

T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GRAFİK ANASANAT DALI

MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
GRAFİK BÖLÜMÜ'NÜN TARİHÇESİ VE TANITIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

UBEYDULLAH ÇAĞATAY

İSTANBUL - 2006

T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GRAFİK ANASANAT DALI

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
GRAFİK BÖLÜMÜ'NÜN TARİHÇESİ VE TANITIMI**

Yüksek Lisans Tezi

Ubeydullah Çağatay

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Nazan Erkmen**

İstanbul - 2006

ÖNSÖZ

Sanat, insanlık tarihinin her döneminde var olan bir olgudur. İnsanlığın geçirdiği evrimler yaşama biçimlerini, yaşama bakışlarını, sanat biçimlerini ve sanata bakışlarını değiştirmiş, her dönemde ve her toplumda, sanat farklı görünümelerde ortaya çıkmıştır.

Bugün sanatın "duygusal ve düşünsel etkileme gücü"ne sahip oluşu daha belirleyicidir. Bu anlayışa en uygun tanıımı yapan Thomas Munro'ya göre; "sanat doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisidir." Sanat, güzel ile uğraşır. Güzel göreceli bir kavramdır. Kendi içinde tutarlı bir bütünlüğü taşıyan şey çirkin, acı verici, iğrendirici bile olsa estetik açıdan güzeldir.

Sanat, nesnel ve öznel yaklaşımlara göre farklı açıklanır. Nesnel yaklaşımda sanat, toplumsal etkilerle, öznel yaklaşımda ise salt bir bireysellikle yaratılır.

Kant'a göre; sanatın kendi dışında, hiçbir amacı yoktur. Onun tek amacı kendisidir. Güzel Sanatı ancak deha yaratabilir.

Hegel'e göre; sanattaki güzellik doğadaki güzellikten üstündür. Sanat, insan aklının ürünüdür. Kendisine doğanın taklidinden başka amaç bulmalıdır.

Marks'a göre; yaratıcı eylem, insanın ve doğanın karşılıklı etkileşiminin bir aşamasıdır. Bu, toplumsal bir karakter taşır. Sanat, yaşamı insanileştiren bir olgudur. Araştırmacı, yaratıcı, çok yönlü tümel insana ulaşma çabası içinde sanatlar gelişebilir.

B. Croce; güzelliğin yerine anlatımı öne çıkarır. Sanat, sezginin ve anlatımın birliğidir. Bireysel ve teorik bir etkinliktir. Doğa, sanatçının yorumu ile güzel olabilir.

Gombrich'e göre "Yaşantımızın mekanikleşmesinden, makineleşmesinden, üstün düzeyde örgütlenmesinden, bir örneklemesinden ve bunların sonucu da, törelere körü körüne ve edilgin bağılıktan dolayı insanın nasıl kendini tehlikede duyabileceğini sezmek kolaydır. Garipliklerin ve kişisel girişimlerin hâlâ kabul edildiği alan, hatta tek korunak alanı sanat sayılıyor." Bu, insan adına bir özgürlüktür, gerçekçilik açısından açık bir eleştiridir, ulus, sınır, renk tanımsızın bütün insanlığa seslenen güdümlü ve insancıl bir öğretiler. En belirgin görünümüyle şaşırtıcı olan bu öğreti, teknik gelişimin koşutunda, ruhbilimin "gerek

sanatçıları gerekse onları izleyen kitleyi, önceden bir tabu gibi karşılanan veya tiksintiyle bakılan insan ruhunun derinliklerini araştırmaya götürmesi" gibi, yeniliğin peşinde koşan, hatta "modanın geçici heveslerine duyarlı" "olan kitlenin "yaşamını daha hoş kılıyor", çünkü öznel yaşamda ve sanatta "hayal gücünü kamçılıyor", "serüven dolu bir sevinç duygusu veriyor".

Sonuç olarak Sanat, deha düzeyindeki zekanın, var olana karşı tepkisinin, tutarlı bir bütünlük içerisinde somutlaştığı bir alandır. Sanatçı, zekası ve sezgileriyle çağının önünde giden insan olduğu için, gerçek sanatın anlayanı azdır. Onu anlamak için çaba gerekir.

Bu bakımdan ülkemizde sanat eğitimi veren kurumların gelişim süreci, bu kurumlarda uygulanan eğitim programları ve yetiştirilen sanat insanlarının ulusal ve uluslararası düzeyde kabul görmesi, kurumların eğitim yaklaşımları ile yakından ilgilidir. Aynı zamanda eğitimcilerin sahip oldukları sosyal, kültürel ve mesleki statü de konuyla ilişkili diğer bir kriterdir.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, ülkemizde sanat eğitimi veren köklü kurumlardan biridir. Kurumun sanat eğitimi yaklaşımı, kurumun günümüze kadar gelişiminde rol oynamış yönetici ve eğitimcilerin bireysel ve genel yaklaşımlarının toplam bileşimi olarak düşünülmelidir. Bu bakımdan, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün tarihsel gelişiminin incelenmesi, hem Türkiye'de güzel sanatlar eğitimi veren bir kurumun örnek olarak ele alınması, hem de kurumun geçmişi ve bugününe ilişkin akademik bir kaynak oluşturulması açısından son derece önemlidir.

Araştırmanın düşünsel temelini oluşturan yaklaşımlar çerçevesinde hazırlanan bu çalışma genel olarak sanat eğitimi; dünyada ve Türkiye'deki gelişim süreci ve bu süreçte Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin konumu; kurumun tarihten günümüze görev yapmış eğitim ve yönetim kadrosu; uygulana gelen eğitim programları ve müfredatı, uygulama çalışmaları bağlamında yapılan etkinlikler, sergiler ve diğer uygulamalar; tüm bu bilgileri barındıran ve üçüncü şahıslara bahsi geçen bilgilerin sunulmasına yönelik bir yeni medya aracının (Etkileşimli Disk) tasarlanması aşamalarını içerecektir.

Çalışmanın hazırlanması sırasında kuramsal çerçevede literatür taraması gerçekleştirilerek eğitimciler ve idarecilerle röportajlar yapılarak, konu ile ilgili kitap, makale, bildiri, dergi ve gazeteler ile internet ortamı taranarak elde edilen bilgilere yer

verilmiş; uygulama aşamasında ise basılı ve görsel kaynaklardan, yeni medyalardan ve kurumun resmi kaynaklarından elde edilen bilgilerle Grafik Bölümü'nün tarihçesi ve tanıtımı amacıyla; Tez, Tanıtım Filmi, İnteraktif CD hazırlanmıştır.

Bu tezin hazırlanmasında emeği geçen başta değerli hocam Sayın Prof. Dr. Nazan Erkmen başta olmak üzere Sayın Prof. İlhami Turan, Sayın Prof. Mustafa Aslier, Sayın Prof. Dr. Hüsamettin Koçan, Sayın Prof. Dr. Emre Becer ve katkıda bulunan herkese teşekkür ederim.

Eylül 2006 Ubeydullah Çağatay

ÖZET

Günümüzde sanat eğitimi, kurumsal yapılanmalarını tamamlamış, zaman içinde yaklaşım ve yöntemleriyle kendi ekollerini oluşturmuş kurumlar tarafından verilmektedir. Bu bağlamda Türkiye’de modern anlamda sanat eğitimi konusunda öncülük eden kurumlardan biri olan Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nin tarihsel sürece katkısı ve sanata dair bilinç oluşumunda oynadığı rol reddedilemez.

Bauhaus felsefesi ile kurulan Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü’nün tarihsel gelişimi ve günümüzdeki yapılanması, benzer kurumlar için de örnek oluşturmaktadır. Bu bakımdan kuruma ilişkin literatür taraması yapılarak oluşturulan bu eser Türk sanat eğitimi için önemli bir kaynak oluşturacaktır.

Bu çalışmada Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve özellikle Grafik Bölümü’nün tarihi geçmişi, yapılanması ve Türk Tasarım Sanatı içindeki yeri üzerinde durulmuş; elde edilen bilgi ve belgeler ışığında yeni medya ortamları da kullanılarak, ilgilileri bilgilendirmek ve ülkemizde tasarım olgusunun özellikle Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu grafik bölümünde belirginleştiği ve ülkeye çok büyük bir hizmet verdiğini, ‘reklam’ sektörünün ilk temel taşlarının bu kurumdan çıktığı ve temellerinin de yine bu kurumdan tarafından atıldığını vurgulamak üzere bu araştırma yapılmıştır. Bilgi ve belgelere ulaşılırken kurumun geçmişi, yaşayan eğitimciler ile görüşmeler yapılmış bilgi alınmıştır. Bu görüşmeler hem basılı kopyanın, hem de etkileşimli disk’in içeriğinde yer almaktadır.

Bu tezin hazırlanmasında değerli vakitlerini ayıran kurum eğitimcilerine ayrıca teşekkür ederim.

ABSTRACT

Today, the art education is given by the institution that has been created own knowledge and scholarship by its own approach and technique. In this context, we can not dismiss the role of The Marmara University, Faculty of Fine Arts, one of the pioneer institutions, to the historical background of Turkish artistic life design and art education.

The Marmara University Faculty of Fine Arts and Graphic Department's historical development and scholar structure is a kind of example to the other same kind of institutions. Infact, making the scientific literacy about the institution is an important occupation for Turkish art education practice.

In this study, The Marmara University Faculty of Fine Arts and especially Graphic Department's historical background, educational structure and the place of Turkish art life is examined, and, an interactive medium, CD, is designed for informing the other relevants, with the knowledge and documents reached during researches and interview. This interview given as an addition at the end of study, and also placed into the intractive disc.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

ÖZET

ABSTRACT

İÇİNDEKİLER

TABLolar DİZİNİ

RESİMLER DİZİNİ

KISALTMALAR DİZİNİ

GİRİŞ 1

I. BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİ KURUMLARINA GENEL BİR BAKIŞ 4

1.1. Sanat Eğitiminin Toplum Hayatındaki Yeri ve Önemi 4

1.2. Dünyadaki Sanat Eğitimi Kurumları 7

1.2.1. Amerika ve Avrupa'da Sanat Eğitimi Zaman dizini.....12

1.3. Türkiye'deki Sanat Eğitimi Kurumları.....17

1.3.1. Türk Sanat Eğitimi Zaman dizini 24

1.4. Türk Grafik Sanatı Tarihi.....27

II. BÖLÜM

MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ'NDE

ÖĞRETİM SÜRECİ 33

2.1. Bauhaus Ekolü 33

2.1.1 Walter Grapius 34

2.1.2 Bauhaus'un amaçları 34

2.1.3 Bauhaus'un İlkeleri..... 35

2.1.4 Öğrenenlere de İş Sağlanması.....	35
2.2. MÜ Güzel Sanatlar Fakültesi'nin Kuruluşu ve Tarihçesi	37
2.3. Günümüzde Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin Durumu	47
2.3.1 Hedefler	47
2.3.2 Örgütsel Yapı	47
2.3.2.1. Bölümler	48
2.3.2.1.1. Temel Eğitim Bölümü.....	48
2.3.2.1.2. Resim Bölümü.....	48
2.3.2.1.3. Grafik Bölümü	48
2.3.2.1.4. İçmimarlık Bölümü	49
2.3.2.1.5. Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü.....	49
2.3.2.1.6. Seramik-Cam Bölümü.....	50
2.3.2.1.7. Tekstil Sanatları Bölümü.....	50
2.3.2.1.8. Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü	50
2.3.2.1.9. Sinema - TV Bölümü	51
2.3.2.1.10. Heykel Bölümü	51
2.3.2.1.11. Fotoğraf Bölümü	51
2.3.3. Eğitim – Öğretim İlkeleri	52
2.4. Grafik Bölümü Hakkında Bilgiler.....	54
2.4.1. Temel İlkeler	54
2.4.2. Lisans Ders Programları.....	56
2.4.3. Yüksek Lisans Ders Programları.....	60
2.4.4. Eğitici ve Yönetici Kadrosu	61
2.5. Gerçekleştirilen Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Etkinlikler (1997 sonrası)	66
2.6. AİAS - Uluslar Arası Bağımsız Sanat ve Tasarım Okulları Derneği	67

III. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

3.1 Sonuç	69
3.2. Öneriler	70

KAYNAKLAR.....	71
-----------------------	-----------

EKLER

Ek 1. ROPÖRTAJLAR

Ek 2. ETKİLEŞİMLİ DİSK

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfası
Tablo1.1:	Ortaçağda Üniversitelerin Kuruluş Sistemi.....	8
Tablo 2.1:	Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Müdürleri	40
Tablo 2.2:	Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanları.....	41
Tablo 2.3:	Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu’nda Görev Alan Yabancı Uyruklu Öğitmenler.....	41
Tablo 2.4:	Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü’nde Görev Alan Öğitmenler	43
Tablo 2.5:	Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Grafik Bölümü, İlk Ders Programı	45
Tablo 2.6:	Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Grafik Bölümü, İlk Mezunları (1960-1961)	45
Tablo 2.7:	Dönemin Grafik Tasarımcılarından Bazıları.....	46
Tablo 2.8:	Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü’nde Halen Görev Yapan Öğretim Üyeleri	66

RESİMLER DİZİNİ

Resim: 1 Leonardo da Vinci	9
Resim: 2 Michelangelo	9
Resim: 3 Jean Baptiste Colbert	10
Resim: 4 Peale Museum	11
Resim: 5 Bauhaus, W. Gropius.....	11
Resim: 6 Horace Mann	12
Resim: 7 Arthur Wesley Dow, Composition	13
Resim: 8 Sigmund Freud	14
Resim: 9 John Dewey	14
Resim: 10 Viktor Lowenfeld, Creative and Mental Growth.....	16
Resim: 11 Osman Hamdi Bey - Sanayi-i Nefise Mektebi	19
Resim: 12 Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi	20
Resim: 13 İhap Hulusi Görey’in çalışmalarından birkaçı	22
Resim: 14 Kenan Temizan – film afişi.....	23
Resim: 15 Doğan Kardeş Dergisi.....	23
Resim: 16 Türk basımcılığının ilk resmi kitabı Tarih-i Hind-i Garbi’den örnekler:	29
Resim: 17 İbrahim Müteferrika’nın Cihannüma için çizdiği dünya haritası.....	32
Resim: 18 Bauhaus Tasarım Enstitüsü Binası.....	34
Resim: 19 Dolmabahçe Sarayı Baltacılar Dairesi	37
Resim: 20 Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu Logosu	38
Resim: 21 Marmara Üniversitesi, G.S.F. koridor detayı.....	39
Resim: 22 Öğrenci Sergisi, koridor detayı	42
Resim: 23 Grafik Bölümü ilk dönem öğrenci çalışmalarından örnekler.....	46

KISALTMALAR DİZİNİ

- MÜ:** Marmara Üniversitesi
- ECTS:** European Credit Transfer System (Avrupa Kredi Transfer Sistemi)
- ÇAP:** Çift Anadal Programı
- CD:** Compact Disc (Yoğun Disk)
- ABD:** Amerika Birleşik Devletleri
- YÖK:** Yüksek Öğretim Kurumu
- DTGSYO:** Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu
- GSF:** Güzel Sanatlar Fakültesi
- DOBAG:** Doğal Boya Araştırma Geliştirme
- T.C.:** Türkiye Cumhuriyeti

GİRİŞ

Sanatı diğer kuşaklara aktarırken, sanatçı bireylere duyulan ihtiyaç, onların iyi yetiştirilmesi gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede, çalışmanın konusuna ilişkin aşağıdaki sorunların çözümlenmesi, bu çalışmanın hazırlanmasına alt yapı oluşturacaktır:

- MÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün ülkemizdeki sanat eğitime katkısı nedir?
- MÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün tarihi gelişim süreci kapsamında, meydana gelen değişme ve gelişmeler nelerdir?

Yukarıda tanımlanan problemin açıklanması amacıyla şu alt problemlere cevap aranacaktır:

- Amerika ve Avrupa'da sanat eğitimi zamandizini nasıl bir süreç içerisinde oluşmuştur?
- Türk sanat eğitimi zamandizini nasıl bir süreç içerisinde oluşmuştur?
- MÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün öğretim sürecinde hangi programlar hazırlanmış, hangi çalışmalar yapılmıştır?
- MÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde ne tür etkinlikler gerçekleştirilmiştir?
- MÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün tarihi gelişim süreci kapsamında önemli sayılabilecek tarihler nelerdir?

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Grafik Bölümü'nün ülkemizdeki sanat eğitime katkısını araştırmak ve tarihi gelişim sürecini incelemektir. "Kurumun tarihçesi ile ilgili sorular temel olarak geçmişin betimlenmesine, zaman içindeki değişimin ölçülmesine, neden ve sonuçların çözümlenmesine cevap arar.

Bu araştırma, sanat eğitiminde karşılaşılan problemlerin saptanması, ilgili verilerin ortaya konularak değerlendirilmesi, sanat eğitiminin çağdaş düzeyde değerlendirilmesinin gerekliliği ve bu düzeyin varlığının sorgulanmasını kapsar. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün ülkemizdeki sanat eğitime katkısının araştırılması; diğer sanat eğitimi veren kurumlarla kıyaslanarak bugünkü konumunun saptanması; tarihi gelişim sürecinin incelenmesiyle yapısında meydana gelen değişme ve gelişmelerin ortaya çıkartılması, grafik sektörüne yaptığı hizmetler ve yetiştirdiği değerli elemanlar açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmadan elde edilecek bulguların;

- Sanat adamı, sanatçı ve tasarımcı niteliğini artıracak önlemlerin alınmasında yardımcı olacağı,
- Sanatçı ve tasarımcı yetiştiren kurumların programlarını geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağı,
- Konunun farklı açılardan ve disiplinler arası sanat ve tasarım çalışmalarının incelenmesi ile ilgili yapılacak araştırmalara ışık tutacağı umulmaktadır.

Araştırmada kullanılacak kaynaklar, konuya ilişkin bilgileri açıklayıcı niteliktedir. Yararlanılacak tutanak ve belgeler de yine kaynak bakımından önemli bir yer tutmaktadır.

Bu araştırmanın alt sınırı, Türkiye'de modern sanat eğitimi veren kurumların ortaya çıkışı zamanı olarak alınmıştır. Bir temel oluşturması bakımından, dünyada ve Türkiye'de daha önceki sanat eğitimine de kısaca değinilecektir.

Çalışmanın konusuna dair ulaşılabilen tüm birincil ve ikincil kaynaklar, kitaplar, dergiler, yıllıklar, gazeteler, müfredat programları, tutanak ve belgeler incelenecektir. Ayrıca İnternet ortamında da araştırmalar yapılacaktır.

Bu çalışmada, konuyla ilgili literatür taranacak ve arşivdeki mevcut tutanak ve belgeler incelenecektir. Elde edilen veriler toplanarak gereksiz görülenler çıkarılacaktır. Konuyla ilişkili ve konuya yön verebilecek olanlar tekrar düzenlenerek yorumlanacaktır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda hazırlanacak olan etkileşimli disk, elde edilen tüm verilerin hiyerarşik bir yapıda uygun başlıklar altında sınıflanması ile üçüncü şahısları da bilgilendirecek düzeyde olacaktır.

Bu araştırma, betimlemeli tarihsel bir alan araştırması olacaktır. Kütüphane, fakülte ve bölüm arşivi ve İnternet ortamında araştırmalar yapılacaktır. Dünya ve Türkiye'deki sanat eğitimi kurumlarının durumları kısaca gözden geçirilecek, sanat eğitiminin toplum hayatındaki yeri ve önemi açıklanmaya çalışılacaktır. Amerika, Avrupa ve Türkiye'deki sanat eğitimi zaman diziniyle kronolojik bir döküm yapılmaya çalışılacaktır.

Öğretim sürecinin açıklanacağı bölümde sanat eğitiminin genel amaçları doğrultusunda Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin durumu incelenecektir. Öğretim kadrosunun niteliği açıklanırken, öğretimde yapılan değişiklikler de tespit edilmeye çalışılacaktır. Yüksek lisans ve doktora programları anlatılırken, amaç ve kapsamı üzerinde de durulacak, programların yürütülmesine ilişkin bilgi ve belgelere yer verilmeye çalışılacaktır.

MÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün kronolojik bir tarihsel olaylar zinciri çıkarılmaya çalışılacak, bu sayede gelişim durumunun kolay görülür hale gelmesi sağlanacaktır.

I. BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİ KURUMLARINA GENEL BİR BAKIŞ

1.1. Sanat Eğitiminin Toplum Hayatındaki Yeri ve Önemi

İnsan, düşünebilen, hissedebilen ve düşünüp hissettiklerini diğer insanlarla paylaşabilen bir varlıktır. Bu özelliğinden dolayı insanoğlu, sanat, bilim gibi etkinlikleri gerçekleştirebilen tek canlıdır. Doğru eğitim insanın yaşamındaki en önemli yol gösterici ve yaşamın vazgeçilmez öğesidir. Önceki kuşakların birikimleri, sonraki kuşaklara ancak eğitim yoluyla aktarılabilir.

*"Eğitim sistemi bozuk, geri bir düzen içinde bulunan bir toplum, sadece bitkisel bir hayat sürer. Ancak eğitim sistemlerinde belli bir amaç, bir hedef güden, böylece bir görüş tarzı kazanan bir toplum kendi tarihsel oluşumuna olumlu bir yön kazandırabilir. Düşünmeliyiz ki bütün insan başarılarının temelini, bilim, felsefe, teknik ve sanat oluşturmaktadır. Bilim, felsefe, teknik ve sanat alanlarının içine girmeyi ve bu alanlarda Üretken olarak çalışmayı ancak bizi buna hazırlayacak bir eğitim sistemi gerçekleştirebilir. Bu nedenle eğitim problemi, bütün sosyal problemlerin başında gelir; çünkü her şey onunla şekil kazanmakta, onunla verimli olmaktadır; onsuz kalan bir topluluk ancak "donmuş" bir durumun içinde bitkisel yaşayabilir; Fakat asla üretken olamaz."*¹

Denilebilir ki, eğitimin başlı başına bir etkinlik, bir kuramsal sistemli yapı, bir dünya görüşü olarak yaygınlaşması, bireysel, sistemleştirilmiş düşüncenin, yani felsefenin ortaya çıkmasından sonra olmuştur. Felsefenin etkinlik gücü, bir aracı olarak, insanı erdemli kılmaya çalışan bir etkinlik olarak zaman içerisinde yerini almıştır.²

Eğitim dinamik bir süreçtir; yaşamın hiçbir anında ona nokta konulamaz. Başta şu nedenle ki, bilgilerin önü ardı kesilmez; bilgilenme gereksinmesini ortadan

¹ Takiyettin Mengüşoğlu., **Felsefeye Giriş**, Remzi Kitabevi, İstanbul. 1997. s. 188

² Gürsen Topses., **Eğitim Felsefesi Temel Sorunları**, Dayanışma Yayınları, Ankara. 1982.s. 76

kaldırma olanağı yoktur: böylece, kendisi de durağan olmayan çevrenin isteklerine aralıksız yanıt verme gerekir.³

Tarihsel süreçte, eğitime verilen anlam yükleri, toplumsal yaşayışın ve buna koşut insanın değişmesi oranında çok çeşitli olmuştur. Kuşkusuz, toplumun ve insanın değişmesinin etkenleri de çeşitlidir, karmaşıktır, boyutludur; çok yönlü değişkenlerin etkisi altındadır; Kültürel yaklaşımların yapı bütünlüğü içinde çözümlenmesini gerektirir. Buna karşılık, tarihsel-toplumsal insanın maddi üretim süreci, üretim güçlerinin nicel ve nitel olarak durmadan değişmesi, yenilenmesi ve yeniden üretilmesi, toplumsal değişimin, yaşayışın ve insanın değişmesinin temel belirleyicisidir. Tarih gözlerimizin önündedir ve teknolojik yaratımların kazandığı başarılar, bununla birlikte değişen toplumsal yaşayışın görünüşleri, bu gerçeği her gün biraz daha doğrulamaktadır. Toplumsal bilinç, bu maddi üretim yapısına göre biçim almış, yeni ideolojilerin giderek eğitimin de yeni biçimleri, yeni anlam yükleriyle boy atmasına neden olmuştur.⁴

Bir toplumda sanata değer veren, onu özümseyebilen, seven insanlar ne kadar fazlaysa, o toplum, ileri düzeyde çağdaştır. Estetik değerlere sahip beyinler arttıkça, bu insanlardan oluşan toplumlar daha kolay gelişebilirler. Sanatsal, bilimsel, teknolojik ve toplumsal konularda ileriye dönük çalışmaları daha başarılı yürütebilirler. Bu alandaki başarılar varoldukça da toplumda entelektüel alanda hızlı gelişim gösterme gücü daha kolay elde edilebilir.

Sanat sosyal bir yaşamın ürünüdür. Bu bakımdan toplumu ilgilendiren çeşitli amaçları vardır. Dinsel, duygusal, faydalı ve ulusal amaçlara hizmet eder. Sanatın amaçlarından birisi de, güzeli bulmaktır. Ancak bu estetikle sanatın özdeş olduğu fikrini doğurmamalıdır. Çünkü sanat, çoğu zaman estetiği aşar ve tek bir bireysel ruhun ürünü değil, toplumsallığı işaret eden bir üründür. Sanatın estetik dışı amaçlarının başında öğretici, eğitici amacı gelir.⁵

³ Server Tanilli., **Nasıl Bir Eğitim istiyoruz?**, Amaç Yayınları, İstanbul. 1989. s. 21

⁴ Gürsen Topses, **Eğitim Felsefesi Temel Sorunları**, Dayanışma Yayınları, Ankara, 1982, s. 78-79

⁵ Ayla Ersoy, **Sanat Kavramlarına Giriş**, Yorum Sanat Yayıncılık, İstanbul, 1995, s. 40

Sanat eğitimi, sahip olduğu zenginlikten dolayı oldukça geniş bir konudur. Bir toplumda, bu zenginlikten faydalanabilen insan sayısı ne kadar çoksa, o toplumun kültürel yapısı o kadar gelişmeye açıktır. Doğru ve çağdaş Sanat eğitimiyle öğrencilerin yaşama bakış açıları değişmekte ve estetik beğeni bakımından bir gelişme oluşmaktadır. Ayrıca öğrenciler sanat eğitimiyle kendilerini tanıyıp diğer insanlara başka bakış açılarını tanıtırlar, yeni kapılar açarlar. Sanat, doğruyu ve güzeli aramayı amaç edinen bir insan için en önemli yol göstericidir.

Sanat eğitimi, bireyin estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesi, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılması, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşımı çabasını esas alır.

Çağdaş sanat eğitimi herkes için gereklidir. Bireyin yaratıcı güç ve birikimlerini açığa çıkararak estetik kaygı ve düşünce potasında gelişmelerini esas alır. Bireyin sanata ilişkin ön yargılarını değiştiren, sanattan anlayan, sanat destekleyicisi, seçkin sanat tüketicisi olarak yetiştirmeyi hedefler.⁶

Sanatın özünde duygu, heyecan gibi insancıl duygular yer alır. Duygulanen, heyecanlanan, etrafında olup biten olaylardan etkilenen insan sanat yoluyla bunları kendi dilinde ifade etmeye çalışır. Bu ifade gücü oluşturulurken, insanın kendi benliğini keşfetmesi, kendi kendisini yetiştirmesi ve sanat eğitimi alması gereklidir. Sanat eğitiminin verildiği dersler, öğrencilerin boş vakitlerinin değerlendirildiği, diğer derslerin anlaşılmasını kolaylaştıran ve rahatlatan, yardımcı dersler değildir. Tam tersine sanat eğitimi programları, gerekliliği günden güne artan, estetik kaygıların oluşturulduğu, hayata dair yeni soruların sorulduğu, araştırma ve keşiflerin yapıldığı, yaratıcılığın filizlendirildiği, gözlem gücü ve paylaşmayı arttırıcı alanlardır. Alanına hakim bir sanat eğitimcisi, öğrencilerine, sanat dersleri ile diğer dersler arasındaki yakın ilişkiyi, yeri geldikçe kanıtlayabilir. Böylece öğrenciler bağlantı kurma becerisini kazanırlar. Sonuçta sanat ile yaşam arasında sıkı bir bağ vardır.

⁶ Kazım Artut., **Sanal Eğitimi**, Anı Yayıncılık, Ankara. 2002. s. 98

1.2. Dünyadaki Sanat Eğitimi Kurumları

Ortaçağın yarattığı bütün öğretim kurumları içerisinde, esas hatlarıyla günümüze kadar ulaşan kurumlar üniversitelerdir. Üniversiteler, Ortaçağın ikinci yarısında, yani 13. ve 14. yüzyıllarda ortaya çıkmıştır. Bu yeni yüzyıldaki bilimsel yaşamda başlayan canlanış, öğretim kurumlarının ortaya çıkmasını desteklemiştir.⁷

Ortaçağda Avrupa Üniversitelerinin kuruluş sistemi aşağıdaki gibi yer almıştır:

Tablo 1.1: Ortaçağda Üniversitelerin Kuruluş Sistemi

Hukuk Fakültesi	Teoloji Fakültesi	Tıp Fakültesi
Sanat Fakültesi		

Sanat Fakültesi (Fakultas Artium); üniversitelerin alt kademesini teşkil etmektedir. Bu kademe yedi serbest sanat dalı ile ilgili eğitim veren ve ancak buradan mezun olan öğrenciler, üniversitelerin ihtisaslaşmış üst kademelerindeki öğrenimlerine devam ederlerdi. Bu kademe, 17.-18. yüzyıllardan itibaren gelişerek, bugünkü Felsefe, ya da Edebiyat Fakülteleri halini almıştır.⁸

İnsanın ‘güzel’ hakkındaki bilgisi ve duyguları, toplumsal evrimin bütünlüğü içinde oluşur. Bu bilgi ve duyguyu günlük yaşam, tarihi koşullar, o günkü toplumsal yapı içinde kendiliğinden oluşturur. Ve kişi bazı şeyleri çirkin, bazılarını şöyle-böyle, bazılarını da ‘güzel’ bulur.

Eski Yunanlılara göre, dünya uyum doluydu, bu yüzden de güzeldi. Uyum ve güzellik bu estetikte birbirinden ayrılmaz kavramlardı. Ortaçağda ise, yüce ve tanrısal olan değerler öne çıkar ve doğal olarak görsel uyum geri plana itilir, insan vücudu örtülür, oranlarını kaybeder. Tanrı’ya ve öteki dünyaya ait olan güzeldir. Rönesans’ta denge tekrar değişir; büyük hümanistler dinsel güzellik anlayışına karşıdır; yüce olan

⁷ Kemal Aytaç., **Avrupa Eğitim Tarihi (Antik Çağdan i 9. Yüzyılın Sonlarına Kadar)**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları-225 Eğitim Tarihi Serisi- 1, Ankara. 1980. s. 91.

⁸ a.g.e., s. 92

insandır, ölçü, her yönüyle insandır. Dünyevi gerçek estetik ideale esas olur. Klasisizm güzele, akılcı ve ölçüye dayanan ölçüler getirir. Önceden saptanmış akılcı normlara denk düşen şey güzeldir. Bunu izleyen romantik çığır ise, ruhsal olana tekrar değer kazandırır, akıldan çok ruh ve duygu ön plana çıkar. Daha sonraki gerçekçi sanatta, hiçbir şey küçümsenmez, en kaba şeyler bile eksiksiz olarak yansıtılır. Çünkü güzel olan budur.⁹

Güzel olana ilişkin yaklaşımlar farklı çağlarda değişiklik gösterir. Bu değişimin bir sonraki kuşağa aktarımında, sanat eğitimi veren kurumların büyük katkısı vardır.

“ 'Akademi' terimi hem bir eğitim tarzını, hem de bir kurumlaşmayı anlatan kapsamlı bir terimdir. Akademi, ilgili olduğu bilim veya sanat dalını, belirli ölçülere göre öğrenme ve öğretme anlamında bir düzen ve programı içerirken: bir yandan da bu tür eğitimin yapıldığı kurumların özelliğini belirtir: Askeri Akademi, İktisat Akademisi, Sanat Akademisi vb. ”¹⁰

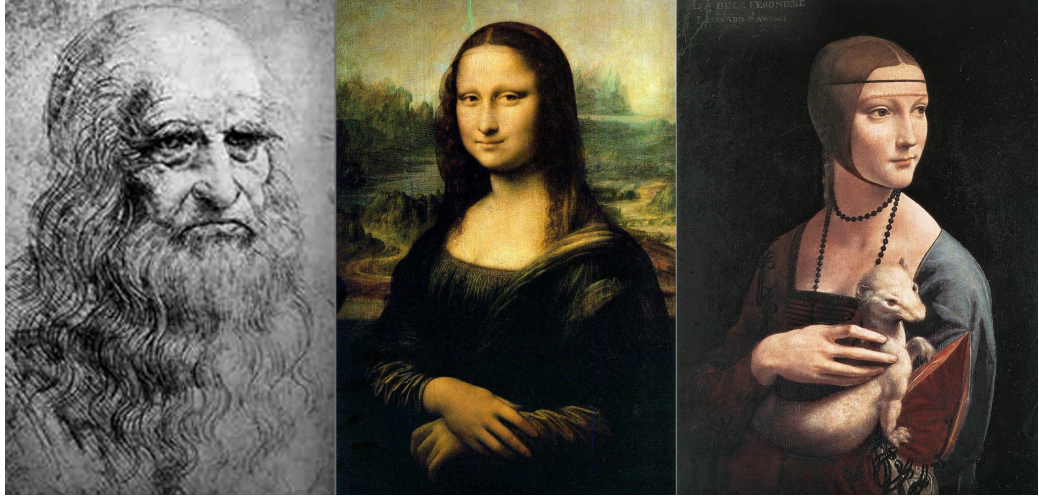
İlk akademiler İtalya'da görülmeye başlanmış: tartışmalar yapmak üzere toplanan hümanist gruplar 15. yüzyılda bu ismi kullanmaya başlamışlardır. Daha önceleri, soylu kişiler veya saraylara bağlı, basit ve küçük ölçüdeki atölyelerde sürdürülen resim sanatı, 15. yüzyıldan başlayarak kuramsal tartışmalar ve estetik ilkelerin geliştirildiği kurumlara aktarıldı.

İlk akademiği Leonardo da Vinci (1452- 1519)'nin Milano'da kurduğu yolunda bilgiler vardır. Academia Leonardi Vinci'nin amaçları ve faaliyetleri hakkındaki bilgilerimiz çok azdır. Bartoldo adlı bir ressamın, heykel galerisi ve okul görevi yapmak üzere 'Medici Bahçesi' adıyla ünlü bir akademi oluşturduğu bilinmektedir. Lorenzo de' Medici adlı bir kişinin 'II Magnifico' adıyla benzer bir kurum oluşturduğu da kayıtlara geçmektedir. Bu kurumun, genç Michelangelo'nun yetişmesinde büyük katkıları olduğu kabul edilmektedir.¹¹

⁹ Selçuk Mülayim., **Sanata Giriş**, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul, 1994. s. 123- 124

¹⁰ a.g.e., s. 124

¹¹ a.g.e., s. 125

Resim: 1 Leonardo da Vinci

Resim: 2 Michelangelo

1666'da Roma'da Fransız Akademisi'nin bir şubesi açılır. Başlangıçta yalnızca dili korumak dil çalışmaları yapmak amacını taşımaktadır. 1648'de Resim ve Heykel Akademisi kurulur, İtalyan örneklerini esas alan bu kurum uzun süre belirli bir varlık gösteremez. Kurum, Colbert'in kontrolüne geçer ve durum değişir. Colbert monarşinin yücelmesini fırsat bilerek, plastik sanatları güçlü şekilde devreye sokar ve ona rol kazandırır. Öncelikle eğitim işlevi kazandırılan bu kurum için bir sanat programı izlenir.¹²

¹² a.g.e., s. 126

Resim: 3 Jean Baptiste Colbert

"Otoriter ve gelenekçi devlet rejimi yüzünden İngiltere'deki akademilerin kurulması Fransa'ya göre epeyce gecikmiş, 1768'de Sir Joshua Reynolds Royal Academy'i kurmuştur. Bu Ülkede, daha önceleri bu tür kurumlara ihtiyaç duyulmuş, Thornhill ve Hogarth öncü bir akademi kurmuşlardı. 1769'da dört üyenin de katılmasıyla, Avrupa'nın en gecikmiş akademisi sarayın ve soyluların desteği ile yaşayabilmiştir. Özellikle Kral III. George bu kurumu çok desteklemiş, akademi kısa zaman içinde, sergilerine müdahale edilmeyen az çok özgür bir kurum halini alabilmiştir.

Amerika'da ilk akademi, Özel bir kuruluş olan Peale Museum'un yeni bir şekil kazanmasıyla 1805'de kurulmuştur. 1826'da ise, Morse başkanlığında National Academy of Design kurulur. 19. yüzyılda, klasik akademilerin muhafazakar tutumu devam etti, akademiler kendi ilkelerini şiddetle savundular. Tam bu sırada yeni tipte akademiler de kuruldu. Ecole des Beeux-Arts ve Nabilerin kurduğu Academie Julian yeni gelişmelere daha açık kurumlardı.

Resim: 4 Peale Museum

20. yüzyılın, en köklü görüşler getiren akademisi Bauhaus'dır. 1919'da Weimar'da, W. Gropius'un kurduğu okul, yeni ilkeler getiren bir kurumdur. Sanatçıların hem 'güzel' sanatlar, hem de 'uygulamalı' sanatlar alanında eğitildiği bu okul, makine çağının malzeme ve yöntemlerini modern çağın gündemine getirir. Sonradan aynı türde amaçlar güden Central School of Arts and Crafts ile Royal College of Art kurulmuştur.

Resim: 5 Bauhaus, W. Gropius

Özet ve sonuç olarak denebilir ki, akademiler, sanat eğitimi için kabul edilen bir program uygulayan kurumlardır. Akademi, kabul ettiği üstün görüşlere uymayan, aşağı düzeydeki girişimleri bilinçli bir şekilde bir yana atar.”¹³

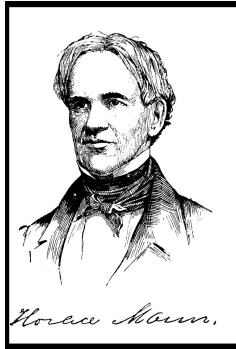
¹³ a.g.e., s. 127-128

1.2.1. Amerika ve Avrupa'da Sanat Eğitimi Zaman dizini

Sanat eğitimi tarihi toplumdan topluma, hatta uygulayan kişiden kişiye de değiştiği gibi, zaman içinde yararlılık-etkililik ilkesi göz önünde bulundurularak sürekli gelişim ve değişkenlik göstermektedir. Sanat eğitimi verilirken içeriğinin ve etkililiğinin nasıl geliştirileceği ve hangi yöntem ve metotların kullanılacağı sorusu sanat eğitiminin geçmişten günümüze kadar farklı yöntem ve değişkenliklerin ortaya çıkarılmasına olanak sağlamıştır. Genellikle çocuğun sanatsal gelişim merkezli olan bu konuda başta sanat eğitimcileri olmak üzere psikologlar, estetikçiler, eğitimciler, sanatçılar, tarihçi ve antropologlar birlikte çalışarak tarihsel gelişim süreci içinde günümüze kadar konuya ilişkin değişik alternatifler yaratılarak uygulama alanlarını geliştirmişlerdir.¹⁴

Bu açında ele alındığında, sanat eğitimcileri, psikologlardan ve bilim adamlarından oluşan ilk bilimsel ciddi araştırma ve incelemeler 1960'lı yıllarda kendini göstermiş olmakla birlikte, ilk hareketler 18. yüzyılın ortalarında başlamıştır. Roland G. sınıf öğretmenleri ve adayları için yazdığı 'Art Encounters' (1989) adlı kitabında sanat eğitiminin tarihsel sürecini aşağıdaki şekli ile belirlemiştir:

1840: Horace Mann, çizimin el ve göz koordinasyonunu daha iyi geliştirdiğine ve el becerilerinin geliştirilebileceğinin bir yolu olduğuna inanıyordu. Çocukların kopya edecekleri gösterimleri (illustrations) içeren 24 çizim dersinden oluşan bir kitap yayınlamıştır.

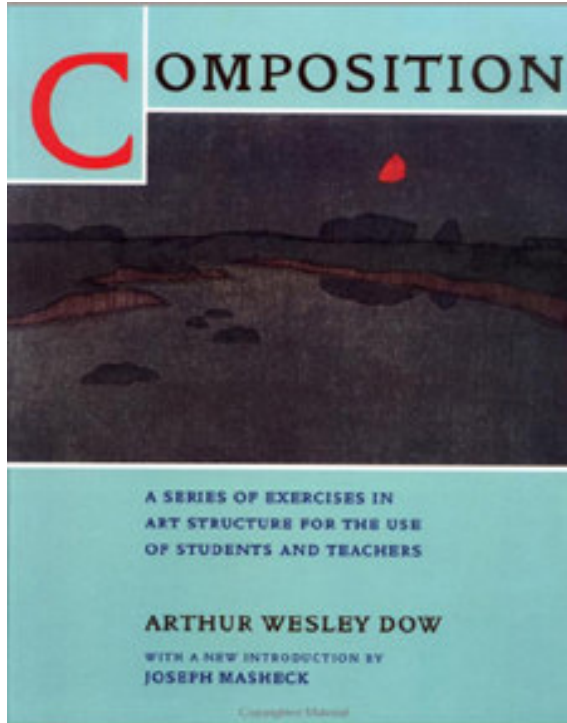
Resim: 6 Horace Mann

¹⁴ Artun, a.g.e., s. 108

1870: Bu yıllarda ABD Massachussets Eyaleti devlet okullarında endüstriyel çizimin zorunlu olmasını gerektiren bir yasa çıkardı. Walter Smith (Massachussets'de ilk Eyalet Sanat Eğitimi Müdürü) çocukların kopyalayabileceği örneklerden ve (karton) plakalardan oluşan bir el kitabı yayınladı. Bu dersler özellikle 'keskin kalem uçlarının, el temizliğinin ve becerilerinin gelişmesinin' önemi üzerineydi.

1890-1900: Resim yapma hareketi (Picture Study Movement) sanat zevkini devlet okullarına taşıdı. Çocuklar çoğunlukla dini veya ahlaki mesajlar içeren sanat ürünü resimleri izlediler, tartıştılar ve biriktirdiler. Ross Turner, 'Okullarda doğru biçimde etkilenen çocukların evdeki anne-babalarının zevkini düzeltereğini' düşündü.

1900: Bu yüzyılın başlarında Arthur Wesley Dow'un Kompozisyon 'Composition' (1899) adlı ders kitabı 20. yüzyılın ilk çeyreğinde sanat eğitimindeki temel etkilerden biri olmuştur. Kitap, temel sanat ilkelerine çizgi, değer, renk, geçiş, tekrarlama ve simetri gibi unsurlara bağlı kalarak sanatsal etkinliklerde bulunmak ve yapıt üretmek üzerine derslerden, çalışmalardan oluşmaktadır.

Resim: 7 Arthur Wesley Dow, Composition

1900: Çocuk merkezli inceleme hareketleri dikkati daha çok çocuklara ve onların gereksinmelerine ve yeteneklerine yöneliktir. Çocuklar nitel olarak yetişkinlerden farklı olarak görülür. Dolayısıyla sanatsal etkinliklerin çocukların duyuşsal ve zihinsel gelişme yolu olarak görülür.

*Tanzimat devrinde, çocuk kitaplarının gelişimi, edebiyatımızdaki gelişim süreciyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Kültür birikimimiz iki önemli dönüm noktasından geçerek bugünlere ulaşmıştır, bunlardan biri, Türklerin İslamiyeti kabulü, diğeri de Batı uygarlığının etkisi altına girmesidir. Kayserili Doktor Rüştü'nün 1859 yılında basılmış olan Nuhbetü'l-Etfal (Çocukların en seçkini) adlı okuma kitabını bu tanımlamaya örnek olarak gösterebiliriz. Tezyini resimleme konusunda en büyük üstatlardan biri, bu devirde yaşamış olan Ebüziya Tevfik'tir.*¹⁵

1920: Franz Cizek (Avusturya) çocuktaki 'özgür anlatım'a verdiği önem ile ABD'deki sanat öğretmenlerinin dikkatini çekmeye başlar. Gerçek yaratıcılık için çocukların özgür kılınmalarının önemli olduğunu onların yetişkinlerin etkisinden uzak tutulması gerektiğine inanmıştır.

1920-1930: Sigmund Freud, sanatı sosyal baskıları açığa çıkarabilecek terapik bir aktivite olarak görür. Yetişkinlerin sanatla uğraşan çocuklara karışmalarının daha sonra telafi edilemeyecek rahatsızlıklara, bozukluklara ve çocukta bir çeşit duygusal karmaşıklığa neden olabileceğini savunur.

¹⁵ Prof. Dr. Nazan Erkmen 'Tanzimat'tan Cumhuriyetin Kuruluşuna Kadar Türkiye'de resimli Çocuk Kitaplarının Gelişimi', Kütüphanecilik Dergisi, Sayı: 6, İstanbul, S: 49

Resim: 8 Sigmund Freud

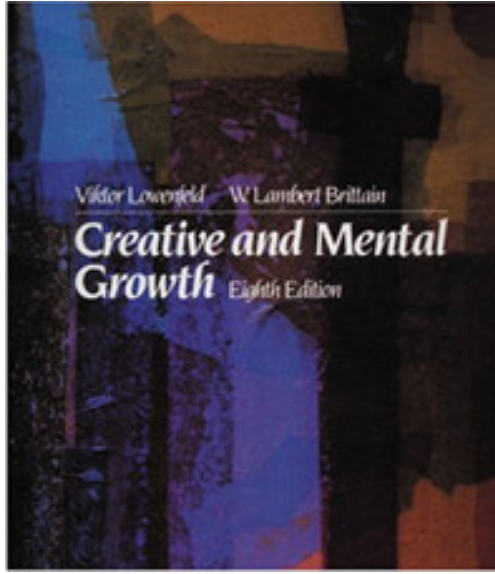
1930: John Dewey 'Deneyim Olarak Sanat' (Art as Experience) (1934) kitabını yazmış ve burada sanata bir süreç (proses), 'bir deney' olduğu, ortaya çıkan ürünün de tamamlanmış sanatsal bir etkinlik olduğunu dile getirmiştir. Dewey'e göre sanat, çocuklarda genel yaratıcı becerilerin geliştirilmesinde ve demokratik bir toplumda özgür düşünen kişilikler geliştirmek için önemli bir araçtır.

Resim: 9 John Dewey

1940: Viktor Lowenfeld, çocukların sanatsal anlatımlarında onları doğal gelişme evrelerine göre yönlendirmede öğretmenler için uygun metotlar içeren '

Yaratıcı ve Zihinsel Gelişme' (Creative and Mental Growth) (1947) kitabını yazdı. Lowenfeld, çocukların sanat yapıtlarına yetişkinlerin kullandığı hiçbir standardın uygulanmaması konusunda kesin görüşlerini dile getirerek, çocukların yapıtlarının değerlendirilmesinde not faktörünü önermemiştir.

Resim: 10 Viktor Lowenfeld, Creative and Mental Growth

1950: Boş zamanların değerlendirilmesinde sanatsal etkinliklere gereksinim duyulmuştur. Sanat eğitimi, sonucu sanatsal olmayan amaçlara ulaşmak için bir araç olarak görülmeye devam etmiştir. ABD'de 1959'da bunun sakıncalarını dile getiren, bütün akademik konularda 'içeriğin öğretilmesine' dikkat çeken önemli bir konferans düzenlenmiştir.

1960: Manuel Barkan 'Sanat Eğitiminde Geçiş', (Transition in Art) (1962) adlı bir makale yazmış ve 'çocuğun bir bütün' olarak eğitilmesine gösterilen ilginin sanatın 'çocuk uğraşısı' gibi algılanmasına neden olduğunu iddia etmiştir. Barkan, sanatı öğrenmek için kişi; bir sanatçı, bir sanat eleştirmeni ve bir sanat tarihçisi gibi davranmalıdır şeklinde görüşlerini savunmuştur.

1970: Sanat eğitimcileri, bütün Öğrencilere verilen formal eğitimdeki yerlerini haklı çıkarmak için çalıştıkça, değişik adlar altında bir çok alternatif sanat eğitimi programı ortaya çıkmıştır. Bunlar, 'Okulda Sanatçılar, Güzel Sanat Programları,

Çevresel Sanat Eğitimi, Özürlüler İçin Sanat, Sanat Terapisi, Yetenekliler İçin Sanat' şeklinde özetlenebilir.

1980: Sanat Eğitimi için 'Getty Merkezi' okulların estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve sanat Üretimi konularında (sanat eğitiminde dört temel disiplin) birbirini izleyen ve birbiriyle ilişkili sanat eğitiminin verilmesini, güçlendirilmesini önermektedir. Günümüzde bu öneri çoğunlukla kabul görerek, 'Alana dayalı sanat eğitimi' anlayışı ile son yıllarda eğitim kurumlarında güncelleşmiştir."¹⁶

1.3. Türkiye'deki Sanat Eğitimi Kurumları

Osmanlı tarihinde Batılılarla ilk yoğun ilişki yalnız eğitim yönünden değil, her yönden zamanın gereklerini karşılayamayan, eskimiş kuruluşların tutumunun Batılı örneklerle göre değiştirilmesi çabası olan Tanzimat arifesinde, İmparatorluk maarif müesseseleri aşağıdaki şemada görüleceği üzere iki ayrı kökten kuvvet alan din esasına ve Batılı usullere göre eğitim olmak üzere iki ayrı şekil aldı:

1 - Din esasına göre eğitim:

a) Sübyan mektepleri,

b) Medreseler,

2 - Batılı usullere göre kullanılmasına başlanılan eğitim:

a) Askeri teknik ve ihtisas okulları:

- Mühendishane-i Bahri-i Hümayun (1773),

- Mühendishane-i Berri-i Hümayun (1793),

- 'Tıphane Amire ve Cerrahhane-i Mamure (1826),

- Mekteb-i Ulum-u Harbiye (1834),

- Muzika-i Humayun (1834).

b) Genel eğitim kuruluşları :

- Rüştiyeler (1838),

¹⁶ Artun, **a.g.e.**, s. 111 - 113

- *Mekteb-i Ulum-u Edebiye* (1839),

- *Mekteb-i Maarif-i Adliye* (1838)' dir.

Bunların dışında da saray ve ordu eğitim kurumları olarak 'Enderun Mektebi' ve 'Acemi Oğlanlar Mektebi' vardı.”¹⁷

Batıda 15. yüzyılda Rönesans'la başlayan doğaya dönük resim sanatı giderek gelişirken, Türkiye'de süreç 19. yüzyıl sonlarında yaşanır. Türkiye'de resim derslerinin okul programlarına girişi ise askeri ve teknik amaçlarla, Mühendishane-i Berri-i Humayun'un programına resim, perspektif, desen ve teknik resim derslerinin konması ile gerçekleşir (1795). Bu dersler batılı anlamda resmin okullara girmesini de sağlamıştır.¹⁸

İstanbul'da 1793-94 'de eğitime başlayan Mühendishane-i Berri-i Hümayunda, Batıdaki bilimsel ve teknik gelişmelere uygun bir eğitime başlandığı ve bu askeri okulda resim derslerine büyük önem verildiği dikkate alınmalıdır. Böylece ilk kez bir askeri okulda başlayan yeni yöntemlere bağlı resim eğitimi, 1830'dan sonra açılan Harbiye ve Bahriye askeri okullarında da büyük bir gelişme göstermiştir. Bu okullarda üstün yetenekleriyle sıvırlan sanatçılar Avrupa'nın başta Paris olmak üzere, Londra, Berlin, Viyana gibi önemli sanat merkezlerine uzmanlık eğitimi için gönderilmişlerdir.¹⁹

Mesleki eğitim adına 1860'ta ilk kez Mithat Paşa'nın açtığı sanat okulları (1860 yılında Niş'de, 1864'de Ruscuk ve Sofya'da, 1868'de de İstanbul'da) ise, önceleri bir yetimhane ve iş evi niteliğindedir. Ordu gereksinmesini karşılayacak atölyeler ile desteklenen bu okullara devletçe ödenek ayrılmamış, bu kurumlar kendi çalışmalarını giderlerini karşılamışlardı”²⁰

"Mimar Sinan Üniversitesi; Sanat Tarihçi, Arkeolog, Ressam Osman Hamdi Bey tarafından 1882'de Sanayi-i Nefise Mektebi adı altında kurularak

¹⁷ Hasan Ali Koçer., **Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923)**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 2168, İstanbul. 1991. s. 6-7

¹⁸ Serap Etike., *'1950 Öncesi Türkiye'de Resim Öğretmeni Y etıştinne'* , **İzmir 1. Eğitim Kongresi Bildirileri**. 25-26-27 Kasım 1991 Buca Eğitim Fakültesi Yayını. Aralık 1993. s. 274-279

¹⁹ Sezer Tansuğ., **Karşıtı Aramak**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1983. s. 217

²⁰ Tanilli, a.g.e, s. 32

Mart 1883'te Öğretime başlayan, Ülkemizin ilk sanat ve mimarlık yüksek okuludur. Kurumun adı 1928'de Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüştürüldü, böylece Ülkemizde Akademi unvanını alan ilk yükseköğretim kurumu oldu. Akademi 1969'da 1172 sayılı Devlet Güzel Sanatlar Akademileri Kanunu'nun kabul edilmesiyle birlikte bilimsel özerkliğe kavuştu.

Resim: 11 Osman Hamdi Bey - Sanayi-i Nefise Mektebi

20 Temmuz 1982'de çıkarılan 2547 sayılı Kanun ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Akademi; bünyesinde varolan Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültelerine ek olarak yeni kurulan Fen-Edebiyat Fakültesi, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüleri, Meslek Yüksek Okulu ve İstanbul Devlet Konservatuvarı'nın katılımıyla Mimar Sinan Üniversitesine dönüştürüldü.”²¹

"Sanayi-i Nefise Mektebi'nin resim atölyelerinde yapılan çalışmalar, düzey yönünden abartılmamak koşuluyla, Türkiye'de resim eğitiminin akademik bir disipline sokulması yönünden bir aşamadır. Bu eğitimde figür anatomisi ve portre sorunlarına önem verilmiş olduğu da göze çarpıyor.”²²

Plastik Sanatlar, Resim, Heykel ve Mimarlık gibi dört bölümden oluşan Sanayi-i Nefise-i Mektebi Alisi'nin eğitim sistemi ve yönetimi, Paris'te 1863 yılında kurulan Ecole Nationale Supérieure Des Beaux-Arts'ından esinlenilmiştir. Avrupa'ya gönderilecek sanatçıların seçiminde bu okulun Roma Akademisine benzeyen bir uygulama hakimdir. Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi'nin resim ve heykel bölümlerinden

²¹ **Başlangıcından Bugüne Mimar Sinan Üniversitesi** http://www.msu.edu.tr/tarih/tarih_main.html
Erişim: 17.05.2006

²² Tansuğ, a.g.e., s. 108

her yıl ancak bir öğrenci mezun edilir ve bu kişi eğitimlerinin devamı için devlet tarafından Avrupa'ya gönderilirdi.²³

Eğitiminin Ana Dallarını mimarlık, resim ve heykelin oluşturduğu Akademi kurumunda endüstriyel alana yönelik çalışmalar bu dönemde ancak yan eğitim uğraşları olarak kabul edilebilir, oysa endüstri, doğruca kendi gereksinmelerine karşılık verecek bir okulun kurulmasını şart koşturmaktadır. 1957-58 Öğretim yılında kurularak eğitime başlayan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nun başlıca gerekçesi budur; fakat amacına ulaşip ulaşamadığı konusu sürekli tartışmalara yol açmıştır. Amacına ulaşamamış olma olasılığını okuldan çok endüstri üretiminin koşullarında aramanın daha doğru olacağı da düşünülebilir.²⁴

20 Temmuz 1982 tarihli 41 sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesi uyarınca Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Güzel Sanatlar Fakültesi adı ile Marmara Üniversitesi'ne bağlanmıştır.²⁵

Resim: 12 Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde ve mesleki anlamda sanat eğitimi 1982 yılına kadar, Devlet Konservatuarları Eğitim Enstitüleri yada Yüksek Öğretmen Okulları ile Güzel Sanatlar Akademilerinde sürdürülmüştür. Bu tarihe kadar Üniversiteler bünyesinde sanat eğitimi veren tek kurum, henüz kuruluş aşamasında bulunan Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlı Güzel Sanatlar Fakültesi olmuştur. Bazı

²³ Mutlu Erbay., **Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi**. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul. 2000. s. 140

²⁴ Tansuğ, a.g.e., s. 240

²⁵ **Marmara Üniversitesi Rehberi 1993-94.**, Düzenleyen Birim:Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, s., 80

Üniversitelerde ise mesleğe yönelik olmamakla birlikte sanat eğitimi alanında kürsüler ya da Anabilim Dalları oluşturulmuştur. Ancak, 1982 yılında tüm yükseköğretim kurumlarının YÖK çatısı altında Üniversitelere bağlanmasıyla Türkiye'de sanat eğitimi önemli bir akademik gelişme olanağına sahip hale gelmiştir.²⁶

Türkiye'de okullar çevresinde 'ekolleşen' üslupların belirgin nitelikleri konusunda henüz tam bir kaniya ulaşılamaması, gerek Tatbiki, gerekse Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü ile diğer Eğitim Enstitülerinden çıkışlı olarak Batı'da da eğitim gören sanatçıların özgün üslup grupları olarak ele alınmasına şimdilik olanak tanımıyor. Bu yüzden sanatsal uğraşları ve üslup çabalarından söz edilen Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu çevresindeki sanatçılara, ancak bağlı bulundukları genel üslup eğilimleri çerçevesinde bir yer verilmesi gerekir. Bu eğilim belirleme potansiyelinin 1950'den sonra tümüyle Akademi dışı üslup etkinlikleri izlenerek gene de Güzel Sanatlar Akademisi çevresinde olduğu belirtilebilir. Kaldı ki, 1982 yılından bu yana YÖK yasının belirlediği çerçeve içinde Güzel Sanatlar Akademisi de klasik geleneğinden koparılarak yeni bir üniversitenin fakültesi haline getirilmiştir. Ankara ve İzmir'de de açılmış bulunan sanat eğitimi ile görevli fakültelerle, İstanbul'daki eski Akademi ve eski Tatbiki'yi de içine alan tek bir statü kabul edilmiştir. Bu olgu, dünyanın ileri ülkelerinde sanatsal üslup etkinliklerine bir kıtas kabul edilmeyen sanat eğitimi kurumlarındaki çabaların eğitim dışında yer alan gerçek sanat etkinliği lehine kendi standartlarına itilmeleri, böylece ülkenin ileri Batı Ülkeleri ile sanatsal etkinlik araştırmasında eş bir bilinç düzeyine çıkmayı amaçladığının göstergesi olarak düşünülmelidir.²⁷

Türkiye'de grafik sanatının çok yeni olmasına karşın, bu sanatın oluşumuna etki eden Türk toplumunun köklü sanat geleneği de göz ardı edilemez. Anadolu uygarlıklarının kendine özgü sanat anlayışına Çin gölge oyunlarının izlerini katarak Karagöz figürlerini hazırlayan isimsiz sanatçılar, yüzyıllardan beri güzelliğini kaybetmeyen en iyi deformasyonları yapmışlardır. Üstelik taşıdığı fonksiyon ve her

²⁶ Sabri Yener., (1997) '*Sanat Dallarında LisansÜstü Eğitim ve Sorunları*' **4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 3**. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 10- 12 Eylül 1999. s., 322-332

²⁷ Tansuğ, **a.g.e.**, s. 241

seviyedeki insanı etkileme gücü bakımından Karagöz, bugünkü grafik sanatının amacını o devirlerde gerçekleştirmiştir. İslâmiyet'in ve Arapça yazının getirdiği şartlar da en iyi şekilde değerlendirilmiş, “Hat Sanatı” denilen yazıya yeni bir biçim vermenin en iyi örnekleri yaratılmıştır. İşte bu eserler Türk Grafik Sanatının başlangıç ürünleri sayılır.²⁸

Bugünkü anlamda Türk Grafik Sanatında ilk eserleri verenler Kenan Temizan ve İhap Hulusi Görey'dir. Önceleri, grafik alanında hizmet verecek grafikerleri eski adıyla Akademi ve Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu yetiştirmiş ve uzun süre de grafiker ihtiyacına cevap verebilmiştir. Ancak, grafik sanatına duyulan ilginin artması ve grafik ürünlerinin çeşitlilik kazanması nedeniyle giderek gelişen ve çeşitlenen sanayi dallarının grafiker ihtiyacını gidermekten uzak kalmıştır. Mimar Sinan ve Marmara Üniversitelerine bağlı Grafik Bölümleri olarak eleman yetiştirmeye bu eğitim kurumlarına ilâve olarak Hacettepe ve Bilkent Üniversitelerinde Grafik Sanatları Bölümü bulunmaktadır. Ayrıca, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü Grafik Anasanat Dalı ve aynı üniversitenin Meslekî Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim Anasanat Dalı da grafik alanında hizmet verecek elemanlar yetiştirmektedir.²⁹

Resim: 13 İhap Hulusi Görey'in çalışmalarından birkaçı

²⁸ Emel Yılmaz, **Grafik Sanatı ve Eğitimi**, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/143/22.htm>, Erişim: 17.05.2006

²⁹ Yılmaz, a.g.e.,

Resim: 14 Kenan Temizan – film afişi

1947’de Doğan Kardeş’i kuran Vedat Nedim Tör, Çocuk yayınlarına yepyeni bir boyut getirirken, ilk resimli kitap 1964 yılında Mustafa Eremektar tarafından yayınlanan Tembel Karakağan’dır. Bu dönemden başlayarak Nuri Abaç, Nevzat Akoral, Abidin Dino, Mürşide İçmeli, Kayhan Keskinok, Orhan Peker ve Adnan Turani gibi usta ressamlar da çok sayıda kitaba imza attılar.

Resim: 15 Doğan Kardeş Dergisi

Bilindiği gibi, biçimle, renkle, kompozisyon ve yazıyla ilgili her grafik tasarımında grafik sanatçısının çabası vardır. fişenin biçiminden etiketine, gazetenin genel düzeninden ilânına, afiş, ilâç kutusu, broşür, plâk kılıfı, kitap kabından içindeki düzene kadar pek çok grafik ürününün biçimlendirilmesinde grafikerlerin payı büyüktür.

Günümüzde artık insanlar arası iletişim aracı olarak grafik sanatının önemi bilinmektedir. Grafik ürünlerinin anlatım gücü, söze dayalı anlatım gücünü aşmıştır. Aynı dili konuşmayan, yazmayan, hatta okuma-yazma bilmeyen insanlara grafik simgelerle aynı şeyleri anlatma olanağı vardır. İşte bu olanak, grafik sanatını çeşitli uzmanlık dallarını kapsayan bir meslek durumuna getirmiştir.

Ülkemizde hızla gelişen sanayinin sonucu olarak çevrede estetik niteliği olmayan pek çok ürün görülmekte ve halkın da bu ürünlerden hoşlandığı söylenmektedir. Bu ürünler afiş, kitap kapağı, çocuk kitap resimleri ve diğer günlük kullanılan araç ve gereçlere kadar değişik niteliktedirler. Oysa, bireylerin sadece eğitim kurumlarında eğitilemeyecekleri bir gerçektir. Bu nedenle, halka sunulan her türlü ürünün kültürel ve estetik açıdan eğiticiliği gözden geçirilmeli ve onu bu ürünler aracılığı ile de eğitmeye çalışmalıdır. Halka ne gösterirsek veya neyi sık sık tekrarlırsak ve söylersek onu benimseyeceği bir gerçektir. Ayrıca, bu grafik ürünlerini oluşturan ve bütün aşamalarda farklı görevler alan sanatçıların da bu konuda eğitilip bilinçlendirilmesi gerekliliği de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

1.3.1. Türk Sanat Eğitimi Zamandizini

Aslında sanat eğitimi tarihinde, sanat eğitimine yönelik bilimsel araştırmaların geçmişi eski değildir. Ancak dünyadaki sanat eğitiminin gelişim süreçlerine göz atıldığında Türkiye'de bu alanla ilgili ciddi gelişmelerin çok yeni olduğu görülür.

1793: Büyük ölçüde Batılı eğitim ve öğretim sistemlerini esas alan Mühendishane-i Berri-i Hümayun'unda ilk resim dersleri verilmeye başlanmıştır.

1834: Mekteb-i Fünun-i Harbiye'nin açılışı (Kara Harp Okulu). Askeri okulların programlarında resim, perspektif, desen gibi ders ve konular bulunmakta ve Batılı anlamda grafik eğitimi bu yolla girmiş olmaktadır.

1848: Darülmualimin-i Rüşdi'nin açılışı. İlk kez bir öğretmen okulu açılmıştır. Bu okul ileride Satı Bey'in müdürlüğü, Baltacıoğlu'nun öğretmenliği döneminde resim eğitimi açısından önemli etkinlikler gösterir.

1883: Sanayi-i Nefise-i Mekteb-i Alisi (Güzel Sanatlar Akademisi)'nin kuruluşu. Akademik sanat eğitiminin temelleri atılan bu okulun ilk müdürü Osman Hamdi Bey olmuştur. Bu okuldan mezun olanların büyük bir bölümü Avrupa'ya giderek resim eğitimi almışlardır. Bazıları da mezun oldukları okula hoca olarak atanmışlardır.

1915: İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun resim Öğrenimi için Almanya'ya gönderilişi. (Dönüşünde ilk resim-iş müfredat programını oluşturmuştur.)

1924: Amerikalı ünlü eğitimci John Dewey'in Türkiye'ye getirilişi. Dewey, sanat etkinliklerinde: 4-16 yaş gruplarına yönelik kolektif atölye çalışmalarında 'yaparak öğrenmeyi savunmuş, disiplinin yerini sorumluluk, ezberciliğin yerini yaratıcılığı hedefleyen 'Türk Eğitim Sistemi-Türk Maarif' hakkında raporunu hazırlamıştır.

1926: Resim derslerinin düzenlenmesi ve programlarının geliştirilmesi amacıyla sanat eğitimcisi Stichler'in ülkeye getirilmesi.

1926: Gazi Terbiye Enstitüsü'nün açılması.

1932: Gazi Terbiye Enstitüsü'nde Resim-İş Eğitimi Bölümü'nün kurulması.

1940: Köy Enstitüleri 'nin kuruluşu, sanat derslerine (özellikle iş eğitimi) geniş yer verilmesi,

1949: Ortaokul programlarına İş Bilgisi ve Yazı derslerinin konulması.

1952: Liselerde iki saatlik resim ve müzik derslerinin seçmeli olarak konulmasına karar verilmesi.

1956: Liselerin müfredat programında iki saatlik seçmeli bir ders olarak Resim, müzik ve Yabancı Dil (seçmeli) görülmektedir. Ayrıca resim alan öğrencilere Edebiyat Bölümü son sınıfla, bu dersin bir saati, Sanat Tarihi olarak uygulanacaktır denilmektedir.

1978: Liselerde zorunlu olarak 'Sanat Eğitimi' dersi konulmak istendi, Kuramsal olarak verilmesi düşünülen bu ders sonradan 'Turizm' dersine dönüştürülerek vazgeçildi.

1982: 2547 sayılı YÖK yasası ile Üç yıllık Eğitim Enstitüleri fakültelere dönüştürülerek ders içerikleri yeniden gözden geçirilip, 4 yıllık lisans programlarına göre düzenlenmiştir.

1983: 2547 Sayılı YÖK yasasının 5 (1) ve 67. maddesine göre üniversitelerde seçimlik, güzel sanatlarla ilgili derslerin konulması kararlaştırıldı.

1990: Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri açıldı.

1997: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında 1994-1997 yılları arasında yürütülen Eğitim Fakültelerinin yapılanması yeniden düzenlenerek Güzel Sanatlar Eğitimi ve İlköğretim Bölümlerinde okutulacak sanat derslerine yönelik kaynak öğretim materyali niteliğinde kitaplar hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.³⁰

³⁰ Artun, a.g.e., s. 109-112

1.4. Türk Grafik Sanatı Tarihi

“1923’ten sonra ülkemizde yeni bir yönetim biçiminin kurulması, bunun toplum katlarında, kültür ve sanat çevrelerinde yarattığı coşku, 1928 harf devrimiyle elde edilen yeni biçim olanakları, batı düşüncesinin, batı yaşam biçimlerinin bütün özelliklerine ve ayrıntılarına resmi kültür politikası gereği ardına kadar açılan kapılar, bir Türk grafiğinin oluşmasının sağlayamazdı o dönemde. Kurtuluş Savaşı’nın yıkıntılarından yeni yeni kurtulan yoksul bir ülkeydi Türkiye. Bugünkü grafik sanatını hazırlayan elverişli koşulların belirmesi için 1950’lere ulaşmamız gerekiyor. O yıllar, bir tarım ülkesi olmaktan sanayi ülkesi olmaya geçebilmek için kapitalist yolun yeğlendiği, uygulamaya konduğu yıllar. Bu girişimin doğurduğu dışa bağımlılık, ünlü “Marshall Yardımı” Türkiye’yi üretken bir pazar olarak ele geçiren Amerika’nın istekleri doğrultusunda hazırlanan kalkınma planı, bu plan gereğince tarıma, alt yapı tesislerine öncelik tanıyan yatırım programları, kapalı ekonomik birimler halinde yaşayan köylerin en sapa bölgelere kadar açılan yeni yollar aracılığıyla sermaye akışına katılması, “Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu” devlet kaynaklarının özel kesime aktarılması, taşımacılığın kara yollarına kaydırılmasından doğan devingenlik, sağlanan tarım kredilerinin yarattığı hızlı makinalaşma ve ekime açılan yeni alanlar nedeniyle artan üretim, tarım vergilerinin hafifletilmesi yüzündün lüks tüketime kayan büyük gelirler”³¹.

Bu birikimin grafik alanındaki olumlu etkilerini özellikle 1960’dan sonra görülmektedir. Ülkedeki üretim çeşitlenmesi ve bu çeşitlenme oranında artan tüketim istekleri sonunda, pazarlama gerekliliği de baş göstermiştir. Reklamcılık alanında nispeten hızlı bir gelişme görülmüştür. Gün geçtikçe artan duyuru, tanıtma gereçleri (etiket, ambalaj kağıdı, kutu vb.) açığını kapatmak üzere birbiri ardından ofset

³¹ “Grafik Sanatı”, **Plastik Sanatlar Dergisi**, 1985, Sayı 1, s....

sistemiyle çalışan basımevleri kurulmuştur, büyük Avrupa ülkelerinin pek çoğunda olmayan “renkli basın” ülkede gözlenmeye başlamıştır. Tanıtım alanında ihtiyaç duyulan nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu, Uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu kurulmuştur.

“Yüzyılın ilk yarısından beri iktidarda bulunan ticaret burjuvazisi, büyük toprak sahipleri, yeni yeni gelişmeye başlayan sanayi burjuvazisi ve her zaman bu ve benzeri sınıfların uydusu olagelmiş bürokrat kadroların dış ticaret tekelleriyle, dış kültür odaklarıyla daha sıklaşıp daha sıkılaştan ilişkiler kurdukları ölçüde, ayrıca gelir dağılımında günden güne büyüyen eşitsizliğin lüks tüketime kayan gelirleri çoğalttığı ölçüde, grafik sanatındaki etkinliklerin de oylumu arttı”³².

Sanat düzeyi her zaman tartışılabilir bir olgudur, ancak sanatçı için yine de önemli sayılabilecek bir deney birikimi ortasındayız. Durum şunu sormamızı gerektiriyor; yalnız kırk, elli yıllık bir birikim mi bu? Türkiye de batı örneği bir toplum oluşturma, batıdan alınan hazır kalıplara uygun kurumlar ve kişiler yaratma isteği çerçevesinde, uydu tüketim ekonomisinin üretim-birey ilişkisini yoluna koymak üzere açılan iki grafik okulunun tarihiyle, meslek eğitimiyle, yetiştirdiği birkaç grafikçi sayısı ile mı sınırlı? Soruna yanlış bir yaklaşım olsa gerek bu. Cumhuriyetten sonraki Türk toplumunun yeni bir oluşum serüvenine atılırken kendi geçmişinden hiçbir kültür kalıtı, hiçbir değer taşımadığını ileri sürmek imkansız. Sanat dallarımızın her birinin altında Türk insanının tarihsel özü yatıyor kuşkusuz. Bugünkü grafiğinde cumhuriyetten önce yapılagelmiş olan grafik ya da benzeri uğraşlar ve deney birikimleri üzerinde temellendiğini yadsıyamayız. Üstümüzde iğreti bir elbise gibi duran bu yeniyetme sanata tarihsel bir köken bulma eğilimini anlayışla karşılamalıyız hiç olmazsa.

³² “Grafik Sanatı”, a.g.e.,s...

Resim: 16 Türk basımcılığının ilk resmi kitabı Tarih-i Hind-i Garbi'den örnekler

Dolayısıyla grafik, toplumu oluşturan katlar arasında kültür alışverişini sağlayan en önemli etkinliklerden biri olduğuna göre, kendi estetiğini, kişilerini, kurumlarını giderek tarihini bu yolla sağlayabildiğine göre, Türk grafiğinin tarihi de Türk basımcılık tarihinden ayrı düşünülemez. Ve bu tarih yukarıda özetle değindiğimiz olguyla 1905'lerden sonra başlayan sermaye devingenliğinin hızlanması ve tüketim amacına yönelik duyuru ve tanıtma gerekliliğinin boy göstermesiyle sınırlı değildir.

“18.yüzyıl başlarında, Avrupa renaissance'nın gecikmiş sızıntılarının kapalı bir kültür ortamında yavaş yavaş uyandırdığı tedirginlikle, dinsel içerikli rüşünce ve eylem kalıplarına dünyasal

içeriklerin işlemeye başlamasıyla, yaşam biçimlerinde görülen yenilikçi kıpırdanmalarla başlar bu tarih. Lale Devri'yle, ilk basımevinin kuruluşuyla simgelenir. Bu yüzden, Üçüncü Ahmed (1673-1736) ve Sadrazam Nevşehirli İbrahim Paşa (?-1730) döneminde, kısa bir süre Fransa elçiliğinde bulunmuş olan Yirmisekiz Mehmet Çelebi (?-1732)'nin oğlu Said Çelebi (?-1761) ve sarayın müteferrika ağalarından İbrahim Efendi'nin işbirliğiyle gerçekleşen ilk Türk basımevini bugünkü grafik sanatımızın ilk ocağı, İbrahim Efendi'ye de bu sanatın piri saymak yerinde bir değerbilirlik olur. Tarihimizde basıp çoğaltma yoluyla elde edilen ilk resimli kitap, bunu basabilmek için gereken ilk döküm yazısı, ilk resim kalıbı onun elinden çıkmıştır çünkü; o çağdan günümüze dek basımcılık tarihimizin gelişim çizgisi üzerinde iyi kötü süregelen bir usta-çırak geleneği onun ve basımevinin çevresinde oluşmuş ve ülkemizin ilk kağıt fabrikası onun basımevine kağıt sağlamak amacıyla kurulmuştur.”³³

Bu saptamayla birlikte, Müteferrika'nın ilk basımevini kurduğu yıllardaki sanat etkinliği ve toplumsal ortamı gözden geçirmek yararlı olur.

İslamın suret ve resim yasağına karşın, Osmanlı toplumunda ve sarayında başlangıçtan beri çok canlı bir resim devinimi süregelmıştır. Peygamberlerin yaşamını konu edinen siyer-ün-nebiler, padişahların ve ordunun savaş yolculuklarını anlatan sefernameler ve fetihnameler, devletle ilgili önemli olayları seferleri gösteren şehinşahnameler, değişik konuların resimlendiği hamseler, şehzadelerin sünnet düğünleri çevresinde oluşan halk bayramlarının, büyük şenliklerin sergilendiği surnameler gibi sabır ve emek ürünü resim kitaplarının hazırlanabilmesi için saray nakkaşhanelerinde, bir nakkaşlar ağası yönetiminde, geniş kadrolu bir nakkaşlar topluluğu bulunagelmıştır.

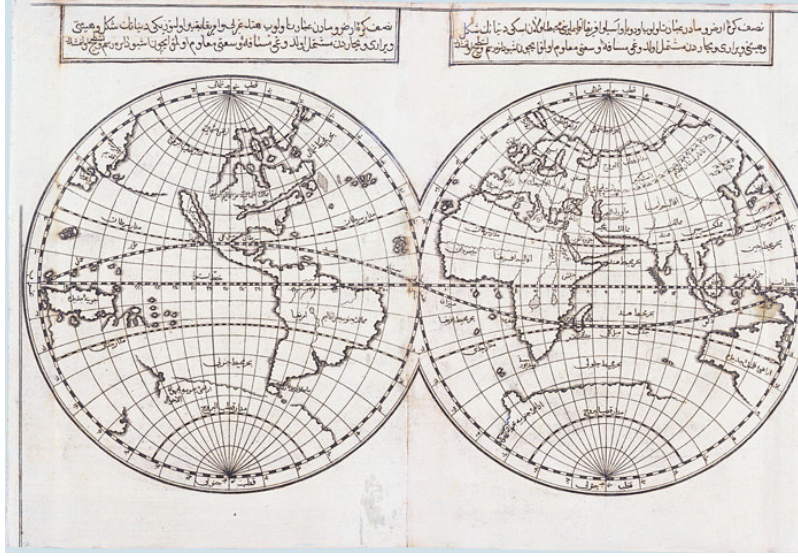
³³ “Grafik Sanatı”, a.g.e., s....

“Toplum katında ise kitap yazma ve çoğaltma işini üstlenen hat sanatçıları, titap süslemelerini gerçekleştiren müzehhipler, kitapların resim ve minyatür gereksimini karşılayan müsavvirler ve nakkaşların oluşturduğu bir sanatçılar kalabalığı görülmektedir. Bunlar arasında, Fatih’in gül koklayan bir resmini çizmiş olan Sinan Bey, Nigari Hünernamenin ve Sultan III. Murat için hazırlatılan Surnamenin yapımcısı Nakkaş Osman, Sultan III. Mehmet için hazırlatılan Eğri Fetihnamesinin çizimcisi Nakkaş Hasan Paşa, Sultan I.Ahmet için hazırlatılan Falnamenin yapımcısı Nakkaş Kalender, Şakaik-ı Numaniyeyi resimleyen Nakşi Ahmed Efendi, Sultan III.Ahmet’in nakkaşbaşısı Levni gibi Türk resimleme sanatının ustaları vardır. Bütün bu nakkaş, hattat, müzehhip, musavvir gibi sanatçılar bilindiği üzere iş ve yaşam koşullarını güvence altında tutan “lonca” örgütleri içinde, usta-çırak geleneğiyle yetişirlerdi.”³⁴

İbrahim Efendi,³⁵ Osmanlı başyapımcısı ve yayımcısı 1674’de Macaristan’ın Kolovzar kentinde doğdu. Asıl adı bilinmiyor. Kentin rahip kolejinde Hristiyanlık bilimleri öğrendi. Yaşam öyküsünü yazmaya çalışan Macar rahibi İmre Karaçun’a göre 1690’larda Kolovzar’ı ele geçirmeye çalışan Habsurglara karşı Orta Macar Kralı Tököli İmre’nin ayaklanması sırasında Osmanlılara esir düşmüş, İstanbul da esir pazarında satılmış. Bu yakıştırma günümüze dek bütün yerli ve yabancı kaynaklarca kullanıldı. Ama Niyazi Berkes’in dikkatli araştırması (Türkiye’de Çağdaşlaşma) ve Müteferrika’nın kendi yapıtı Risale-i İslamiye’nin yazılışından üç yüzyıl kadar sonra bugünkü dile aktarılması nedeniyle değişen bilgilerimiz, bize onun (bugün Roger Garaudy örneğinde olduğu gibi) kendi isteğiyle Müslümanlığı seçtiğini ve Osmanlılara sığındığını gösteriyor. Müteferrika İstanbul’da Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi’nin oğlu Said Efendi’yle dostluk kurdu. Sadrazam İbrahim Paşa’nın dikkatini çekti. Padişah Üçüncü Ahmed’in müteferrika ağalarından oldu. Siyasal görevler üstlendi.

³⁴ “Grafik Sanatı”, a.g.e., s....

³⁵ “Grafik Sanatı”, a.g.e., s....

Resim: 17 İbrahim Müteferrika'nın Cihannüma için çizdiği dünya haritası

Grafik sanatının basım sanatından ayrı düşünölemeyeceği ilkesine dayanarak, İbrahim Müteferrika eliyle gerçekleştirilen ilk Türk basımevinin Türk grafikçiliği için de ilk ocak sayılması gerekliliği konusunda ileri sürdüğöümüz sav, Grafik Sanatı'nda yaptığımız açıklamalarla doğrulanmış olmalı. Basım ve grafik sanatlarının Müteferrika döneminden sonraki çağlarda gösterdiği evrimi izlemeye geçerken, günöümüz grafikçisinin, bu ilk önderi ve kurduğu sanat ocağını gerçek önemiyle kavraması ve saygıyla anması yerinde bir değerbilirlik olur.

İbrahim Müteferrika 1729 ile 1742 yılları arasında 17 kitap bastı. Bunlardan Vankulu Sözlüğü isıamlasmış Türkler elinde sekizyüz yıldır kullanılan Arap yazısının hurufat halinde ilk kez dökölüp basma işleminde uygulandığı kitap oluşuyla, Tarih-i Hind-i Garbi ile Cihannüma ilk haritalı, resimli kitap oluşlarıyla, Grammaire Turque ise Latin yazısının Osmanlı İmparatorluğu yayın tarihinde gene Osmanlılar eliyle ilk kez kullanıldığı kitap oluşuyla, Türk grafik tarihi açısından, özel bir önem taşıyor.³⁶

³⁶ "Grafik Sanatı", **Plastik Sanatlar Dergisi**, 1985, Sayı 1, 2, 3, 4, 5.

II. BÖLÜM

MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ'NDE ÖĞRETİM SÜRECİ

2.1. Bauhaus Ekolü

1919'da ünlü mimar Walter Gropius'un, iki ayrı eğitim kuruluğu Weimar Güzel Sanatlar Akademisi ile Weimar'daki uygulamalı Güzel Sanatlar Okulu'nu birleştirek kurduğu tasarım enstitüsü. 1919–1933 yılları arasında mimarlığın ve modern sanatın oluşumuna katkıda bulunan en önemli eğitim ekolü Bauhaus... Mimar Walter Gropius tarafından Almanya'nın Weimar kentinde oluşturulan Bauhaus akımı Naziler tarafından yasaklandığı tarihe kadar 20.yy.'ın ilk yarısının öncü sanat akımı oldu.Tüm dünyada sanat ve mimarlık eğitimi onun ilkeleri doğrultusunda yeniden yönlendirildi.

Almanya'daki avangard sanatın akademik merkezi haline gelen Bauhaus, sanatın, el sanatlarının ve endüstriyel tasarımın bir arada denendiğı bir eğitim atölyesi oldu her zaman.

Bauhaus, modern anlayışı geliştiren bir uygulamalı güzel sanatlar okulu, bir sanat kültür merkezi idi. Bauhaus'un yönü, açılış bildirgesinde “Mimari, heykel ve resmin uyumlu bir biçimde birleştirilmesi“ şeklinde ortaya konuluyor ve “Henüz çok uzaktaki amacımız anıtsal sanat ve dekoratif sanat arasında hiçbir farklılığın kalmayacağı bütünlük içindeki sanat yapısı Büyük Yapı'tır” deniyordu. Bauhaus anlayışı, günümüz endüstri tasarım uygulamalarının temelidir.

Resim: 18 Bauhaus Tasarım Enstitüsü Binası

2.1.1 Walter Gropius

Weimar Devleti Yapıevi (Bauhaus) eski Saksonya Grandüklüğü Plastik Sanatlar Yüksekokulu ile Saksonya Grandüklüğü Uygulamalı Sanatlar Okulu’nun birleştirilerek bir Yapı Sanatı bölümü eklenmesiyle oluşmuştur.

2.1.2 Bauhaus’un Amaçları

Bauhaus, her çeşit sanat yaratısının biraraya gelerek bir bütün oluşturmasını, atölye sanatı disiplinlerinin – heykeltıraşlık, resim, uygulamalı sanat ve el işçiliğinin – yeni bir yapı sanatı biçiminde yeniden birleştirilerek, bu yapı sanatının ayrılmaz temel öğeleri olmalarını amaçlar. Bauhaus’un uzak da olsa son amacı, içinde anıtsal sanatla süsleyici sanat arasında bir sınırın bulunmadığı bütüncül sanat yapısını – büyük yapı- ortaya koymaktır.

Bauhaus her dereceden mimarları, ressam ve heykeltıraşları becerikli birer el işçisi ya da bağımsızca yaratan sanatçı olarak yetiştirmek, ayrıca önde gelen ve yeni yetişen atölye sanatçıları biraraya getirmek ve böylece, yapıları benzer bir ruhtan yola çıkarak bütün kapsamları içinde –kaba yapı, ince işler, süsleme ve döşeme bakımından- bütüncül olarak biçimlendirmeyi becerecek bir çalışma grubu oluşturmak istiyor.

2.1.3 Bauhaus'un İlkeleri

Sanat bütün yöntemlerin üzerinde oluşur; sanat aslında öğretilemez ama el işçiliği pekala öğretilir. Mimarlar, ressam, heykeltıraşlar kelimenin en öz anlamıyla el sanatçılarıdır.

Bu nedenle bütün öğrencilerin atölyelerde, deneme ve çalışma yerlerinde, bütün plastik yaratmalara temel oluşturmak üzere, esaslı bir biçimde eğitilmesine ağırlık verilir. Bauhaus'un kendi atölyeleri yavaş yavaş kurulmalı, yabancı atölyelerle ders sözleşmeleri yapılmalıdır. Okul atölyenin hizmetindedir, günün birinde atölyenin içinde eriyecektir.

Bunun için Bauhaus'da öğretmenler, öğrenciler yok, ustalar, kalfalar, çıraklar vardır.

Çıraklığın biçimi atölye çalışmasının özüne uygun düşer:

El becerisinden yola çıkarak geliştirilen organik biçimlendirim. Katı olan herşeyden kaçınma; yaratıcılığı yeğ tutma; bireyselliğin özgürlüğü, ama sıkı bir öğrenim. Bauhaus'un ustalar kurulu ya da yabancı ustalar önünde, lonca geleneğine uygun biçimde usta ve kalfa sınavları. Öğrenenlerin, ustalarının işlerine katılımlık çalışması.

2.1.4 Öğrenenlere de İş Sağlanması

Büyük ütöpik yapı tasarımlarının ortaklaşa planlanması –halk ve kült yapıları- uzun vadeli amaçlar için. Bütün ustaların ve öğrenenlerin –mimarların, ressamların, heykeltıraşların- yapıya ait olan bütün öğelerin ve parçaların yavaş yavaş uyuma kavuşması amacıyla tasarıma katılmaları.

Ülke de el sanatlarını ve endüstrileri yöneten kişilerle sürekli dokunuşum. Sergiler ve başka gösteriler yoluyla kamu hayatıyla, halkla dokunuşum.

Resim ve plastikleri mimari çerçeve içinde gösterme sorununu çözümlemek

için sergicilik alanında yeni deneyler.

Ustalarla öğrenenlerin iş dışında dostane bir ilişkide bulunmaları; bu arada tiyatro, konferanslar, müzik, kostümlü eğlentiler. Bu toplantılar için neşeli bir tören biçiminin oluşturulması.

Bütün Plastik Sanat etkinliklerinin son amacı yapıdır! Yapıyı süslemek bir zamanlar plastik sanatların başta gelen ödeviydi, bunlar büyük yapı sanatının çözülmez öğeleriydi. Bugün bir bağımsızlık içinde bulunuyorlar. Kendi kendileriyle yetiniyorlar, ki bu durumdan kurtarılmalrı bütün atölye çalışanlarının biraraya gelip çabalarını bilinçli biçimde yan yana İççe koymalarıyla olabilir. Mimarlar, ressamalar, heykeltraşlar yapının çok-öğeli biçimini gerek bütün olarak gerek parçalarına inerek yeniden tanımalı, kavramalıdır. O zaman yapıtları salon sanatına dönüştüklerinde kaybettikleri mimari ruhla kendiliğinden dolacaktır.

Eski sanat okulları bu birliği oluşturmadılar; sanat öğretilemez birşey olduğuna göre nasıl oluşturabilirlerdi ki. Okullar yeniden atölyelerinin içinde erimelidir. Şu sadece çizen ve resim yapan çizim ustaları ve uygulamalı sanatçılar dünyası yeniden, yapı kuran bir dünya olmalı. İçinden plastik sanat sevgisi gelen genç insan, bu yola bir zamanlar olduğu gibi yeniden bir zanaat öğrenerek başlarsa, o zaman yaratıcı olmayan –sanatçı- da ileride yetersiz bir biçimde sanat üretiminde bulunmaya mahkum edilmemiş olur. Çünkü el becerisi o zaman kendini pek güzel bir biçimde gösterebileceği zanaat kimliği altında kalıcılık kazanır.

Mimarlar, heykeltraşlar hepimiz zanaata dönmeliyiz! Çünkü “sanat mesleği” diye bir meslek yoktur. Sanatçıyla zanaatçı arasında özden gelen bir ayrım yoktur. Sanatçı zanaatçının bir yüksek derecesidir. Göklerin lütfu sanatın sanatçının el işinde kendiliğinden, isteğe bağlı olmayan, ender aydınlanma anlarında, bilinçdışı yoldan yerleşmesini sağlar; ama bu el işini becermek hiçbir sanatçının kaçınamayacağı birşeydir. Yaratıcı biçimlendirmenin ana kaynağı bu noktadadır.

Öyleyse zanaatçılarla sanatçılar arasına bir kibir duvarı çekmek isteyen sınıf-

ayırıcı üstünlük duygusundan uzak, yeni bir zanaatçılar loncası kuralım! Geleceğin, bir biçim içinde aynı zamanda hem mimari, hem plastik, hem de resim olarak ve günün birinde milyonlarca zanaatçının elinden, yeni, gelecek bin inancın kristal sembolü olarak göğe yükselecek olan dini yapısını beraberce isteyelim, düşünelim, yaratalım.

2.2. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin Kuruluşu ve Tarihçesi

1 Kasım 1955 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Milli Eğitim Bakanlığı Meslek Öğretim Genel Müdürlüğü "Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu" adı verilen yeni bir öğretim kurumu hazırlık çalışmalarını başlatmıştır. 23 Temmuz 1956 tarihli sözleşme ile Stuttgart Güzel Sanatlar Akademisi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Adolf Schneck bu yeni okulun binasını ve öğretim elemanlarını seçmek, programlarını saptamakla görevlendirilmiştir. 27 Temmuz 1956 tarihinde, İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Sabri Oran okulun müdürlüğüne atanmıştır. Bina olarak Beşiktaş'ta Dolmabahçe Sarayı Baltacılar Dairesi seçilmiş ve okul 1957 yılında öğretime başlamıştır.

Resim: 19 Dolmabahçe Sarayı Baltacılar Dairesi

1920 - 1930 yılları arasında Almanya'da sanatçı ve tasarımcı eğitiminde çağdaş yönetimlerin uyguladığı Bauhaus Okulu'nu iyi tanıyan ve benzeri okulların Almanya ve başka ülkelerinde kurulmalarında görev almış bir eğitimci olan Prof. Schneck, Türkiye'deki çalışmaları sonucunda okulun Dekoratif Resim, Grafik Sanatları, Tekstil Sanatları, Mobilya ve İç Mimarlık ve Seramik Bölümleri için ilk yılının öğretim programlarını hazırlamıştır. Kurum, Bauhaus Okulu prensipleri doğrultusunda hazırlanmış olan programlarla gelişme süreci içinde prensiplerini koruyarak, kuruluşundan günümüze kadar dinamik yapısını sürdürmüş, öğretim programlarıyla kendini sürekli yenilemiştir.

Prof. Sabri Oran ve Prof. Dr. Adolf Schneck birlikte Federal Almanya'dan gelecek ve Türkiye'den görevlendirilecek elemanları seçmişler; Federal Almanya'dan 7, Türkiye'den 9 öğretim elemanı görevlendirilerek çekirdek kadro oluşturulmuştur. Sonraki yıllarda özellikle Federal Almanya, Avusturya ve Japonya'dan katılımlarla yabancı uyruklu uzman öğretim görevli sayısı bugüne dek 23'e ulaşmıştır.

Resim: 20 Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu Logosu

1960-1961 öğretim yılı sonunda okul ilk mezunlarını vermiş, yerli ve yabancı çekirdek kadronun yanında yeni öğretim elemanları yetiştirmek üzere okulun ilk mezunlarından ve başka yüksek öğretim kurumları mezunlarından seçilenler asistan olarak göreve alınmıştır.

Resim: 21 Marmara Üniversitesi, G.S.F. koridor detayı

Fakültenin bugünkü öğretim kadrosunun hemen hemen tümü asistanlık yolu ile gerekli akademik, sanatsal ve bilimsel çalışma aşamalarını geçmiş elemanlardan oluşmaktadır. Bu elemanlara ayrıca 4489 ve 1416 sayılı Kanunlar uyarınca dış ülkelerde ek lisans ve yüksek lisans öğrenimi görme hakkı verilmiştir.

Devlet Tatbiki Güzel Sanatları Yüksek Okulu Müdürlüğü görevini sırasıyla Prof. Dr. Sabri Oran (1957-1958), Hayrullah Örs (1958-1961), Cevdet Koçak (1961-1965), Prof. Dr. Safa S. Erkün (1965-1967), Hakkı İzzet (1967-1971), Prof. Dr. Mustafa Aslier (1971-1977), Prof. Dr. İ. Erol Eti (1977-1980), Prof. Dr. Tankut

Öktem (1980-1982) üstlenmiştir. (Tablo 3.2)..

1957-1982 yılları arasında Yüksek Okulun öğretim programları her dört yılda bir deneyimlere dayanarak yenilenmiş, öğretim yönetmeliğinde ve programlarında lisans düzeyinde çağdaş bir öğretimin gerekleri düzenlenerek gerçekleştirilmiştir.

20 Temmuz 1982 tarihli 41 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 14.maddesi uyarınca Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Güzel Sanatlar Fakültesi adı ile Marmara Üniversitesine bağlanmıştır.

Kurum fakülte olduktan sonra 1984 yılında Beşiktaş'tan, Camlıca Acıbadem kampüsüne taşınmıştır. Yer değişikliği ile birlikte yeni bölümler açılmış ve 1997 yılı itibariyle 11 bölüm faaliyet göstermektedir.

Tablo 2.1: Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Müdürleri (kronolojik sıra)

Adı, Soyadı	Görev Yaptığı Yıllar
Prof. Dr. Adolf Schneck	1956-1958 Kurucu Yönetim Danışmanı
Doç. Dr. Sabri Oran	1956-1958
Hayrullah Örs	1958-1961
Cevdet Koçak	1961-1965
Safa Erkün	1965-1967
Hakkı İzzet	1967-1971
Prof. Dr. Mustafa Aslier	1971-1977
Prof. Dr. İ. Erol Eti	1977-1980
Prof. Dr. Tankut Öktem	1980-1982

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlıklarında sırasıyla Prof. Dr. Fahiman Tekin (1982-1985), Prof. Dr. Mustafa Aslier (1985-1991), Prof. Dr. İ. Erol Eti (1991-1997) bulunmuşlardır. 1997 yılında Prof. Dr. Hüsamettin Koçan Dekanlığa atanmış ve görevi 2003 yılına kadar sürdürmüştür. 2006'da 50 yılın ilk kadın dekanı Prof. Dr. Nazan Erkmen olmuştur. (Tablo 3.2).

Tablo 2.2: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanları (kronolojik sıra)

Adı, Soyadı	Görev Yaptığı Yıllar
Prof. Dr. Fahiman Tekil	1982-1985
Prof. Dr. Mustafa Aslier	1985-1991
Prof. Dr. İ. Erol Eti	1991-1997
Prof. Dr. Hüsamettin Koçan	1997-2003
Prof. Dr. Nazan Erkmen	2006-

Tablo 2.3: Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nda Görev Alan Yabancı Uyruklu Öğitmenler

Adı, Soyadı	Görev Süresi
Prof. Dr. Adolf Schneck	1956-1958
Hermine Ruland	1957-1958
Astrit Volmer	1957-1959
Charlot Pfamder	1958
Helmut Hungerberger	1971
Herrwig Schubert	1958-1962
Hans Baurle	1958-1964
Harald Schmit	1958-1998

Ludwig Winterbeld	1973
Erhard Schiller	1971
Boris Nieman	1975-1981
Fridrich Rommel	1975-1985
Jan Grave	1964-1965
Walter Schimpf	1966-1968
Karl Schlamming	1966-1968
Dieter Jacop	1968-1969
Edit Blümel	1960-1961
Dr. Harald Böhmer	1980-1999
Ralf Busz	1965-1968
Kenjo Kato	1965-1968
Elisabeth Berger	1966-1967
Alfred Krepatz	1966-1967

Resim: 22 Öğrenci Sergisi, koridor detayı

Tablo 2.4: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde Görev Alan Öğitmenler

1958-1970 Yılları Arası

Adı, Soyadı	Görev Süresi
Prof. Mustafa Aslıer	1958-1992
Prof. İlhami Turan	1961-1988
Prof.Dr. Güler Ertan	1964-2004
Prof.Dr. Sinan Baykurt	1966-1997
Prof. Halis Biçer	1966-1989
Araş.Gör. Mehmet Turgay Erem	1968-1987
Araş.Gör. Aydın Erkmen	1965-1968
Frank Metzger	
Sait Yada	
Vehbi Yazgan	
Barbaros Baykal	
Rıza Durak (Teknisyen)	
Muammer Ilgazlı (Teknisyen)	
Naci Evirgen (Teknisyen)	

1970-1980 Yılları Arası

Adı, Soyadı	Görev Süresi
Prof.Dr. Kemal Şen	1975-2003
Prof.Dr. Fevzi Karakoç	1975-2002
Prof. Barbaros Gürsel	1975-2002
Yrd.Doc. Niyazi Gündüz	1975-1987

Yrd.Doc. Aykut Özbay	1975-2001
Yrd.Doc. Selahattin Ganiz	1978-1994
Yrd.Doc. Bekir Kantaroğlu	1978-1994
Ahmet Ümit Kuseyrioğlu	1978-2003

1980-1990 Yılları Arası

Adı, Soyadı	Görev Süresi
Doc. Şefika Berna Tunalı	1981-1989
Doc. Nuray Vural	1981-1994
Yrd.Doc. G.Doğan Ekşioğlu	1981-2006
Doc. Bülent Erçetin	1985-2000
Prof. Sema Temel Ilgaz	1986-
San.Yet. Gülnur Duran	1987-2006
Arş.Gör. H.Erkan Özdilek	1988-1996
Prof.Dr. Nazan Erkmén	1989-
Doc. Emin Koç	1989-2004
San.Yet. Şakir Gökçebağ	1989-2001

1990-2000 Yılları Arası

Adı, Soyadı	Görev Süresi
Öğr. Gör. U.Tamer Gürpınar	1994-
Öğr. Gör. M.Ali Müstecaplıoğlu	1994-
N.Simay Bodur	1995-1998
Mehmet Saka	1996-2003
Suzan Çavuşoğlu	1999-2002

Tablo 2.5: Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Grafik Bölümü, İlk Ders Programı

Yazı
Kitap ve Grafik Sanatı
Tabiattan Resim
Repro-Foto
Lito-Ofset
Kültür Tarihi
Sanat Tarihi
Devrim Tarihi
İnsan Münasebetleri
Toplum Bilim
Ticari Yazışmalar
İşletme ve Maliyet Hesabı
Yabancı Dil
Diploma Ödevi

Tablo 2.6: Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Grafik Bölümü, İlk Mezunları (1960-1961)

Taçay Erdem Sel
Hidayet Bahçeci
Kemal Şen
Namık Esen
Kayhan Yorulmaz
Hüseyin Boylu
Tunç Sokulu

Resim: 23 Grafik Bölümü; ilk dönem öğrenci çalışmalarından örnekler

Tablo 2.7: Dönemin Grafik Tasarımcılarından Bazıları

Özgür Sağlam
Faruk Kaptan
Aydın Erkmen
Gülbüz Doğan Ekşioğlu
Kemal Molu
Murat Egemen
İlhan Bilge

2.3. Günümüzde Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin Durumu

2.3.1 Hedefler

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin hedefleri, şu şekilde tanımlanmaktadır.

1. Eğitimin yeniden yapılandırılmasına yönelik çalışmalar:
 - a. Öğrenimin, bir yıllık yabancı dil hazırlık eğitimi ve temel eğitimin ardından sanat, tasarım ve teori bölümlerine ayrılması.
 - b. Öğrencinin disiplinler arası çalışmalar yapabilmesine olanak sağlayacak koşulların oluşturulması.
 - c. Ana dal, çift ana dal ve yan dal diploma olanaklarının sağlanması.
 - d. Avrupa Kredi Transfer Sistemi'ne tam uygunluk.
2. Öğretim üyelerinin araştırma ve yaratım çalışmalarını geliştirecek, disiplinler arası çalışmalarla sanata katkılarını arttıracak ortamın oluşturulması.
3. Uluslararası öğrenci ve öğretim üyesi değişimlerinin artırılması.
4. Fakülte'nin sahip olduğu çağdaş Türk sanatı koleksiyonunun bir müze çatısı altında toplanması.
5. Sanat ve tasarımın toplum yaşamındaki yerinin artırılması amacıyla çeşitli yayınların, TV programlarının, gezici sergilerin, atölye çalışmalarının düzenli bir hale getirilmesi.
6. Alanında uzmanlaşmış kişilerden oluşan danışma kurullarının bilgi, teknoloji ve finansal olanaklarıyla fakülteye yaptıkları katkıların artırılarak sürdürülmesi.

2.3.2 Örgütsel Yapı

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Türkiye'deki tüm fakülteler gibi, fakülte dekanı tarafından yönetilmektedir. Dekan, idari konularda Fakülte Yönetim Kurulu'nun, akademik konularda ise Fakülte Kurulu'nun görüşlerini alarak ve tüm öğretim elemanlarının katılımıyla toplanan Fakülte Akademik Genel Kurulu'nda alınan genel ilkeler çerçevesinde fakülteyi yönetmektedir. Dekan'ın iki yardımcısı bulunmaktadır. Fakülte; rektör ve Yüksek Öğretim Kurumu tarafından denetlenmektedir. Fakülte'nin idari kadrosunu, Fakülte Sekreteri, Muhasebe Bürosu,

Öğrenci işleri Bürosu ve Personel Bürosu oluşturmaktadır.

2.3.2.1. Bölümler

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde 11 bölüm bulunmaktadır:

2.3.2.1.1. Temel Eğitim Bölümü

Temel Eğitim Bölümü, öğrencilere renk, doku, tasarım, ışık, gölge gibi sanatın temel ilkeleri konusunda eğitim vermektedir. Temel Sanat Eğitimi Anasanat Dalı ve Sanat Kuramları Anabilim Dalı olmak üzere iki alandan oluşmaktadır. Temel Eğitim Bölümü'nde sanat tarihi, Rönesans sanatı, uygarlık tarihi, 20. yüzyıl sanatı, Türk sanatı, mitoloji, görsel kültür, sanat psikolojisi ve sanat işletmeciliği gibi dersler verilmektedir.

2.3.2.1.2. Resim Bölümü

Resim Bölümü'nde öğrencinin yaratıcı kişiliğini öne çıkaran bir eğitim programı uygulanmaktadır. Bölümün eğitim programı çeşitlilik ve disiplinler arasılık temel alınarak oluşturulmuştur. Resim sanatının tarihi ve kuramı uygulama birlikteliği ile verilmektedir. Deneysel ağırlıklı programlar, konferans, seminer, sergi ve uygulamalarla desteklenmektedir. Resim Bölümü'nde üçüncü yarıyıldan başlayarak malzeme çeşitliliğine dayalı bireysel çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Kavram, kavramın görselleşmesi ve bu süreçte ortaya çıkan ilişkilerin irdelenmesi üstüne kurulu kuramsal ve uygulamalı çalışmalar yapılmakta; özel konulu proje çalışmaları ile bu program desteklenmektedir. Üçüncü yarıyıldan itibaren ayrıca, zorunlu seçmeli derslerle; mimaride resim, duvar resmi, malzeme ve yöntem araştırmaları, özgün baskı, ışıklı cam resmi dersleri ve uygulamalarıyla öğrencilerin birikimleri arttırılmaya çalışılmaktadır.

2.3.2.1.3. Grafik Bölümü

Grafik Sanatlar Bölümü, tanıtım ve iletişim dünyasında çağdaş ve etkili bir dil yaratabilecek, toplumsal ve kültürel yapıdaki değişimleri izleyen, kavrayan ve sorgulayan yaratıcı grafik tasarımcılar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bölüm, Reklam ve Serbest Grafik Sanat Dalı olmak üzere iki alana ayrılmaktadır. Reklam Grafiği

Sanat Dalı'nda bir kavramı, düşünceyi, ürünü ya da hizmeti, reklamcılıkta kullanılan medyalar aracılığıyla etkileyici ve yaratıcı görsel ürünler oluşturarak ileten grafik tasarımcılar yetiştirilmektedir. Serbest Grafik Sanat Dalı'nda ise sosyal, kültürel konuları kapsayan, yayıncılık alanına giren medyalara uygun, tipografi, illüstrasyon gibi öğeleri kullanarak deneysel tasarımlar üretilmektedir. Dört yıllık eğitim süresince semiyotik tasarım, illüstrasyon, tipografi, yayın grafiği, reklam grafiği, grafoloji, interaktif medya tasarımı gibi dersler verilmektedir.

2.3.2.1.4. İçmimarlık Bölümü

İç Mimarlık Bölümü, özel ve kamusal mekânlarda temel tasarım kimliğinin kavranması ve özgün tasarım kimliğinin kazanılmasını eğitiminin temeli olarak almaktadır. Eğitim sürecinde değişen dünyanın neden olduğu yeni ve olası yaşam biçimleri ve kullanıcı profilleri araştırılarak yeni ve özgün yapı-hacim-mobilya tasarımlarının oluşturulması amaçlanmaktadır. Yeni eğilimler, geçmiş-gelecek, kültürel birikimler, içerik-tasarım ilişkisi, özgün tasarım, kuramsal ve uygulamalı araştırmalar, sanayi bağlantılı projeler, malzeme-uygulama seminerleri eğitimin ana başlıklarını oluşturmaktadır. İç Mimarlık Bölümü, Çevre Tasarımı ve Mobilya Tasarımı Sanat Dalları'nda eğitim vermektedir. Dört yıllık eğitim süresince mobilya konstrüksiyon, mimarlık yapı bilgisi, görsel anlatım teknikleri, tasarım tarihi, iç mimari çevre tasarımı gibi dersler verilmektedir.

2.3.2.1.5. Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü

Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü, insan ve insan gruplarının çeşitli gereksinimleri için tasarım yapacak ve yaşanabilir bir çevreyi oluşturacak tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Öğrencinin yaratıcı yönünü geliştiren, teknik bilgi ve beceri kazandıran projelerin gerçekleştirildiği bölümde, araştırma, planlama, yöntem bilgileri, ergonomi, davranış biçimleri, malzeme ve üretim teknikleri, işletme, pazarlama, yönetim, istatistik ve bunun gibi destekleyici derslerle kuramsal bir temel de oluşturulmaktadır. Endüstri ürünleri mesleki disiplini bağlamında ayrıca, ambalaj tasarımı, otomotiv tasarımı, mobilya tasarımı, sergileme ve P.O.P. tasarımı ile kullanım ürünlerine ait konularda proje çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bölümde, tasarım yönetimi, tasarım yöntemleri, endüstri

tasarımı, malzeme teknolojisi gibi dersler de verilmektedir.

2.3.2.1.6. Seramik-Cam Bölümü

Seramik-Cam Bölümü, özgün seramik ve cam sanatçılarının yanı sıra bu dallarda estetik ve teknik nitelikleri yüksek, seramik-cam endüstrisinin gereksinim duyduğu tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Seramik ve cam olgusunun doğası, teknolojisi ve olası her türlü biçimlendirme yöntemleriyle öğrencileri tanıştırmak, zaman içinde onların bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayabilmek amacıyla eğitim, kuramsal ve uygulamalı olarak sürdürülmektedir. Seramik Bölümü, Serbest Seramik /Cam Tasarımı Sanat Dalı ve Endüstriyel Seramik/Cam Tasarımı Sanat Dalı'nda eğitim vermektedir. Bölümde, serbest seramik/cam tasarımı, endüstriyel seramik /cam tasarımı, seramik teknolojisi, görsel anlatım tasarlama, seramik/cam sanatı tarihi gibi dersler verilmektedir.

2.3.2.1.7. Tekstil Sanatları Bölümü

Tekstil Sanatları Bölümü, tekstilin dokuma, baskı, giyim alanlarını da içine alarak uluslararası düzeyde tekstil ve giysi tasarımcıları, sanatçıları yetiştirmeyi hedeflemektedir. Tekstil Sanatları Bölümü'nde ilk iki yılın programı, temel sanat ve tasarım derslerinin yanı sıra teknoloji ve kültür derslerinden oluşmaktadır. Eğitimin üçüncü yılında Dokuma, Baskı ve Giyim Sanat Dalı'ndan birini seçerek çeşitli atölye olanaklarının da eklenmesiyle tasarımcı niteliklerini geliştiren öğrenciler, dördüncü sınıfın sonunda diploma projesi gerçekleştirerek birikimlerini ve yaratıcılıklarını sergilemektedir.

2.3.2.1.8. Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü

Geleneksel Türk El Sanatları, Tezhip-Minyatür ve Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dalları'nda eğitim vermektedir. Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü, tezhip-minyatür ve halı-kilim eski kumaş desenleri alanlarında Türk sanatının geleneksel özelliklerini tanıyan ve uygulayan sanatçılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Tezhip-Minyatür Anasanat Dalı'nda; tezhip, hat, minyatür, ebru, kâğıt konservasyonu ve restorasyonu, iç mimari restorasyonu, kalem işi, ahşap-sedef desenleri; Halı-Kilim Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dalı'nda kirkitli dokumalarda

halı-kilim, dokuma kumaşlar, tekstil yüzeylerini değerlendirme, baskı ve batık, doğal boyama yöntemleri, tekstil konservasyonu ve restorasyonu dersleri verilmektedir.

2.3.2.1.9. Sinema – TV Bölümü

Sinema sanatı üzerine eğitim veren Sinema Televizyon Bölümü, öğrencilerin bireysel yeteneklerine altyapı oluşturan teknik donanım ile birlikte sunduğu özgür yaratım olanakları ile öğrencinin yaratıcı gücünü geliştirmeyi; çağdaş, araştırmacı, düşünen ve yenilikçi bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Dört yıllık eğitimin ilk iki yılında öğrencilere, genel sanat tarihi ve yabancı dil derslerinin yanı sıra sinema ve televizyon sanatının altyapısını oluşturan hareket, ses, zaman ve teknolojik öğelerle örülü kuramsal ve uygulamalı derslerle birikim ve deneyim kazandırılmaktadır. İlk iki yıl içinde toplu projelerde üretim olanakları yaratılarak film gerçekleştirme olasılıkları araştırılmaktadır. Üçüncü yılda öğrenciler senaryo, yönetim, görüntü ve yapım gibi konularda eğitim görmektedir. Dördüncü yılda, yönetim veya yapım dallarında uzmanlaşmak üzere araştırma yapan öğrenciler ayrıca, diploma projelerini gerçekleştirerek eğitimlerini tamamlamaktadır.

2.3.2.1.10. Heykel Bölümü

Heykel Bölümü, sorgulayıcı, yaratıcı kimlikleriyle kendilerini ifade edebilecek teknik ve düşünsel donanıma sahip heykeltıraşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Eğitimin ilk yılında formları doğru görebilmeyi, yapısal ve oransal ilişkilerini çözümleyebilmeyi, ışık-gölge ve doku farklılıklarının yarattığı etkiyi kullanabilmeyi amaçlayan uygulamalar yapılmaktadır. Üçüncü yarıyıl ile birlikte ahşap, taş, metal, terracotta ve takı derslerinde bu bilgiler farklı malzeme ve tekniklerle kullanılmaktadır. Yedinci ve sekizinci yarıyılta sanat yapıtının mekânla kurduğu ilişkiyi biçimsel ve düşünsel olarak sorgulayan öğrenciler, iç-dış mekânlara her türlü anlatım dili, malzeme ve tekniğin kullanıldığı projeler oluşturmaktadır. Kuramsal dersler, konferans ve workshoplarla beslenen program, seçilen bir alana yapılan uygulamanın değerlendirmesiyle sonlanmaktadır.

2.3.2.1.11. Fotoğraf Bölümü

Fotoğraf Bölümü, fotoğraf platformunu oluşturan reklam ve moda

dünyası, basın-yayın alanı, arşiv ve belge araştırma alanı, doğanın, SİT alanlarının belgelenmesi, fotoğraf araştırma ve geliştirme projeleri ile fotoğraf sanatı çalışmalarına nitelikli eleman yetiştirmeyi hedeflemektedir. Öğrencilerin teknik ve estetik bilgilerini arttırmak, fotoğraf alanında duyarlı çalışmalar yapmalarına olanak sağlamak, fotoğrafın diğer sanat dallarıyla iletişimi ve etkileşimini sağlamak amacıyla ışık ve renk, fotoğraf optiği, renkli fotoğraf tekniği, temel fotoğraf bilgisi, deneysel fotoğraf gibi teorik ve uygulamalı dersler verilmektedir.

2.3.3. Eğitim – Öğretim İlkeleri

Bölüm ve Anasanat dallarının Eğitim ve Öğretim amaçları, yöntemleri ve program ayrıntıları Sanat ve Anasanat Dalları ve Bölüm Kurullarının görüşü alınarak Fakülte Kurulu tarafından tespit edilir ve üniversite Senatosunun kabulü ile uygulanır.

Bölüm ve Anasanat Dalları Eğitim-Öğretim programlarının uygulanmasında, her öğrenciye ayrı yaratıcı ve yapıcı kişilik kazandırılması ve bu kişiliğin yeteneklerine uygun doğrultuda geliştirilmesi ilkesine uyulur.

Sanat ve Tasarım Dersleri ile Mesleki Teknik Derslerin her biri teorik bilgi ve açıklamalar, eleştiriler, sanat dalının şekillendirme öğeleri, malzemesi ve tekniklerinin imkanları ile yapılacak deneme, araştırma ve realizasyon çalışmaları ile bir bütün oluşturur. Dersler, bu bütünlük bozulmadan ve öğrencilerin her birinin ayrı ayrı yetenekleri doğrultusundaki gelişmelerini sürekli takip ederek uygulanır.

Sanat, Tasarım Dersleri ile Mesleki Teknoloji dersleri, çalışma yeri, donatım, öğretim elemanı ve öğrenci sayısı ve eğitim koşulları gerektirirse, sınıflar gruplara bölünerek verilir.

Bölüm ve Anasanat Dallarının tekniklere göre kurulmuş ve donatılmış atölye ve laboratuvarları öğrencilerin deneme, araştırma ve uygulamaları için iş saatlerinde sürekli açık bulundurulurlar. Bu atölye ve laboratuvarlarda sorumlu öğretim elemanlarından başka usta ve teknisyenler de görevlendirilirler.

Ders Grupları: Fakültenin eğitim ve öğretim programlarında yer alan dersler, kapsam uygulama özelliklerine göre aşağıda yazılı gruplardan oluşurlar:

A Grubu Dersler: Temel Sanat Eğitimi, Serbest Sanat, Mesleki Şekillendirme, Tasarım gibi, çeşitli adlarla programlarda gösterilen, teorik bilgi ve yaratıcı etkinliği, araştırma ve denemeleri gerektiren, ders ürünleri nesnel öğrenci eserleri olarak ortaya çıkan derslerdir.

A Grubu dersleri önkoşullu ders olarak değerlendirilirler. Bir önceki sınıfın A grubuna ait dersten veya derslerden başarı sağlayamayan öğrenci takip eden, sınıfın A grubu dersine veya derslerine devam edemez.

B Grubu Dersler: Öğretim teorik ve uygulamaları olarak gerçekleşen teknolojik bilgi, deneme ve araştırma dersleridir.

C Grubu Dersler: Teorik ders olarak verilen, Sanat Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri alanına giren derslerdir.

D Grubu Dersler: üniversitelerin bütün birimlerinin eğitim ve öğretim programlarında yer alan, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil, Beden Eğitimi Dersleri gibi derslerdir.

Atölye Uygulamaları: A Grubu dersleri işlenirken öğrenci deneme ve araştırmaları sonuçlarının uygulanması aşamasında, gerektiğinde öğrencilerin bir bölümü çeşitli uygulama atölyelerine gönderilebilirler. Bu tür uygulamalar atölyelerin sorumlu öğretim elemanları ve teknisyenlerin gözetim ve denetiminde yapılırlar. Bu uygulama saatleri ilgili A grubu dersinin saatleri dışında ve ayrı olarak "Atölye Uygulaması" şeklinde değerlendirilirler.

Atölye Uygulaması saatlerinin atölyelere göre haftalık sayılan her yarıyıl başında fakülte organlarının kararı ile tespit edilir. Rektörlük onayı ile uygulanır.

Seminerler, Konferanslar ve Sergiler: Sanat Tasarım ve Mesleki şekillendirme derslerinde yaratılan nesnel öğrenci eserleri her yıl en az bir defa fakülte içinde sergilenir.

2.4. Grafik Bölümü Lisans Programı Hakkında Bilgiler

Grafik sanatlar bölümünde, tanıtma ve yayın grafiği, reklam grafiği, serbest grafik ve illüstrasyon gibi, görsel iletişim alanına giren, grafik şekillendirme mesleklerinde grafik tasarımcısı olarak çalışabilecek seviyede, yaratıcı şekillendirme ve bilimsel düşünme yetenekleri geliştirilmiş; teknik bilgi ve beceri sahibi sanatçı elemanlar yetiştirilir.

2.4.1. Temel İlkeler

1- Bölümde eğitim ve öğretim çalışmaları, öğrencilerin yaratıcı sanat yeteneklerini geliştirecek ve onlara mesleklerinde kuvvetli bir sanat kişiliği kazandıracak, özgür ve bilimsel düşünme güçlerini artıracak şekilde düzenlenir ve uygulanır.

2- İlk iki yarıyıl içinde öğrencilerin temel sanat eğitimi ve öğretimi görmeleri sağlanır. Serbest resim, doğadan ve modelden resim, teknik resim serbest şekillendirme ve yazı çalışmaları ile öğrencilerin sanat duyguları ve fantezileri uyarılır; yaratma, anlatım ve kompozisyon yetenekleri geliştirilir. Sanat tarihi ve sanat bilimleri konuları inceleme, karşılaştırma ve değerlendirme metotları ile işlenerek öğretilir.

3- Üçüncü ve dördüncü yarıyıllarda yaratıcı sanat çalışmaları grafik anlatım ve grafik şekillendirme alanında yoğunlaştırılır.

Grafik şekillendirme tekniklerinin bir yandan teknolojik bilgileri teorik ve pratik olarak öğretilirken, bu çalışmalara paralel olarak, bu tekniklerin yaratıcı şekillendirme ve grafik, anlatım olanakları denenir ve araştırılır.

4- Beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci yarıyıllarda mesleki çalışmalar birbirine paralel iki temel eksen üzerinde devam eder:

a) Serbest ve araştırıcı grafik çalışmaları ile her öğrencinin grafik anlatım dili, yaratıcı ve yapıcı yetenekleri, sanatçı kişiliğini oluşturacak yönde geliştirilir.

b) Tanıtma ve yayın grafiği, reklam grafiği, film ve televizyon grafiği, gibi grafik tasarım konularında, öğrencilere belli konuları iş hayatındaki işleniş sırasına, işlevlerine uygun olarak ve . kendi grafik dillerini ve yaratıcı güçlerini kullanarak işlemelerini sağlayacak çalışmalar yaptırılır.

5- Öğrencilerin bilgilerini, düşünme ve değerlendirme yeteneklerini genişletip güçlendirmek için bölümdeki sanat ve mesleki tasarım çalışmalarına paralel olarak, edebiyat, sinema, sosyoloji, ekonomi ve psikoloji gibi, bölüm temsilciler kurulunca tespit edilecek çeşitli bilim ve sanat konularında, konferanslar ve seminerler düzenlenir.

6- Çalışma yeri, donatım öğretim elemanı ve öğrenci sayısı durumu ile pedagojik koşullar 'gerekirse, bütün sanat ve teknik çalışmalarında gruplara ayırma, yarıyıllarda yoğunlaştırma yoluna gidilir.

7- Öğrencilerin grafik şekillendirme ve uygulama olanakları deneyerek öğrenmeleri için, .bölüme bağılı olarak uygulama ve araştırma atölyeleri açılır ve gerekli alet ve makinelerle donatılır. Bütün atölyeler, haftanın bütün iş saatlerinde, sanat ve tasarım derslerinin deneme, araştırma uygulama çalışmaları için öğrencilerin yararlanmasına açık bulundurulur.

8- Atölyelerde, programda gösterilen derslerin şekillendirme ve teknoloji öğretim üyelerin- başka, ihtiyaca göre, öğretici ustalar ve teknisyenler de görevlendirilir. Bölümün yıllar içerisinde deneme, uygulama ve araştırma atölyeleri şunlardır:

- Tipografi
- Fotografi
- Reprodüksiyon Fotografi
- Özgün Baskıresim Teknikleri
- Film ve Televizyon Grafiği ve Bilgisayarla Tasarım

2.4.2.Lisans Ders Programları

1. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
TSE 1 001 A	Temel Sanat Eğitimi 1	12	4+8	16	16	
GRA 1 011 A	Yazı 1	3	3+0	2	4	
GRA 1 013 A	Fotoğraf	2	2+0	-	2	
GRA 1 080 B	Bilgisayar Eğitimi 1	3	3+0	2	4	
1 TME 1 041 C	Genel Sanat Tarihi 1	2	2+0	-	2	
TME 1 051 C	Uygarlık Tarihi 1	2	2+0	-	2	
1 TÜR D	Türk Dili 1	2	2+0		kredisiz	
1 ATA D	Atatürk İlkeleri 1	2	2+0		kredisiz	
1 YBD D	Yabancı Dil 1	2	2+0		kredisiz	
Toplam		30	22+8	20	30	

2. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
TSE 1 002 A	Temel Sanat Eğitimi 3	12	4+8	16	16	
GRA 1 012 A	Yazı 2	3	3+0	2	4	GRA 1 011 A
GRA 1 081 B	Bilgisayar Eğitimi 2	3	3+0	2	4	
GRA 1 019 B	Teknik Resim	2	2+0	-	2	
TME 1 042 C	Genel Sanat Tarihi 2	2	2+0	-	2	
TME 1 052 C	Uygarlık Tarihi 2	2	2+0	-	2	
1 TÜR D	Türk Dili 2	2	2+0		kredisiz	
1 ATA D	Atatürk İlkeleri 2	2	2+0		kredisiz	
1 YBD D	Yabancı Dil 2	2	2+0		kredisiz	
Toplam		30	22+8	20	30	

3. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
GRA 2 021 A	Grafik Resim 1	4	(2+2)	4	5	
GRA 2 023 A	Grafik Şekillendirme 1	4	(2+2)	4	5	
GRA 2 031 A	Semiyotik Tasarım 1	4	(2+2)	4	5	
GRA 2 033 A	İllüstrasyon 1	4	(2+2)	2	4	
GRA 2 001 A	Tipografi 1	4	(2+2)	4	5	GRA 1 012 A
GRA 2 025 A	Özgün Baskıresim 1	4	(2+2)	2	4	
	Seçmeli Kültür Dersi	2	(2+0)	-	2	
	Spor veya Müzik	1	(1+0)	-	0	
Toplam		27	15+12	20	30	

BU YARIYILDA ALINABİLECEK SEÇMELİ DERSLER

Kültür Dersleri					
TME 2 043 C	Türk Sanatı 1	2	2+0	-	2
TME 2 045 C	Rönesans Sanatı	2	2+0	-	2
TME 2 047 C	20. yy. Sanatı 1	2	2+0	-	2
TME 2 061 C	Sanat Felsefesi 1	2	2+0	-	2
TME 2 063 C	Sanat Sosyolojisi 1	2	2+0	-	2
TME 2 053 C	Mitoloji	2	2+0	-	2

4. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
GRA 2 022 A	Grafik Resim 2	4	(2+2)	4	5	GRA 2 021 A
GRA 2 024 A	Grafik Şekillendirme 2	4	(2+2)	4	5	GRA 2 023 A
GRA 2 032 A	Semiyotik Tasarım 2	4	(2+2)	4	5	GRA 2 031 A
GRA 2 034 A	İllüstrasyon 2	4	(2+2)	2	4	GRA 2 033 A
GRA 2 002 A	Tipografi 2	4	(2+2)	4	5	GRA 2 001 A
GRA 2 026 A	Özgün Baskıresim 2	4	(2+2)	2	4	GRA 2 025 A
	Seçmeli Kültür Dersi	2	(2+0)	-	2	
	Spor veya Müzik	1	(1+0)	-	0	
	Toplam	27	15+12	20	30	

BU YARIYILDA ALINABİLECEK SEÇMELİ DERSLER

Kültür Dersleri						
TME 2 044 C	Türk Sanatı 2	2	2+0	-	2	
TME 2 046 C	17. 18. yy. Avrupa Sanatı	2	2+0	-	2	
TME 2 048 C	20. yy. Sanatı 2	2	2+0	-	2	
TME 2 062 C	Sanat Felsefesi 2	2	2+0	-	2	
TME 2 064 C	Sanat Sosyolojisi 2	2	2+0	-	2	
TME 2 054 C	Anadolu Sanatı	2	2+0	-	2	

BU YARIYILDA YARARLANILABİLECEK AÇIK ATÖLYELER

GRA 2 091	Baskı Atölyesi
GRA 2 092	Bilgisayar Atölyesi

5. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
GRA 3 101 A	Yayın Grafiği 1	8	(4+4)	8	10	
GRA 3 051 B	Reklamcılık Bilgileri 1	2	(2+0)	-	2	
GRA 3 053 B	Grafik Üretim Teknikleri 1	2	(2+0)	-	2	
GRA 3 055 B	Medya Analizi 1	2	(2+0)	-	2	
GRA 3 057 B	Grafik Sanatlar Tarihi 1	2	(2+0)	-	2	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	4	5	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	4	5	
	Seçmeli Kültür Dersi	2	(2+0)	-	2	
	Toplam	26	18+8	16	30	

BU YARIYILDA ALINABİLECEK SEÇMELİ DERSLER

Sanat ve Tasarım Dersleri						
GRA 3 007 A	İnteraktif Medya Tasarımı 1	4	(2+2)	4	5	
GRA 3 003 A	Tipografi 3	4	(2+2)	4	5	
GRA 3 015 A	Fotoğraf 1	4	(2+2)	4	5	
GRA 3 071 A	Portfolyo 1	4	(2+2)	4	5	
GRA 3 047 A	Afiş 1	4	(2+2)	4	5	
GRA 3 027 A	Özgün Baskıresim 3	4	(2+2)	4	5	

GRA 3 043 A	STV Grafiği 1	4	(2+2)	4	5
GRA 3 039 A	Semiyotik Tasarım 3	4	(2+2)	4	5
GRA 3 035 A	İllüstrasyon 3	4	(2+2)	4	5
GRA 3 075 A	Yazı Tasarımı 1	4	(2+2)	4	5
GRA 3 061 A	Ambalaj Grafiği 1	4	(2+2)	4	5
GRA 3 065 A	Sürelî Yayınlar Grafiği 1	4	(2+2)	4	5
GRA 3 021 A	Desen 1	4	(2+2)	4	5
Kültür Dersleri					
TME 3 065 C	Düşünce Tarihi	2	2+0	-	2
TME 3 067 C	Sanat Kuramları 1	2	2+0	-	2
TME 3 069 C	Gösterge Bilim	2	2+0	-	2
TME 3 071 C	Halk Bilim	2	2+0	-	2
TME 2 043 C	Türk Sanatı 1	2	2+0	-	2
TME 2 045 C	Rönesans Sanatı	2	2+0	-	2
TME 2 047 C	Çağdaş Sanat Yorumu 1	2	2+0	-	2
TME 2 061 C	Sanat Felsefesi 1	2	2+0	-	2
TME 2 063 C	Sanat Sosyolojisi 1	2	2+0	-	2
TME 2 053 C	Mitoloji	2	2+0	-	2

BU YARIYILDA YARARLANILABİLECEK AÇIK ATÖLYELER

GRA 3 094	Baskı Atölyesi
GRA 3 095	Bilgisayar Atölyesi

6. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
GRA 3 102 A	Yayın Grafiği 2	8	(4+4)	8	10	GRA 3 101 A ya da GRA 3 201 A
GRA 3 052 B	Reklamcılık Bilgileri 2	2	(2+0)	-	2	GRA 3 051 B
GRA 3 054 B	Grafik Üretim Teknikleri 2	2	(2+0)	-	2	GRA 3 053 B
GRA 3 056 B	Medya Analizi 2	2	(2+0)	-	2	GRA 3 055 B
GRA 3 058 B	Grafik Sanatlar Tarihi 2	2	(2+0)	-	2	GRA 3 057 B
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	4	5	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	4	5	
	Seçmeli Kültür Dersi	2	(2+0)	-	2	
Toplam		26	18+8	16	30	

BU YARIYILDA ALINABİLECEK SEÇMELİ DERSLER

Sanat ve Tasarım Dersleri					
GRA 3 008 A	İnteraktif Medya Tasarımı 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 004 A	Tipografi 4	4	(2+2)	4	5
GRA 3 016 A	Fotoğraf 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 072 A	Portfolyo 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 048 A	Afiş 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 028 A	Özgün Baskıresim 4	4	(2+2)	4	5
GRA 3 044 A	STV Grafiği 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 040 A	Semiyotik Tasarım 4	4	(2+2)	4	5

GRA 3 036 A	İllüstrasyon 4	4	(2+2)	4	5
GRA 3 076 A	Yazı Tasarımı 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 062 A	Ambalaj Grafiği 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 066 A	Sürelî Yayınlar Grafiği 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 082 A	Grafoloji 2	4	(2+2)	4	5
GRA 3 022 A	Desen 2	4	(2+2)	4	5

Kültür Dersleri

TME 3 066 C	Sanat Psikolojisi	2	2+0	-	2
TME 3 068 C	Sanat Kuramları 2	2	2+0	-	2
TME 3 072 C	Yöntem Bilim	2	2+0	-	2
TME 3 080 C	Sanat İşletmeciliği	2	2+0	-	2
TME 2 044 C	Türk Sanatı 2	2	2+0	-	2
TME 2 046 C	17. 18. Yy Avrupa Sanatı	2	2+0	-	2
TME 2 048 C	Çağdaş Sanat Yorumu 2	2	2+0	-	2
TME 2 062 C	Sanat Felsefesi 2	2	2+0	-	2
TME 2 064 C	Sanat Sosyolojisi 2	2	2+0	-	2
TME 2 054 C	Anadolu Sanatı	2	2+0	-	2

BU YARIYILDA YARARLANILABİLECEK AÇIK ATÖLYELER

GRA 3 094	Baskı Atölyesi
GRA 3 095	Bilgisayar Atölyesi

7. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
GRA 4 203 A	Reklam Grafiği 3	8	(4+4)	8	10	GRA 3 102 A veya GRA 3 202 A
GRA 4 003 B	İletişim Kuramları 1	2	(2+0)	-	2	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	6	6	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	6	6	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	6	6	
	Toplam	22	12+10	26	30	

BU YARIYILDA ALINABİLECEK SEÇMELİ DERSLER

Sanat ve Tasarım Dersleri

GRA 4 009 A	İnteraktif Medya Tasarımı 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 005 A	Tipografi 5	4	(2+2)	6	6
GRA 4 017 A	Fotoğraf 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 073 A	Portfolyo 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 049 A	Afiş 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 029 A	Özgün Baskiresim 5	4	(2+2)	6	6
GRA 4 045 A	STV Grafiği 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 041 A	Semiyotik Tasarım 5	4	(2+2)	6	6
GRA 4 037 A	İllüstrasyon 5	4	(2+2)	6	6
GRA 4 077 A	Yazı Tasarımı 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 063 A	Ambalaj Grafiği 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 067 A	Sürelî Yayınlar Grafiği 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 083 A	Grafoloji 3	4	(2+2)	6	6
GRA 4 087 A	Çevre Grafiği Tasarımı 1	4	(2+2)	6	6

BU YARIYILDA YARARLANILABİLECEK AÇIK ATÖLYELER

GRA 4 097	Baskı Atölyesi
GRA 4 098	Bilgisayar Atölyesi

8. YARIYIL

DERSİN KODU	DERSİN ADI	S/h	T+U	D.D.Y.	KRE.ECTS	ÖN KOŞULU
GRA 4 104 A	Yayın Grafiği 4	8	(4+4)	8	10	GRA 4 103 A veya GRA 4 203 A
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	6	6	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	6	6	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	6	6	
	Seçmeli Sanat ve Tasarım Dersi	4	(2+2)	6	6	
	Toplam	20	10+10	26	28	

BU YARIYILDA ALINABİLECEK SEÇMELİ DERSLER

Sanat ve Tasarım Dersleri					
GRA 4 010 A	İnteraktif Medya Tasarımı 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 006 A	Tipografi 6	4	(2+2)	6	6
GRA 4 018 A	Fotoğraf 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 074 A	Portfolyo 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 050 A	Afiş 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 030 A	Özgün Baskiresim 6	4	(2+2)	6	6
GRA 4 046 A	STV Grafiği 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 042 A	Semiyotik Tasarım 6	4	(2+2)	6	6
GRA 4 038 A	İllüstrasyon 6	4	(2+2)	6	6
GRA 4 078 A	Yazı Tasarımı 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 064 A	Ambalaj Grafiği 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 068 A	Sürelî Yayınlar Grafiği 4	4	(2+2)	6	6
GRA 4 088 A	Çevre Grafiği Tasarımı 2	4	(2+2)	6	6

BU YARIYILDA YARARLANILABİLECEK AÇIK ATÖLYELER

GRA 4 097	Baskı Atölyesi
GRA 4 098	Bilgisayar Atölyesi

2.4.3.Yüksek Lisans Ders Programları

Zorunlu Dersler

Ders Adı	Güz	Bahar				
	Saat	Saat	(T+U)	Kredi	Öğretim Üyesi İsmi	
Tipografi	4	4	(4+0)	4	Prof. Emre Becer	

Yayın Grafiği* -----4	4	(4+0)	4	Prof. Sema Ilgaz Temel

Reklam Grafiği* -----4	4	(4+0)	4	Öğr. Grv. Oya Gökkan

Seçmeli Dersler

Ders Adı-----	Güz	Bahar			
-----Saat	Saat	(T+U)	Kredi	Öğretim Üyesi İsmi	
Ambalaj Grafiği -----2	2	(2+0)	2	Öğr.Grv. İlhan Bilge	
İllüstrasyon-----2	2	(2+0)	2	Prof. Ayşegül İzer	
Drahsan					
Özgün Baskıresim -----2	2	(2+0)	2	Prof. Mustafa Aslıer	
Çağdaş Grafik Sanat Tarihi 2	2	(2+0)	2	Prof. Nazan Erkmen	
Kültür Göstergeleri -----2	2	(2+0)	2	Öğr. Grv. Canan Beykal	
Araştırma Yöntemleri (Seminer)**		2	-	-	Öğr. Grv. Şule Necef

* Öğrenciler Yayın Grafiği veya Reklam Grafiği derslerinden birini almak zorundadır.

Öğrenciler Bahar yarıyılında Araştırma Yöntemleri (Seminer) dersini almak zorundadır.

Öğrencilerin bir dönemde (en az) oniki kredi almaları önerilir.

2.4.3. Eğitici ve Yönetici Kadrosu

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde halen görev yapan öğretim üyeleri ve elemanlarıyla ilgili kısa özgeçmiş bilgileri şu şekildedir:

Prof. Dr. Nazan Erkmen

1981-1994 arasında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde Lisans Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlilik eğitimini tamamladı. Yüksek Lisans tezinde Gılgamış Efsanesini, Sanatta Yeterlilik tezinde Dede Korkut Masallarını resimledi.

1990-2006 arasında çeşitli ülkelerde 28 biennial ve konkura kabul edildi. Eserleri Japonya Hiroko Mori Stasys Müzesi, Alanya Belediye Reisliği, Adana Müzesi, Mersin Üniversitesi, Balıkesir Sanat Müzesi ve çeşitli özel koleksiyonlarda bulunmaktadır.

1996'da Doçentlik 2002 yılında Profesörlük Unvanını aldı.

1998-2006 yılları arasında Dekan Yardımcılığı, 2004-2006 Grafik Sanatlar Bölüm Başkanlığı görevini yürütmüştür. 2006'da Dekan seçilmiş ve halen bu görevine devam etmektedir.

Verdiği Dersler:

Grafik Resim II

İllüstrasyon III

Grafik Sanat Tarihi I – II

Prof. Dr. Emre Becer

2006 yılı ikinci ğretim döneminden itibaren Grafik Bölümü Başkanlığını yürütmekte olan Prof. Dr. Emre Becer, Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulundan mezun olmuştur. “İletişim ve Grafik Tasarım” adlı bir kitabı 1997 yılında basılmıştır.

Verdiği Dersler:

Grafik Tasarımı

Tipografi

Prof. Sema İlğaz Temel

1957'de İstanbul da doğdu. 1978 yılında DTGSYO Grafik Bölümünden mezun oldu. 1986'da “Metal Baskıda Anlatım eşitliliği Sağlayan Farklı Yöntemler” konulu tezi ile Sanatta Yeterlilik aldı. 1983-87 de Avusturya Hükümet Bursuyla Uluslararası Salzburg Yaz Akademisinde gravür çalıştı. Devlet sergileri ve baskı biennallerine katılmış olup, çeşitli müze ve koleksiyonlarda işleri bulunmaktadır.

1992’de Doçent 1999’da Profesör oldu. 2000-2004 Mart tarihleri arasında Grafik Sanatlar Bölüm Başkanlığı görevini yürütmüştür.

Verdiği Dersler:

Grafik Şekillendirme I

İllüstrasyon III

Yrd.Doç. Gürbüz Doğan Ekşioğlu

1954’te doğdu. 1979 yılında DTGSYO Grafik Bölümünden mezun oldu. 1980’de Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde Araştırma Görevlisi oldu. İllüstrasyon alanında 24 uluslararası olmak üzere 62 adet ödül almıştır.

Basın konseyi için yaptığı amblem çalışması dünyadaki basın konseylerinde kullanılmaktadır. Unicef’e kartpostal çalışmaları ve The New Yorker Forbes (ABD) dergilerinde kapak çalışmaları yayınlandı. Fakülteden ayrılarak Yeditepe Üniversitesine geçmiştir.

Verdiği Dersler:

İllüstrasyon II

Proje IV

Yrd.Doç. Emin Koç

1962’de Denizli de doğdu. 1985-89 Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde lisans eğitimini tamamladı. 1989’da aynı bölümde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı. 1991-95 yılları arasında Yüksek lisans ve Sanatta Yeterlilik eğitimini tamamladı. 50-51-52-57. Devlet Resim Heykel yarışmasında Özgün Baskı Resim dalında ödül aldı.

Yurt içinde 12 kişisel ve birçok karma sergiye katıldı. Halen Grafik Bölümünde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır.

Verdiği Dersler:

Özgün Baskıresim

Öğr. Gör. Tamer Gürpınar

1944 İstanbul doğumlu. 1963'de Haydarpaşa lisesini bitirdi. 1967-69'da DTGSYO Grafik Bölümünden mezun oldu. 1992'den bu tana Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Matbaacılık ve Reklam Fotoğrafı dalında çalışmalar yaptı.

Verdiği Dersler:

Grafik Üretim Teknikleri
Fotoğraf

Öğr. Gör. M. Ali Müstecaplıoğlu

1959 yılında doğdu. 1982 yılında DTGSYO Grafik Bölümünden mezun oldu. Mezun olduktan sonra çeşitli yayınevi ve tanıtım ajanslarında sanat yönetmeni ve yaratıcı yönetmen olarak çalıştı. 1994 yılından itibaren Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde Süreli Yayınlar, Yayın Grafiği, Sinema TV Grafiği Tipografi dersleri verdi.

Tipografi ve Resim alanında çeşitli karma ve kişisel sergiler düzenledi. Halen aynı bölümde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır.

Verdiği Dersler:

Sinema TV Grafiği III
Tipografi IV
Süreli Yayınlar III

Öğr. Gör. Savaş Çekiç

1960 doğumlu. 1984 yılı Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü mezunu. 1992 yılından itibaren Savaş Çekiç Tasarım Atölyesi'nde afiş, kurumsal kimlik, ambalaj, broşür, katalog, faaliyet raporu, kitap kapağı ve kitap, dergi, takvim, illüstrasyon dallarında tasarımlar üretmektedir.

Verdiği Dersler:

Proje

Tipografi

Arş. Gör. Yusuf Ziya Aygen

1968 yılında Çankırı’da doğdu. 1994 yılında Marmara Üniversitesi GSF Grafik Bölümünden mezun oldu. 1998 yılında Marmara Üniversitesi GSF Grafik Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı. Birçok yurtiçi ve yurtdışı karma sergiye katıldı. Yurtiçinde 3 kişisel sergi gerçekleştirdi.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü’nde halen görev yapan öğretim üyeleri ve elemanları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Arş. Gör. Ş. Evren Kayhan

1974 yılında Ankara’da doğdu. 1999 yılında ODTÜ Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü’nden mezun oldu. 2000 yılında Marmara Üniversitesi GSF Grafik Bölümünde Yüksek Lisans yapmaya başladı. 2001 yılında Marmara Üniversitesi GSF Grafik Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı.

Arş. Gör. M. Didem Dayı Tirek

1973’te İstanbul’da doğdu. 1998 yılında Mimar Sinan Üniversitesi GSF Grafik Bölümünden mezun oldu. 1995 yılından itibaren çeşitli reklam ajanslarında sanat yönetmeni olarak çalıştı. 2002 yılında Marmara Üniversitesi GSF Grafik Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı. Halen Yüksek Lisans Öğrenimini sürdürmektedir.

Arş. Gör. Deniz Dalman

1977 Augsburg- Almanya doğumlu. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu. Halen Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır.

Tablo 2.8: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü’nde halen görev yapan öğretim üyeleri

AKADEMİK KADRO	YARI ZAMANLI
Prof. Dr. Emre BECER (Böl. Bşk.)	Prof. Dr. Mustafa ASLIER
Prof. Dr. Nazan ERKMEN	Yrd. Doç. Birnur KARATİMUR
Prof. Sema ILGAZ TEMEL	Yrd. Doç. Niyazi GÜNDÜZ
Yrd. Doç. Emin KOÇ	Öğr. Gör. Kemal MOLU
Öğr. Gör. Tamer GÜRPINAR	Öğr. Gör. Cemal MUTVER
Öğr. Gör. M. Ali MÜSTECAPLIOĞLU	Öğr. Gör. Oya GÖKKAN
Öğr. Gör. Savaş ÇEKİÇ	Öğr. Gör. Gökhan ÇOĞAL
Arş. Gör. Yusuf Ziya AYGEM	Öğr. Gör. Kirkor SAHAĞOĞLU
Arş. Gör. Didem DAYI TİREK	Öğr. Gör. Funda GÜN
Arş. Gör. Deniz DALMAN	Öğr. Gör. Taner İÇTEN
Arş. Gör. Evren Kayhan	Öğr. Gör. Göksel AYMAZ
	Öğr. Gör. Levent KAÇAR
	Öğr. Gör. Akın NALÇA

2.5. Gerçekleştirilen Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Etkinlikler (1997 sonrası)

“I. Uluslararası Öğrenci Trienali”, 1997.

“II. Uluslararası Öğrenci Trienali”, 2000.

“III. Uluslararası Öğrenci Trienali”, 2003.

“KIRK + 1”, 1998.

“75+42 Geleceğin Sanatçıları”, 1998.

“Müzesini Düşleyen Sergi”, 1999.

“Tutku ve Yeni Dalga”, 6. İstanbul Bienali çerçevesinde, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1999.

“Austrian Spotlights”, 2000.

“İstanbul’un Kapıları”, 2000.

“We Interrupt the Program”, London College of Printing, 2001.

“Su-Us-Yolculuklar”, 2001.

“İstanbul Asyakası”, 2002.

“Sanal Ortamda Sanat ve Tasarım”, III. Uluslararası Öğrenci Trienali çerçevesinde, Sempozyum-Bildiri Kitabı, 2003.

“Kültür ve Sanat Ortamında Yanlış Doğrular/Doğru Yanlışlar”, İnteraktif Açık Platform-Kitap, 2004.

“Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyeleri Sergisi”, 2005.

“Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyeleri Sergisi”, 2006.

2.6. AIAS - Uluslararası Bağımsız Sanat Ve Tasarım Fakülteleri Birliği

Uluslararası Bağımsız Sanat ve Tasarım Kurumları International Association of Independent Art and Design Schools) 30 Kasım 1990 tarihinde kuruldu.

Bu birlik İsviçre, Bazel'deki Schule für Gestaltung e Amsterdam'daki Gerrit Rietveld Akademisi'nin liderliğinde kuruldu. Birliğin amacı bu başlık altında birleşen kurumların eğitimde kuvvetlenmesi ve kendi aralarında işbirliği yapmalarını sağlamaktır. Bu kuruma dahil olan tüm fakülteler önemli gelenekleri ve eğitimde yüksek kaliteyi tutturmuş olan fakültelerdir. Bu kurumların amacı sanat ve tasarım alanında uluslararası bir dil birliğini oluşturmaktır.

Birliğin amaçları arasında :

- * yüksek kalitede bir uluslararası sanat ve tasarım eğitim standardını tutturmak
- * üyelerinin ilgi alanlarını teşvik etmek
- * aralarında ortak bir sanat ve tasarım dil birliğinin oluşmasına hizmet etmek
- * uluslararası ilişkilerin artmasını sağlamak
- * eğitim programları, sertifikalar ve araştırmalar konusunda işbirliği oluşturmak

* araştırma projeleri, sergiler, seminerler organizasyonu konusunda fırsatlar oluşturmak

*öğrencilerin kültürel sorumluluklarından kendilerini haberdar etmek ve gelişmelerini sağlamak ve toplumun yaratıcı ve eleştirel bir ferdi olarak yetişmelerini sağlamak

*üyeler arasındaki kişisel bağları kuvvetlendirmek gibi hedefler gelmektedir.

Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Portekiz, Evora kentinde, Evora Üniversitesinde 8 - 9 Kasım 2006 tarihlerinde Dekan Prof. Nazan Erkmen tarafından verilen tanıtım sonucunda AB ülkelerinin üye olduğu ve dünyanın en önemli sanat ve tasarım kurumlarının dahil olduğu Bauhaus birliğine kabul edildi. Bu birlik içerisinde yer alan sanat ve tasarım kurumları aşağıda belirtilmektedir :

1. Ecoles d'Art de Geneva, Cenova, İsviçre
2. Toyo Bijutsu Gakko of Tokyo, Japonya
3. Hochschule für Bildende Künste Hamburg, Almanya
4. Studio Art Centers International, Floransa, İtalya
5. Schule für Gestaltung, Zürih, İsviçre
6. AKI, ArTEZ Academie voor Beldende Kunsten, Enschede, Netherlands, Hollanda
7. Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam, The Netherlands, Hollanda
8. School of Visual Arts, New York, ABD
9. Hokkaido College of Art and Design, Saporro, Japonya
10. Kaywon School of Art and Design, Kyunggi-do, Kore
11. Wimbledon School of Art , London, England
12. Universidade de Evora, Departamento de Artes, Secção de Artes Visuais, Portekiz
13. Maryland Institute College of Art 5MICA) Baltimore Maryland, ABD
14. University Collee Falmouth, İngiltere
15. Limkokwing University College of Creative Technology
16. Marmara Üniversitesi, Faculty of Fine Arts, İstanbul, Türkiye

Bu anlaşma sonucunda;

1. Öğrenci ve öğretim üyesi mübadelesi
2. Diploma Projeleri birincilerinin sergi ve konkura girmeleri ve para ödülü ile ödüllendirilmeleri
3. Tekstil, Endüstri, Grafik, Sinema, v.s. gibi alanlarda workshoplara katılım olanakları
4. Yukarıda adı geçen tüm kurumlara ait eğitim modellerini oluşturan diploma projeleri sergisinin fakültemizde yer alması
- 5.uluslararası ilişkilerin artması
6. yüksek kalitede bir uluslararası sanat ve tasarım eğitim standartını tutturmak

gibi son derece önemli konularda işbirliği yapılacaktır. Fakülte 50nci yılına girerken son derece önemli bir birliğe kabul edilerek, eğitimde standardını yükseltecek dev bir adım atmayı başarmıştır.

III. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

3.1. Sonuç

Bauhaus ekolüyle kurulan Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Türkiye'nin sanat adamı yetiştirme ve Sanat ve tasarım alanında üretim yapma fırsatı veren en önemli kurumlardan biridir. Kuruluşu itibariyle ülkenin sanat anlayışını değiştirmek, hatta yeniden oluşturmak gibi bir misyonu benzer kurumlarla birlikte üstlenmiş, 1952 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi adıyla, yurtdışından gelen eğitimcilerin önderliğinde varlık kazanmış; kendi eğitici kadrosunu da yetiştirerek önemli bir eksiği tamamlamıştır.

Kurum aynı zamanda ülkenin sanata ve tasarıma bakışı ile birlikte, kronolojik olarak ardından gelen benzer alanlardaki kurumlara da deneyim ve öğretici aktararak üstlendiği misyonu yürütmüştür.

Günümüzde sayısız ulusal ve uluslar arası başarıya imza atan kurumun Türk Sanat ve tasarım literatürüne kattığı bilimsel ve sanatsal çalışmalar da önemli bir yer tutmaktadır. Modern sanatlarda olduğu kadar geleneksel kültür miraslarının da bilimsel/sanatsal ve tasarım alanlarında geliştirilmesi ve sonraki kuşaklara birikim olarak aktarılması, kurumun bir başka misyonunu oluşturmaktadır ve bu bağlamda akademik yapılanmada gerekli girişim ve düzenlemeler yapılarak açılan bölümlerde misyona yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Eğitim süreci olarak da günün ihtiyaçlarına göre güncellenen içerik ve yöntemler ile Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve özellikle Grafik Bölümü, birbiriyle ilgili alanlarda lisans eğitimi yapmak veya uluslar arası düzeyde eğitimlerini sürdürmek isteyen öğrencilerine gerekli ortam ve şartları hazır hale getirmiştir.

Kurumun kuruluğu sırasında temel yaklaşımlar olarak benimsenen Bauhaus ekolü, Türkiye'nin şartları doğrultusunda yeniden yorumlanarak günümüzde Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ekolü olarak tanımlanabilecek bir anlayış ve yaklaşımı hayata geçirmiştir.

Çalışmaya ek olarak hazırlanan etkileşimli disk ile, kurumun farklı birimleri tarafından tutulan kayıtları bir araya getirilmiş, kurumun belirtilen yapı ve misyonunu üçüncü şahıslara anlatmak mümkün hale gelmiştir. Ayrıca çalışma, güzel sanatlar ve tasarım eğitimi verecek kurumlara yapılanma örneği teşkil etmesi bakımından da önemli bir amacı da gerçekleştirme olanağı bulmuştur.

3.2. Öneriler

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Grafik Bölümü'ne ilişkin literatüre katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışma, gelecek zaman dilimlerinde de güncellenmeli, böylece zamana bağlı değişimlerin analizi için gerekli ortam ve kaynak sağlanmalıdır. Güncelleme çalışması, aynı zamanda varolan ve ortaya çıkacak yeni medya ortamlarını da kapsamalıdır.

KAYNAKLAR

AKYÜZ. Yahya, **Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1982'ye)**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No: 114, Ankara. 1982.

ARTUT, Kazım, **Sanat Eğitimi**, Anı Yayıncılık, Ankara. 2002.

AYTAÇ, Kemal, **Avrupa Eğitim Tarihi (Antik Çağdan 19. Yüzyılın Sonlarına Kadar)**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları-225, Eğitim Tarihi serisi-1, Ankara. 1980.

BAŞARAN, İbrahim Füthem., 'Türkiye'de Eğitim Sisteminin Evrimi' **75 Yılda Eğitim**. Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul. Haziran 1999.

BİLLİNGTON, Ray, **Felsefeyi Yaşamak**, Çev: Abdullah Yılmaz, Aynım Yayınları. İstanbul. 1997.

EINSTEIN, Albert, "Eğitimin Amacı / Bağımsız Düşünce ve Eğitim", **Ders Belgeliği**. S.6 İstanbul. Haziran 1999.

KIRBAY, Mutlu, **Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. İstanbul. 2000.

ERSOY, Ayla, **Sanat Kavramlarına Giriş**, Yorum Sanat Yayıncılık, İstanbul. 1995.

KORKUT. Hüseyin. **Sorgulanan Yükseköğretim**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara. Mail 2001.

KUTLUĞ, Nüzhet.. "Resim-İş Eğitimi Bölümü'nün 10. Mezuniyet Yılı Kutlarken", **Sanat Çevresi**. Aralık 1994.

KYVIG, David E. -Martv, Myron A, **Yanıbaşımızdaki Tarih**, Çev: Nalan Özsoy, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul. 2000.

MENGÜŞOĞLU. Takiyettin, **Felsefeye Giriş**. Remzi Kitabeyi. İstanbul. 1997.

MENGÜŞOĞLU. Takiyettin, 'İşiten ve Eğitebilen Bir Varlık Olarak İnsan' **Ders**

Belgeliği. S.6 İstanbul. Haziran 1999.

MONTAIGNE, Michel de. **Denemeler**, Çev: Sabahattin Eyüboğlu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. İstanbul. 1999.

MÜLAYİM. Selçuk. **Sanata Çiriş**, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul. 1994.

RİLKE, Rainer Maria.. **Sanat Üstüne**, Çev: Kamuran Şipal, Cem Yayınevi, İstanbul.2000.

SAN, İnci (1997). 'Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Yaklaşımlar' **4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri** 3. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 10-12 Eylül 1999.

TANİLLİ, Server, **Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?**, Amaç Yayınları, İstanbul. 1989.

TANSUĞ, Sezer, **Çağdaş Türk Sanatı**, Remzi Kitapevi. İstanbul. 1996.

TANSUG, Sezer, **Karşıtı Aramak**. Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul. 1983.

TOPSES, Gürsen., **Eğitim Felsefesi Temel Sorunları**, Dayanışma Yayınları, Ankara. 1982

YILMAZ, E., **Grafik Sanatı ve Eğitimi**, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/143/22.htm>, Erişim: 17.05.2006

Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Anabası A.Ş., İstanbul, 1994.

Grafik Sanatı, Plastik Sanatlar Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 2, Mart-Nisan 1985.

Grafikerler Meslek Kuruluşu Derneği Bülteni, Mas Matbaacılık A.Ş., İstanbul, 1989.

Günleme. 2001den 2002'ye Ders Belgeliği, Ders Belgeliği Tarih Kolu Yayınları 1, S.1, Şubat 2003.

<http://www.marmara.edu.tr>

http://www.msu.edu.tr/tarih/tarih_main.html

Marmara Üniversitesi Rehberi 1993-1994, Düzenleyen Birim: Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı.

Marmara Üniversitesi Öğrenci El Rehberi, İstanbul. 1999.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yönergesi.

Marmara Üniversitesi Rehberi.

EK-1

RÖPORTAJLAR

Prof. Mustafa ASLIER

İstanbul'da Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu 1955 yılında bakanlar kurulunun aldığı karara göre kurulmuştur. Kuruluş hazırlıkları 1957 yılında tamamlanmıştır. Okul; Bauhaus okulunun bir benzeri olarak kurulmuştur. Bakanlar kurulu İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde görevli olan Profesör Sabri Oran geçici müdür olarak görevlendirmiştir. Prof. Oran, Stuttgart Akademisi Mimarlık Fakültesi mezunu olduğu için kendi hocası olan Prof. Dr. Adolf Schneck ile okulun eğitim programlarını hazırlamak üzere Bakanlar kurulu adına sözleşme yapıyor. Kuruluş programlarını Prof. Dr. Adolf Schneck hazırlıyor. Sabri Oran da yardımcı olarak görev alıyor. 1955'te alınan bu kararla Prof. Dr. Adolf Schneck Türkiye'ye gelip el sanatları ve endüstri dallarında incelemeler yapıyor. Kurum 1957 yılında beş bölümle öğretime başlıyor. Grafik Sanatlar, Tekstil Sanatlar, Seramik Sanatlar, Dekoratif Resim ve İç Mimarlık Bölümleri kuruluyor. Prof. Dr. Adolf Schneck'in raporunda da belirttiği gibi, hem geniş çapta el sanatları alanlarını hem de kullanılan malzeme açısından tüm tasarım alanlarında uygulama yapacak olan beş bölüm eğitime açılıyor.

1958 yılında Tatbiki Güzel Sanatlarda göreve başladım. Stuttgart'ta Grafik Sanatlar Yüksek Okulu'nu 1957 yılında tamamladım. Bir sene de orada çeşitli sertifikalar almak için akademiye devam ettim. Türkiye'de sanatta yeterliliği denk gelen usta sınıfı öğrencisi ile tanıştım. Benden Türkiye'de hoca olarak atandığı için Türkçe öğretmemi istedi. "Prof. Adolf Schneck beni de Türkiye'ye götürüyor" dedi. Ben ona Türkçe dersi vermeye başladım. Prof. Dr. Adolf Schneck ile birlikte Türkiye'ye geldik. Tüm okulda Türkiye'den seçilmiş birkaç tane öğretim görevlisi vardı. Bir kısmı meslekten bir kısmı da öğretim görevlisi niteliği taşıyordu ve teorik dersleri veriyorlardı. Alman hocalar her dalın başkanı pozisyonundaydılar. Ben Almancayı da bildiğim için daha çok iletişimi sağlıyordum. Beni grafik bölümüne öğretim görevlisi

yaptılar. Okulda o zamanlar akademik kariyer yoktu. Okulun şekli de Türkiye’deki sisteme uymuyordu. Almanya’da bu tip okullarda yüksek mi, orta dereceli olduğu düşünülmez. Öğrenci alınır, tasarımcı olarak yetiştirilir. Prof. Dr. Adolf Schneck Türkiye’de de böyle bir okul düşünmüştü. İletişimi daha çok ben yürüttüğüm için, beni müdür yardımcısı yaptılar... İdari işleri yürütüyordum.. Bu sırada Prof. Dr. Adolf Schneck’in bu okulu kurma sebebinin anlatıldığı ve hükümete verdiği raporu buldum. Bu raporda Prof. Dr. Adolf Schneck şöyle diyordu; ‘Türkiye’deki el sanatlarını inceledim. Bu beş bölümde yapacağımız öğretimle, hem endüstri, hem de el sanatlarına yeterli gelişmiş öğrenciler yetiştirebiliriz... Grafik Sanatlar, Tekstil Sanatlar, Seramik Sanatlar, Dekoratif Resim ve İç Mimarlık...’

Prof. Prof. Dr. Adolf Schneck’in öngördüğü programa göre çalışmalar başladığında şöyle bir yapının izlendiği ortaya çıktı; Almanya’daki Bauhaus okulu gibi her eğitim bölümünde sanat eğitimi iki eksen üzerinde yürüyordu. İki eksenden birisi sanat eğitimi. Grafik bölümünde; bir taraftan serbest grafik ve illüstrasyon gibi sanat amaçlı çalışmalar yapabildiği gibi, ikinci eksende de öğrencilere iş hayatında gerekli olabilecek teknik bilgi ve uygulamalar öğretilcekti. Bunların dışında bir de genel kültür ve sanat tarihi gibi dersler vardı. Okul tatbikinin özelliği kişiyle uğraşmasıydı. Öğrenciye not verirken yaptığı işlere bakarak kendisiyle mukayese ederdik... Hiçbir zaman standart bir not sistemimiz olmadı. Bu sayede öğrenci de kendi yeteneklerinin farkına varıyor ve bunları kullanmaya başlıyordu... Piyasa bizim okulda ulaştığımız seviyenin çok altındaydı. Kısa zamanda bizim mezunlarımız aranmaya başladı. Bizim mezunlarımız piyasadan ileri düzeydeydi. Reklam ajansları “güzel sanatlar mezunu grafiker aranıyor” diye ilanlar çıkartmaya başlamışlardı. Bu kısa zamanda yayıldı. Kardeş kurumları da bizden başka böyle eğitim yapan Güzel Sanatlar Akademisi vardı ve Gazi Eğitim vardı. Gazi Eğitim öğretmen olmak isteyenleri öğretmen yapıyorlar. Bence kendisi seçtiği dalda sanat yapmayan adam öğretmen olamaz. Tatbikinin bu özelliği çabuk yayıldı Türkiye’ye. Öyle ki ilk mezunlarımızı asistan olarak aldık. Her yıl on iki öğrenci alıyorduk çok iyi eğitim veriyorduk. Küçük bir okuldu ama, çok iyi donatılmıştı. Rağbet öyle arttı ki, öğrenciler iş bulmak zorunda kalmıyordu. Bizde

öğrencilere staj yapma mecburiyeti vardı. onları ilgili mesleki alanlarda staja gönderiyorduk.. Stajyer olarak yaptıkları işler o kadar beğeniliyordu ki, mezun olmadan çalışmaya başlıyorlardı. Mezun olur olmazda iş buluyorlardı. 1971’de öğrencilerinde oylarıyla müdür oldum. 6 sene müdürlük yaptım. Dünyada ne olup bitiyor takip ediyorduk. Güzel Sanatlar Yüksek Okul kütüphanesinde dünyada çıkan tüm sanat ve dizayn dergilerine abone idik. Kütüphanemizde dünyanın neresinde olursa olsun yayınlanmış tüm eserlerin örnekleri vardı. Benzerini ben de döner dönmez bütün yayın evlerine yazarak Türkiye’de kurdum. Yirmi küsur öğrenciyi yurt dışına dizayn dallarında yüksek lisans yapmak üzere göndermek isterdim. Milli Eğitim Bakanlığı bu savunmayı devlet planlamada benim yapmamı istedi. Zor koşullara rağmen müsteşarı ikna edip 19 kişiyi o sene yurt dışına gönderdim. YÖK kurulunca, hemen Film Televizyon bölümünü, Endüstri Tasarımı ve Heykel Bölümünü açtık.

İleri ülkelerle paralel giden, hatta zaman zaman orijinallik bakımından onları aşabilecek yetenekleri yetiştirme alanında kurumla o başarıyı sağladık ve sonuçlarını aldık. Kısa zamanda Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’yle neredeyse kardeş kurum gibi olduk. Kısa zamanda Akademi de ‘Temel Sanat’ dersleri yer aldı. Hazırlık sınıfına stüdyo deniliyordu. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, temel sanat eğitiminin (basic design) Türkiye’de nasıl yapıldığını görülebileceği yer olduk. Bunlar grafik Bölümü için geçerli. Türkiye’ de reklam ajansları çok az olduğu için en çok etkiyi grafik alanında sağladık. Televizyon olmadığı için reklamların çoğu basılı yayınla yapılıyordu ve oralarda bunların uygulamasını yapabilecek kişiler yoktu. Tatbiki Güzel Sanatları kurulduğu yıllardan itibaren, Türkiye’de özgün grafik başlamıştır. Bu çağdaş sanat alanında etkili oldu. Bizden grafik bölümünden çok iyi ressamalar yetişti.

Şimdi Bauhaus’dan söz ediyoruz. Bauhaus Okulu Almanya’da bir nevi mimarlık okulu olarak kurulmuştu. Fakat yapıyı, yani insan yapısını bütün sanatların toplandığı alan olarak ele almıştır. Bunun için Bauhaus adı verilmişti. Böyle seçilen yetenekli öğrenciler, öncelikle bu bizim kuruluşumuzda da olan beş dalda, temel sanatı eğitimi ile başlarlar. Ondan sonra mimarlık sınıflarına devam ederler. Aslında Almanya’da Bauhaus Okulu mezunları mimar olarak mezun olurlar. Bauhaus okulu kurulduğu

zaman Almanya’da da böyle Fransız tarzı akademik eğitim dediğimiz eğitim sürüyordu. Onu yıkmak için 1957’de tasarımcı yetiştirecek bir okul kurmak üzere harekete geçtik ve ilk defa Türkiye’de “dizayn” kelimesi, Grafik Sanatlar Bölümü programlarında kullanılmıştır. İlk programları iki senede bir değiştiriyorduk, yeniliyorduk. Talim Terbiyede ben savunuyordum. Ortadoğu Teknik Üniversitesi’nde de tasarımla ilgili dersler verilmeye başlandığı zaman, ilk defa ‘dizayn’ karşılığı ‘tasarım’ kelimesini onlar kullandı. Sonra biz de aldık. Şimdi biz karışık olarak hem ‘tasarımcı’ diyoruz Biz çeşitli ülkelerde öğrenci sergileri açtık. Grafik Dergisi “Gebraus Grafik” vardı. Onlarda bizimle ilgili dört beş sayfa yazı çıktı. Hatta Gebraus Grafik buraya yazarlarından birini gönderdi. Alman kurucuların koyduğu kurala göre Seçici kurul işlerine bunun hiçbir bölüme devam etmeye yeterli bulmuyorsa öğrencinin ilişkisi kesiliyordu. Dünyada orta dereceli (lise) güzel sanatlar okulları vardır. Orada temel eğitimi çok kuvvetli yaparlar. Bizde orta dereceli okullar olmadığı için, üç yıl yetmiyordu.

Nasıl fakülte olduk konusuna geçelim. Yüksek Öğretim Kanunu çıkacağı zaman bu hazırlıklardan bizim haberimiz vardı. Bizim de kendimiz için taslaklar hazırlamıştık. Anladık ki bu Yüksek Öğretim Kanunu. Tabii ilk taslak da elimize geçti. Bütün yüksek öğretim merkezden koordine edilebilir bir sisteme dönüştürülüyor. Biz yüksek okul olduğumuz için politik yönüyle ilgilerini çekmedik onların. 1957 yılında Türkiye’de, üniversitelerde 400.000 öğrenci varsa, yüksek okullarda 600.000 öğrenci vardı. Bütün üniversite özerklikten filan bahsederdi, fakat yüksek okullara bakanlık memurları karışırdı. Yani bir seviye yoktu. Hatta bir ara askerlerin idareyi ele almasından sonra, yeni değişti bakanlıkta idareciler. Biz zaten üniversite olmadığımız halde asistanlık kurumunu yönetmelikte kurmuştuk. Aynen üniversite gibi. Tez yapılıyordu ve öğretim üyesi oluyordunuz. Şimdi Türkiye’de yüksek öğretime bir kalite gelmiştir. Sanat kurumlarını üniversite seviyesine yükseltmiştir. Teknik Üniversite sanatçıların unvan almasına karşıydı. Bu unvanı almış herhangi bir Alman, Avusturyalı, yahut İtalyan sanatçının seviyesinde olan müzisyenlerimiz vardı. Müzik dalında ilk profesör olan YÖK Kanunu’na göre Adnan Saygun olmuştur. Grafik dalında ilk unvanı ben aldım. Çünkü o zaman en yaşlısı bendim ve Türkiye’de uzun yıllar yöneticilik de yapmışım.

Marmara Üniversitesi'ne bağlanan bir fakülte. O zamanki rektör Orhan Oğuz bir toplantıda şunu demişti; Benim övündüğüm, birinci derecede çok övündüğüm fakültem, Güzel Sanatlar Fakültesi. Hakikaten de fakülte olunca ve çok başarılı olduk ve dünyaya açıldık. Müdürken Japonya'dan, Avusturya'dan, İngiltere'den hoca getirttim. Bugünkü Seramik Bölümü'nün de tabi Türk hocaların büyük payı var ama, Japon seramikçi, eğitmen getirttiğim zaman, kurumun çehresi değişti . Japonya'da biliyorsun seramik öyle çok ileri yani getirttiğimiz Şimdi Türkiye'de eşik gibi oturularak üzerinde işleyen seramik tornaları vardır. Eskiden ayaklılar kullanılırdı. Ben, bu numuneleri burada endüstride yaptırdım sonradan çoğaldı. İngiltere Kraliyet Akademisi profesörlerinden Bruce Archer her yıl gelip bir ay bizde ders veriyordu. Almanya'dan ve Belçika'dan yetiştirilmek üzere öğrenci getirdi. Gahnant diye bir hoca geldi Hollanda'da müze müdürü oldu. Kochnit diye Amerikalı bir sanatçı geldi. Bu sayede bayağı enternasyonel olmuştuk. Dünyada artık adımız geçiyordu. Resim ve Heykel Müzesi'nin arkasındaki binalardan birisindeydik. Orada büyüme imkanı yoktu. Film dalını da Haydarpaşa'da oluşturduk böylece iki bin beş yüz metrekareyi bulduk. Baltacılar Dairesi'nde biz öğretim yapıyorduk. Orası iyi restore edilmiş güzel bir binaydı.

Şimdi biz böyle Güzel Sanatlar Fakültesi olarak onlara bağlanınca, tabii başka bölümler de var. Yani genel şema içerisinde bir Güzel Sanatlar Fakültesi'nde hangi bilim dalı, sanat dalları ve bilim dalları olur? Böyle bir şema düşünülmüş. Bu şemaya göre bizde beş bölüm var. Film Televizyon, Heykel, Endüstri Tasarımı, Geleneksel Türk El Sanatları Bölümleri şemada olmasına rağmen bizde yoktu. Orhan Oğuz kurumun yeniden teşkilatlanması konusunda görevler verdi. İlgili kişileri bir araya getirme işlerini ben yürüttüm. Yurtdışına Temel Sanat Eğitimi için dört öğrenci gönderdim. Çünkü Avrupa'da çok gelişmiş. Şöyle diyelim, bütün güzel sanat kurumlarında uygulanan bir temel eğitim oluşmuş. Bunun Avrupa'da tecrübeli uzmanları var. 1800'lü yıllarda başlamış. Bauhaus' da 1920'den sonra gelişmiş. Asistan aldığımız halde bu dallara, bir de yurtdışında yetişmesi altı yedi kişi gönderdik. Bunlar tam biz fakülte olduğumuz yıllarda dönmüş oldular. artık sanat bölümlerini açacak

kadromuz vardı. Çünkü YÖK Kanunu'na göre en az üç öğretici olacak ki başlanabilsin. Bizim öğretim üyelerimiz hem iyi yetişmiş hem de yabancı dil biliyorlardı. Beş bölümün üzerine Film-Televizyon, Endüstri Tasarımı, Heykel, Geleneksel Türk Sanatları Bölümlerini de ekleyerek dokuz bölüme çıktık. Ayrıca bir enstitü kurduk. Üniversitelerin yüksek lisansını yönetecek ve veya doktora, sanat yeterliliği gibi unvanları verebilecek üç Enstitü düşünülmüş. Sözel Birimler, Tıp Bilimleri ve Fen Bilimleri Enstitüleri yoktu Şimdi bizde Güzel Sanatlar, böyle bir enstitüsü yoktu. Biz Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı olarak çalışmaya başladık. Fakat gördük ki enstitülerin konularına göre yapısı düşünülmüş, işleyişi düşünülmüş. Güzel Sanatlarda bu işleyiş her üç Enstitüden de farklı. Güzel Sanatlar Enstitüsü kurulmak üzere YÖK'te gerekli yönetmelikler çıktı. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu iken kurmak istediğimiz El Sanatları ve Tasarım Araştırma Uygulama diye bir enstitü veya bir merkez kurmak istiyorduk. Böylece Marmara Üniversitesi'nin bir fakültesi olmuştuk. Fakat Türkiye'nin bütçesi giderek zor denk getirilir duruma geldiği için o yatırımları yapamadık. Hükümet bırak yatırım yapmayı, atölyelerdeki masrafları bile zor öder duruma geldi. Fakat benden sonra gelen dekanlar, bilhassa Hüsamettin Koçan'ın zamanında sponsor bulmakta, medyatik davranmakta çok başarılı oldu. Yani bu binaları, güzel sanatlar fakültesine yakışır duruma getirmeyi başardı. Şu anda okulumuzun dıştan ve içten görünüşü oldukça iyidir. Son yıllarda okulu güzelleştirmek sponsorlar tarafından yapılmıştır. Grafik Bölümü'nün salonları, koridorları, sergi kısmı mezunlarımız tarafından yapıldı. Grafik Bölümü'nün bilgisayar merkezi Velidedeoğlu tarafından yapıldı. Alinur Velidedeoğlu, o bizim mezunumuzdur. Üstelik sizin gibi film yaparak mezun olmuştur. Seramik Bölümü'nün sponsorluğunu daha çok Kalebodur (Çanakkale Seramik) üstlendi Grafikten de daha kapasiteli bir bilgisayar kısmını Tekstil Endüstrisi kurdu. İlave atölyeler oldu. Biz pek çok üniversiteden pek çok demeyelim de başlıca bugün bir yeri olan seçkin bir düzeye ulaşmış olan güzel sanatlar fakültelerinin kuruluşuna yardımcı olduk. Anadolu Üniversitesi'nin ilk projelerini bile biz yaptık ki, o zaman daha Tatbiki Güzel Sanatlar Okuluyduk. Bizim benzerimiz bir şey yapmak istiyordu, Yılmaz Büyükerşen, ona bu projeyi biz çizdik. Sonra üniversite olunca tabi hemen bu okulu kurdular. Bazı hocalarım hala oraya gidiyorlar. Mezunlarımızdan

asistan aldılar. Onların içinden profesör olanlar oldu. Dinamik çağa uygun sanat eğitimi veren ikinci bir kurum Eskişehir’de yapılanmıştır. Diğer Üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakültelerini de bizim geliştirdiğimiz yöntemlerden, veya programlardan yararlanarak yaptılar. Ama pek çok da müdahalede bulundular. Eskişehir öyle değil. Marmara’ya bağlanmamızda Dekan yardımcısı olan, reklam grafikçisi Mehmet Erem, Prof. Mehmet Erem. Eskişehir’de uzun süre dekan olarak çalışmıştır. Güzel Sanatlar Fakültesi’nde. Bizden en çok etkilenen Hacettepe ve İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümleri. Bir nevi onlarda hakikaten tatbikide geliştirilen yöntemlere ve program kapsamına ilgi duyan kurumlardı. Bu ilgileri sayesinde biz de onlara katkıda bulunabildik. Şimdi bakıyorum da genelde Türkiye’de pek çok Güzel Sanatlar Fakültesi kuruldu. Vakıf Üniversiteleri giderek çoğaldı. Bunlar hemen hepsinde Güzel Sanatlar Fakülteleri var ve bunların kuruluşunda, fakültelerin derslerinin verilisinde bizim elemanlarımızın çok faydası olmuştur. Okul olarak çok rahat bir eğitim sisteminin ele alındığı bir yöntem görüyorum burada. Neden? Çünkü öğrenciler öğretmenleri ile çok iyi diyalog halindeler. Öğretmen ve öğrenci ilişkisi... Öğrenci sayımız yüz ile iki yüz elli arasında değişiyordu. Halbuki fakülte olunca birdenbire bu sayılar belirli bölümlerle beraber yükseldi. Tabii özel okullar devletleştirince, burası Yıldız Üniversitesi’ne bağlı oldu. Fakat anarşinin kol gezdiği dönemde burada çok kavgalar oldu. Yıldız Üniversitesi bu okula adeta öğrenci almayıp kapalı duruma getirmiş. Profesör Orhan Oğuz rektörümüz beni görevlendirdi. Bak, uygun mu orası. Tatbiki şimdiki fakültemiz orada gelişebilir mi diye ben bu arsayı görünce burasını en uygun yer olarak gördüm. Hemen taşınmak istedim ama bütçemiz yeterli değildi bende İstanbul Kara Kuvvetleri, Hava Kuvvetleri, Deniz Kuvvetleri komutanlarına mektup yazıp durumu anlattım. Onlarda askerleri ile bize yardım ettiler böylece bütçeden hiç para çıkmadan taşınma işlemini gerçekleştirmiş olduk. Şimdi bu vesileyle o zamanın komutanlarına teşekkür ediyorum. Evvela bu binayı kullanılabilir hale getirmemiz lazımdı. İşte onun için de çok uğraştık. Evvela kanalizasyonunu yaptırdık. Elektrik çok yetersizdi, on beş kilovat bir bağlantısı var. O da bahçede bulunan tarihi köşkün elektriğiymiş, oradan çekmişler. Yeni iktidar değişmişti, parti başkanlarını davet ettik buraya ve biz elektriğe kavuştuk. Bu arada ben Devlet Planlama’ya bu binanın yetersiz olacağını bildirdi, Sinema-

Televizyon ve Heykel Bölümü'nü daha buraya taşınırken doğrudan Haydarpaşa'ya taşıdık. Haydarpaşa Lisesi bizim üniversiteye verilmişti. Bu binanın bir benzerini yan tarafa yapmak üzere projelerini çizdirdik. Çizdirmeden evvel planlamadan olurlarına almaya gittim. Yani yapılma iznini. Devlet Planlama Müsteşarı beni kabul etti ve tasarımcı yetiştireceğimizi söyleyerek olurlarını aldım. Bu binayı bu sefer çok acele yapmak üzere planlamadan karar çıktı. Yani dört yılda bitirmek koşuluyla para çıktı. Biz hemen inşaatla başladık. Fakat itiraf edeyim dört yılda bitmedi. Beş yılda bitti ve beşinci yıl içine taşınabildik.

Prof. İlhami TURAN

Güzel Sanatlar Akademisine girdim yıllarda Güzel Sanatlar Akademisinde Emin Barın ve Sacit Okyay ile birlikte bir atölye açmışlardı. Bu atölye yazı tasarımı ve cilt atölyesidir. Uluslararası bir insan olan Emin Barın; Latin yazıları, modern cilt ve batı ciltleriyle ilgiliydi. Sacit Okyay da geleneksel kitap sanatında uzmandı. Biliyorsunuz Sacit Bey meşhur Hezarfen diye anılan Necmettin Okyay'ın oğludur. Ben o atölyenin ilk öğrencisiydim, oradan mezun oldum. O sene Emin Bey benim asistan olarak kalmamı istedi. O dönem bizim burada afiş atölyesi var. Grafik Atölyesi diye bir şeyden söz edilmiyor. Yazı ve cilt atölyesinin ilk mezunu da ben oldum. İki sene kadar Emin Bey'e asistanlık yaptım. Emin Barın'ın hem Gazi Terbiye Enstitüsü'nden arkadaşı hem de Almanya'dan arkadaşı olan Sait Yada adında bir hoca vardı. 1938 yılında sınav kazanan üç kişi Almanya'ya gönderilmiş. Bunlardan birisi Emin Barın, birisi Sait Yada, bir tanesi de Ferit Apa. Bildiğiniz Apa Ofset'in kurucusu. Derken harp patlamış. Life SC Akademisi, Way Marine Yüksek Matbaacılık Okulu'nda eğitim görmüşler. Sait Bey Emin Beyden hep bahsederdi. Bu Tatbiki Güzel Sanatların kurucularından Mustafa Aslıer'in Gazi Terbiye'den hocasıdır. Tatbiki Güzel Sanatlarda kuruluşunda; bütün bölümlerde yazı dersi vardı. Eskiden burada da dekoratif sanatların yazı dersi vardı. Mimarlığın da vardı, seçmeli idi. Fazla yoğunluk yoktu. Tatbiki Güzel Sanatlarda bütün bölümlere yazı dersi olduğu için "Sait Bey ile İlhami Turan'ı bize ver" diye Emin Bey'e

tutturmuştı. Ben bir iki defa gittim. 1957 yılında kuruldu biliyorsunuz Tatbiki Güzel Sanatlar. Bu sene önümüzdeki yıl ellinci yılını kutlayacak bu okul. Bildiğiniz gibi Tatbiki'nin bugünkü ismi Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak 82'de gerçekleşti. Baktım orada müthiş bir dinamizm var. Bizde akademide hocalar daha çok kökeni Fransız eğitiminden geçmiş kimseler. Tatbiki Güzel Sanatların dinamizmine bir hayranlık bende doğdu. Ve nihayet askerden döndüm. Sait Bey yine tutturdu “Bize gelsin.”. Ve ben Tatbiki Güzel Sanatlara 1961 yılında kadrolu stajyer öğretmen olarak başladım. Prof. Dr. Adolf Schneck diye bir Alman üstat okulu kurmuştur. Alman disiplini ile dersler devam ediyordu. Sait Bey'le dersleri bölüştürdük Benim orada kadrolu geçen sürem 1987 yılına kadar devam etti. O arada Emin Barın Hoca buradan emekli oldu. Yazı dersleri için Grafik Bölümü'nde benden saat ücretli çalışmam için teklifte bulundular. Bir taraftan da tekrar buraya derse gidip gelmeye başladım. O Almanların disiplini diğer hocalara da intikal etmişti ve hocaların büyük kısmı da Ankara'da kökenli, teknik, Yüksek Teknik Öğretmen Okulu'ndan ve Gazi Terbiye'den hocalar vardı. Grafik Bölümü diye bir bölüm biraz akademide yoktu. Tatbiki Güzel Sanatlarda adı Grafik Bölümü idi. O kadar dinamizm vardı ki; 70'lerde falan gazete ilanlarında grafik sanatçısı aranırken özellikle gazetede şu ibareyi görüyorduk: “Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları tercih nedenidir.”. Bu arada akademide de bu akım içinde, onlar da Afiş Atölyesi isminden vazgeçtiler. Grafik Bölümü diye ismini koydular. Orada çok genç arkadaşlarla birlikte çalıştık. Benim aşağı yukarı en mutlu zamanım Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'nda geçmiştir. Çok iyi bir dayanışma, müthiş bir heyecan, piyasaya dönük bir çalışma beni devamlı etkiliyordu. Bu arada belirli bir ilerlemenin içinde özellikle Grafik Bölümü'nde ve diğer atölyelerde makine parkları da çok organize idi. İşte tipografi derslerinin yanında atölyede hem tipo baskısı yapabilen, prova tezgahı olan ve ofset basabilen makinalar vardı. Özellikle de özgün baskı konusunda da çok büyük atılımlar oluyordu ve Mustafa Aslıer'in hizmeti bu arada inkar edilemez. Özgün baskıyı çok kişiye sevdirdi ve atölyeyi dışarıdan gelenlere de açtı. Çok kişi, Tatbiki'ye geliyordu. Gravür Atölyesi'nden yararlanıyordu. Fikir bazında Sait Yada'nın da büyük hizmetleri olmaktaydı. Temel Sanat Eğitimi dersleri çok verimli geçiyordu. Ayrıca başka bir şey vardı. Alman hocalardan Grafik Bölümü'nde Metzger

diye çok değerli bir grafik sanatçısı dersleri yürütüyordu. Fotoğraf Atölyesi'ne Vehbi Yazgan bakıyordu. Bunların aynı zamanda teknisyenleri vardı. Benim Tatbiki Güzel Sanatlardan çok öğrencimin olmasının ana sebebi de bütün bölümlerde yazı dersi olması idi. Yalnız Tatbiki Güzel Sanatlar bir erozyona uğradı. YÖK Kanunu çıktıktan sonra yükseltilmelerde bir çok değerli arkadaşlarımız, yetişen arkadaşlarımız bölümden ayrıldı. Eskişehir Güzel Sanatlar Fakültesi'ne gidenler, başka yerlere gidenler, bir kopmalar oldu. Bu iyi mi oldu, kötü mü oldu, şu anda bir şey söyleyecek durumda değilim. Onu zaman belirleyecektir. Yeni gençler yetişmektedir. Bunlar belirli mevkilerde Marmara Güzel Sanatlar Fakültesi'ne hizmet etmektedirler. Zaman bütün hükmünü verecektir. Bu arada tabi Akademide yani bugünkü Mimar Sinan Üniversitesi'ndeki Grafik Bölümü de bir hayli atılım yaptı ve çok iyi noktalara geldiler. Grafik eğitimi yapan köklü iki eğitim kurumu çıkmış oldu. İşte bunlardan birisi Mimar Sinan'ın Güzel Sanatlar Fakültesi'ndeki Grafik Bölümü, Marmara Güzel Sanatlar'ın Grafik Bölümü. Daha sonra biliyorsunuz Hacettepe'dir. İşte YÖK'le birlikte başka Bilkent'tir grafik bölümlerini açtılar. Şu anda büyük bir rekabet içinde bu eğitim verilmektedir. Marmara Güzel Sanatlar Fakültesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi'ndeki grafik bölümleri her zaman bu işi önde götürmektedir. Şimdi Akademik kariyer meselesi geldiği zaman YÖK Kanunu ile birlikte bu hem her iki kurumda da bir takım kırınglıklara sebep olduğu gibi, benim kişisel fikrim bunlar akademi olarak yüksek okul olarak hizmet etmeliydiler. Bu Fransa'da bir çok yerlerde asistan hoca anlayışıyla bu işler yürüyordu. Bugün de kredili sisteme geçildi. Güzel Sanatlar eğitimi yapan kurumlarda çok özel bir statü gerekli. Bunun örnekleri de Batı'da var. Daha çok uygulamanın yanında kuramsal dersler ağırlıklı sistemde kredili sistem daha geçerlidir. Atölye dersleri bu sistemde her iki tarafta da azaldı. Bir takım eksiklikler çıktı. Neticelerini müspet veya menfi göreceğiz.

Akademik kariyer meselesi YÖK Kanunu'yla çıktığı zaman, çok haksız şeyler de oldu. Öğrenciyi doçent yılların hocasını da yardımcı doçent yapıldı. Karar öyle çıktı. Bunlar da kırınglıkların ana sebeplerindendi. Erozyona sebep veren şeyler de bu yükseltilmelerdeki eşitsizlik, haksızlık, kanunun getirdiklerinin tam uygulanamaması.

Dirsek temasıyla bir takım insanlar doruk noktalara geldi. Bir kısmı hak ederek, bir kısmı da işte Türkiye'nin genel yapısında dirsek temaslarıyla belirli bir noktalara gelindi. Ben Mustafa Aslier'den sonra en kıdemli hocasıydım. Benim öğrencilerim profesör oldu. Bana doçentlik layık görüldü. Ben bundan hiç kırılmadım. Hiç gücenmedim. Sonradan bu akademik unvanlarda benim akademideki yani Mimar Sinan'daki Yazı Tasarımı dersleri için ve Geleneksel Türk Sanatları Bölümü'ne olan yakınlığım nedeniyle Geleneksel Kitap Sanatı lisans eğitiminde mevcuttu. Bölümün benim tarafımdan yönetilmesi teklifini getirdi Ben Geleneksel Türk Sanatları Bölümü'nü yönetmeye başladım. Bu arada da, hemen akabinde, demek ki sayın rektörün kafasında başka şeyler varmış. Beni rektör yardımcısı olarak atadı. Hem Geleneksel Türk Sanatları Bölümü'nün bölüm başkanlığını yapıyorum, hem de rektör yardımcısıydım. Bu arada Grafik Bölümü'nün, o zaman daha bölüm olmamıştı, vekaleten Ana Sanat Dalı Başkanlığı'na başladım. Derken süre doldu. Grafik Bölümü o zaman Ana Sanat Dalı olarak görülüyordu. Geldiğimde Geleneksel Türk Sanatları Bölümü'nde iki yardımcı doçent bir de Tahsin Bey vardı. Birkaç tane de araştırma görevlisi vardı. O kadro ile ben orayı bir hayli organize ettiğimi zannediyorum. İşte profesör arkadaşlarımız geldi. Yardımcı doçentler çoğaldı. Belirli bir noktaya getirdik. Tabi o arada Grafik Bölümü'ndeki Yazı Tasarımı derslerine de gidiyordum. Orada zaten yine tatbiki kökenli araştırma görevlisi Nilüfer Yeşilyurt vardı. Yardımcı doçent Savaş Çevik vardı. O dersleri yürüttük. 2002 yılının Mart ayında da emekli oldum. Şu anda da Geleneksel Türk Sanatları Bölümü'nde kaligrafi dersleri var. Ona gidiyorum. Mimar Sinan'da iki sene evvele kadar Grafik Bölümü'nde seçmeli yazı derslerine gidiyordum. Şu andaki bütün kadro aşağı yukarı öğrencim, onlardan izin istedim. “Ben sizi görmeye gelirim arkadaşlar.” dedim “ayda bir, beni affedin.”. Belirli bir sürede sonra insan bu temel sanat eğitimi niteliğindeki yazı derslerinden daha renkli olan proje dersleri gibi değil, temel sanat eğitimi içinde olan bir ders olduğu için işte sabır terbiyesi, temiz titiz çalışma vesaire... Onun için de bir keman yayı çekmek gibi bir şey. Dedim beni affedin. Ama ben sık sık oraya gidiyorum. Eski öğrencilerimi görüyorum. Çünkü oraya başladığım zaman yeni mezun vermişti Tatbiki Güzel Sanatlar... İşte onların bir kısmı da Erol Atı, Reyhan Kara gibi Ozanay Omur gibi arkadaşlar hepsi orada çok önemli

görevlerde hizmet verdiler. Bir zaman geldi aşağı yukarı Tatbiki'nin bir çok öğretim elemanın, hocası olmuş durumundaydım. Onlara bir hizmet yapabildiysem kendimi mutlu atfediyorum.

Prof. Fevzi KARAKOÇ

Aslında şöyle söyleyebilirim. Biz okuldan yetişirken yani bundan daha farklı olayı şuydu bizde. Herkes o okula öğrenci olarak girip öğrenciliğinden sonra çok içinde mesela göz dolduran, ya da orada asistanlık yapabilecek karaktere veya yeteneğe sahip kişilere zaten teklifler hocalar tarafından geliyordu o zaman. Tabi bizim zamanımızda da asistan olmak gerçekten çok büyük bir prestijdi. Yani çünkü bu kadar sınıf öğrencinin arasından seçiliyorsun. Seni alıyor hoca diyor ki seni asistan alacağım veyahut sınava giriyorsun. Kazandığın zaman çok hoş bir ortam. Ben mesela mezun olduktan sonra iki yıl reklam ajanslarında ve matbaalarda çalıştığım için deneyimimiz artıyor. Fakat her zaman kafamın bir tarafında da o sanatı bırakmak, sanatı yapamamanın getirmiş olduğu o üzüntüyü hissediyordum. Çünkü girdiğimiz yer reklam ajansıydı. O zaman reklam ajansları bu kadar günümüz gibi gelişmiş değildi. Yani bir ürün gelirdi. O ürünün üzerinde ya ambalajları yapıları veya katalogları. Yani film yapan, reklam filmi yapan ajanslar daha birkaç tane sınırlıydı o zaman. Bunu yaptığımız zaman zaten bir tatmin olayı da yaratmıyor insanda. Ben de biraz da sanat sevgisi, resim yapabilme sevgisi vardı. Bu ortamı kaybettiğiniz zaman çok zorlaşıyor yani daha doğrusu yaratıcılığı uygulayabilecek alan. Ben çok özlem duyardım. Bir de zaten sanat da yapamasaydım, ben yani ajansım da olsa hiçbir zaman mutlu olmaz belki o işi bırakırdım gene de. Çünkü daha sonra işte bizim kurum içersinde yetişmemizin aslında salt bizim bölümün değil diğer bölümlerin de hepsinin kaynaktan yetişiyordu gelecek olan kişiler. O zaman ne oluyor biliyor musunuz? Aynı dili konuşuyoruz. Aynı duyguları hissediyoruz, paylaşıyoruz. Çelişkiler çıkmıyor eğitim öğretimde. Yani burada bir takım mesela bak o çelişkileri daha çabuk görebiliyoruz. Çünkü herkesin kaynağı farklı. Kimi Hacettepe'den gelmiş. Kimi işte Marmara'dan geliyor. Kimi başka

bir okuldan geliyor. Kimi bazen yurtdışından geliyor. Herkes farklı bir yöntem, farklı bir görüş açısına sahip. E o zaman ne oluyor, fikir çarpışmaları oluyor. Düşünce çarpışmaları oluyor doğruyu bulabilmek için. Halbuki sanatta bence doğru diye bir olay yerine uygun olan, daha nasıl kolay olur bir yöntemdir. Herkesin farklı olabilir. Çünkü matematik veya bilim gibi çok iki kere iki dört eder diye bir şey yoktur. Bu bilim değil yani. Subjektif bir olay olduğu için bu tip şeylere katlanmak tabi ki o çarpışmaların sonucu da doğru çıkmıyor. Önemli olan bir modeli seçip ona gidebilmek. Buranın tabi Marmara'da bizim zamanımızdayken mesela ben asistanlığında Grafik Bölümü'nün kadrosu çok zengindi. Ben ayrılanları sayıyoruz ki o kadar çok kişi ayrılmış. Kimi vefat ederek ayrıldı. Kimi işte emekli oldu. Kimi başka kuruma geçti. Yani sonuçta arkadan gelen onun çok çok altında kalıyor. E demek ki biz o zaman çok güçlü bir bölümmüştük. Sayıyorum yirminin üzerinde hoca vardı orada. Ki bunlar hepsi gayet şeyli hocalar. Yani böyle ciddi hocalardı. Neticede en son bizler ayrılınca kurumda arkadan eleman yetiştirmesi çok zor oldu. Tabi bunun bir sürü başka nedenleri de var. Yani YÖK'ün getirmiş olduğu bir takım zorlamalar, sanatın önüne sürekli bu bir takım yabancı dil sınavlarının konulması bazı arkadaşlarımızda bunlar hep engel olarak kabul edildi ve yeni eleman yetiştirmekte de çok sorunlar yarattı. Şimdi Marmara'nın tabi ki şu anda Türkiye'de çok büyük bir misyonu da var. Yani bu Güzel Sanatlar Fakültelerinin oluşumunda payı çok büyük. Çünkü her iki tarafa bir takım elemanlar gitti. Bu elemanların oluşturmuş olduğu bir takım modeller uygulanıyor. Başka türlü yok. Şu anda sorsalar bile piyasada herkes kendine iki tane örnek alıyor. Marmara ve Mimar Sinan. İki sağlam kurum bunlar. Bunların eksenini üzerinde herkes oluşmaya çalışıyor. E tabi böyle bir kurumun böylesine geçmişini çok iyi olan bir kurumun devam etmesinin aynı sağlıklı çalışmaların sürmesini insan istiyor. Yoksa öbür türlü gerçekten üzüldüğüm ben. Bir de şey var tabi Marmara'nın ayrı bir fonksiyonu var. Türkiye'deki bugün modern reklamcılığın veya modern şeylerin ilk başlangıcı orada oluyor. Marmara diyeyim Tatbiki Güzel Sanatlar'dı ilk kuruluş şeyisi. Tatbiki Güzel Sanatlar kurulduğunda hocalar Alman hocalardı tamamen ve Avusturyalı hocalarla paralel kurmuşlardı bunu. Bunlar yanına Türk hocalar, öğrenci ve asistanlar yetiştirdikten sonra gittiler. Yani temel tamamen Bauhaus'un modeli üzerinde kurulmuş bir eğitim sistemi

olduğu için bugün Türkiye’de o zaman kurulduğunda hiç iç mimarlık denilen bir şeyi kimse bilmiyordu. Grafiği gene kimse bilmiyordu. Grafik dediler biz grafiği kitap grafiği zannediyorduk biz o zaman. Halbuki yapılan işleri gördükten sonra ben öncelikle grafiği seçiyorum dedim girdim. Çünkü ambalajlar vardı çok güzel. İlanlar, afişler gördük. Ha bu iş demek farklı bir olay. Tabi ki Türkiye’deki endüstriyel yani bu işin endüstriye yansımaya çok büyük katkıları oldu. Tekstil gene öyle. Çok önemli insanlar şeyler yetiştirdi Türkiye’de. Diğer kurumlar da tabi bu paralelinde kendi programlarını değiştirdiler. Grafik Bölümleri kuruldu. İç mimarlıklar kuruldu. Tekstil Bölümleri kuruldu. Hatta Seramik Bölümü gene öyle. Bu beş ana bölüm sonra çoğaldı. Farklı bölümler haline geldi. Yani ondan dolayı kendi kurulmuş olduğu misyonu sağlam bir misyondur yani Marmara’nın. Onun da bence sürmesini tabi gönülden istiyorum hep. Ben mesela orada on beş yıla yakın bölüm başkanlığı yaptım, Grafik bölümü’nde. Çok güzel zamanlardı bunlar. Orada oluşturmaya çalıştığımız şeyi benim daha doğrusu kendi düşüncemle dostluğu oluşturmak, özgürlüğü oluşturmak. Çünkü insanların rahat, özgür olabilmesi yaratıcılığı da hızlandırır. Hatta bizim zamanımızda biz öğrencilerden de yoklama almamayı düşünüyorduk, düşündük. Çünkü yoklamayla gelen öğrencinin, yoklama korkusuyla gelen kişinin çok faydalı olacağını da sanmıyorduk. Uzun yıllar zamanında da öyle yaptık. Çok da faydası oldu yani. Dedik ki biz size güveniyoruz. Yoklama bir silah değildir. İstiyorsanız gelin. İstemeyen gelmiyor. Yani orada çok da büyük bir gelmeme sorunu olmadı. Gene herkes geliyordu. Onun ötesinde daha sonraları şeyler oldu. Yani okul danışma kurulları oluşturduk orada ilk defa. Bu da endüstriyle üniversitenin o birlikteliğini sağlayalım, onların olanaklarından yararlanmak hem maddi hem de bilgisel olanaklarından yararlandık. Çok da büyük faydalar sağladı. Hem kurumun fiziksel şeylerini çözdüler. Onun ötesinde bize danışmanlıkları yaptılar. Mesela endüstriden hocalar geldi, reklam ajanslarından. Bunun çok faydasını görüyoruz şöyle çünkü son trendi onlar okula taşımış oluyorlardı. Okuldakiler de temel disiplinleri vermesi açısından faydası vardı. Böyle bir eğitim sistemini aslında şimdi burada da buna benzerini uyguluyoruz. Yani programımız çok yakın onlarla aşağı yukarı aynı. Gene piyasadan, yani reklam ajanslarından yardım alıyoruz. Bu yardımların çok büyük faydaları da oluyor burada. Onun ötesinde tabii bu beni en çok üzen o ayrılmalar oluyor.

Tabi ki ayrılmalar kiminin yaştan dolayı oluyor. Kimi özel okullardan gelen teklifler yüzünden ayrılıyor. Ben isterim ki, tabii orası çok daha güçlensin. Arkadan gelen arkadaşlarla takviye edilsin. O kurumun sürmesi ülke açısından çok büyük bir önem taşıyor. Yani bunlar dediğim gibi biraz önce misyoner kurumlardır ve bu model kurumlardır. Bu modellerin yok olmaması gerekir. Aksi halde insanların kendine kıyaslayacağı örnek alacağı kurumlar da kalmayacak demektir.

Prof. Dr. Hüsamettin KOÇAN

Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu 1957’de. Türk-Alman işbirliği olarak kuruluyor. Ve belki o dönem bu kurumun kurulmasındaki en önemli nedenlerden birisi; çok partili sistemin yeni bir eğitim zemini arayışı diye düşünüyorum. Çünkü aynı dönemde Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu kuruluyor. Yıldız Teknik Okulu, yüksek okul haline getiriliyor. Böylece yeni bir eğitim enerjisi yaratmak isteniyor ve bunlar sanki biraz da sanayileşmeyi ve belki tarıma, doğaya yönelik şey kullanım bilincini geliştirmeyi amaçlayan kurumlar. Ve kısa süre sonra Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu kendi içerisinde iki aşamalı bir eğitim haline geliyor. Bunlardan birisi iki yıllık eğitimidir. Yeterli puanı almayan öğrenciler iki yıl içerisinde bir bakıma ön lisans eğitimine uğratılıyor ve mezun ediliyor. Bunların dışında yetenekli bulunan öğrenciler dört yıllık eğitim alıyorlar. Daha çok da tasarımcı olarak yaşama atılıyorlar. Kurulduğu yıllarda beş tane bölüm var. Dekoratif Resim, Grafik, Tekstil, Seramik ve İç Mimarlık Bölümü. Bunlar hayatı donatmaya yönelik ve biraz da endüstriye yönelik bölümler. O açıdan bakınca Tatbiki’nin aslında serüveni, elli yıllık serüveni. Elli yıllık serüveni böylece biraz daha sanayiye ve hayata yönelik bir eğitim yapmak üzere kurulmuş. Daha çok Almanların Bauhaus sistemi esas alınarak kurulmuş bir yapı. Zaman içerisinde Türkiye’de öğretim üyeleri yetiştikçe bu ilişki değişiyor. Ve fakültemizde hemen hemen hiçbir Alman öğretim üyesi yok. Ama onun yerini işte Sokrates programlarıyla kredi değişim projeleri alıyor. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek 1982’de Marmara Üniversitesi’ne bağlı bir güzel sanatlar fakültesine dönüşüyor.

Onunla birlikte beş bölüm on bir bölüme çıkıyor. O yıllarda fakülte otuz beş-kırk tek bölüme alınabiliyordu. Resim, grafik gibi bölümler otuz beş-kırk dolayında öğrenci alıyordu. Birdenbire büyük bir nüfus artışı söz konusu. Nüfus artışıyla birlikte öğretim üyeliğinde akademik kariyer basamakları başlıyor. Biz eskiden beş yıl içerisinde tezimizi hazırlayıp öğretim üyesi olurken daha sonra yardımcı doçent, profesör gibi mertebeler oluşmaya, bir bakıma bir eğitim hiyerarşisi oluşmaya başladı. Bu eğitim hiyerarşisi ve büyüme kurumda geçici bir kaosu oluşmasına benzer neden oldu. Bu tarihten öne doğru döndüğümüzde Tatbiki'nin temel katkısından bir tanesi şudur: Tasarımı önemsemiş ve dikkat çekmiştir. O dönemlerde sanat mı, sanat hayat için midir, sanat sanat için midir tartışmaları yapılırken tok gözlü bir biçimde sanat hayat içindir diyebilmiş Tatbiki. Ve tasarım kavramını, dizayn kavramını ilk kullanan kurum Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okuludur. O dönemin tipik özelliklerinden bir tanesi öğrencinin yönetime katılmasında Ortadoğu Teknik Üniversitesi ilk kurum diye düşünülür. Halbuki Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda öğrenciliğimiz döneminde biz yönetime katılabiliyorduk. Okul kurulunda, bölüm kurullarında temsilciler bulunduruyorduk. Benden sonraki kuşakta müdürlük seçiminde temsilciler bazında oy kullandılar. Demokratik katılım ve tasarımın Türkiye'de savunulması ve kökleşmesi açısından Tatbiki geleneği son derece önemli bir gelenektir. 82 ile birlikte fakülte olur olmaz, Tatbiki geleneği kendi yapısı üstünde zorunlu bir sorgulamaya tutuldu. Çünkü YÖK sistemi ile birlikte bütün üniversiteler aynı programa bağlı kalmakla sorumlu tutuldular. Ondan sonra Tatbiki bu uygulama eksenini üzerinden hangi yöne doğru kayabileceği ve kendi sorunlarını nasıl çözebileceği, akademik gelişmeleri, sınıfsallaşmayı nasıl hazmedebileceği bunalımlarını bir dönem yaşadı. Bu süreçte konservatuar Avrupa'dan Asya'ya doğru taşındı. Bu değişim ve büyüme bir ara mutsuzluk süreci diye tanımlanabilir. Bir arayış kırılganlık süreci diye tanımlanabilir. Ama son dokuz yıldan söz edecek olursak, o dönem içerisinde biz bir şeyi denedik. Tatbiki geleneğini tekrar tartıştık. Tatbiki geleneği hayata müdahale eden bir gelenektir. O zaman bu hayata müdahale etme tutkumuzdan halen vazgeçemeyebiliriz diye düşündük. O zaman hayatımızı düzenlememiz gerekir. Oradan yola çıkarak Şantiye Fakülte, Müze Fakülte diye bir slogan ürettik. Ve de fakültede bugün gezdiğimiz zaman

hepimizin gördüğü bu dokuz galeri sisteme adım attık. Şunu yapmak istedik; Türkiye’de yeteri kadar müze olmadığı için hem öğrencinin eğitime katkıda bulunabilir bir çevre yaratmak hem de bulunduğumuz bölge insanına sanat ve tasarım alanında geniş bir skala sunabilmeyi amaçladık. Bir güncel sanatlar müzesi gibi kendimizi tanımlamaya çalıştık. O zaman galiba ikinci büyük kırılma fakültenin yeniden Tatbiki geleneğinden gelen hayata müdahale etme yapısını o zaman kendi binasını kullanarak bir örgütlenmeye doğru götürdü. Bu son derece önemli. İkinci önemli bir aşama ise danışma kurulları kurarak sanayiyle, hayatla üniversite arasındaki işbirliğini geliştirebilmektir. Çünkü o tarihe kadar belli ilişkiler vardı. Fakat bunlar kurumsallaşmamış idi. Bu ilişkileri her bölüm için bir danışma kurulu oluşturarak bir bakıma o bölümlerin kendi sektörleriyle ve alanlarıyla ilgili öteki birikimlerini onlarla buluşturduk. Hayatın teknoloji açısından biraz daha bizim önümüzde gittiğini gördük,. Öteki dediğimiz kavrama, yeni dünya tecrübelerine hayat bizden daha yakındı. Seyahat edebiliyorlardı. Kaynakları vardı. Teknolojileri evrenselleşmiş idi. Onun için bu danışma kurulları teknoloji ve kendini yenileyebilme ve alt yapı açısından bize son derece önemli katkılarda bulundu. Bu Tatbiki tarihindeki önemli karar mekanizmalarından bir tanesidir. İki tane şey çok önemli günümüz insanı için. Bir tanesi bilgisayar okur yazarlığı ikincisi bu okur yazarlığı ilerletebilmek için mesleki iletişim diline sahip olmak. Onun için de bir İngilizce hazırlık sınıfı açarak bilgisayar dünyasına sanal dünyayı kullanabilme olanaklarını öğrencimize kazandırmak istedik. Ve bu adımlarla birlikte Sokrates protokolü imzalamış durumdayız. Şu günlerde bizim koridorlarımızda Fransa’dan, Almanya’dan, İtalya’dan, Avusturya’dan, Hollanda’dan öğrenciler görmek pek mümkün. Öğrencilerimizi de onların koridorlarında görebilmek mümkün. Böylece çağdaş dünyayla doğrudan doğruya bir iletişime ve etkileşime girdiğimizi düşünüyorum. Hayata müdahale etmeyi biz ülke ölçeğinde de sürdürdük. 1998’te sanatı Diyarbakır, Erzurum, Van, Bayburt’a, köylere üniversite kampüslerine ve kent merkezlerine götürdük. Büyük deprem döneminde bir tank çadırı edindik ve Mehmetçik Çadır Kent’te rehabilitasyon anlamında sanat ve tasarım eğitimi verdik. Altı ay devam etti bu eğitimler. Ve hemen hemen her sergimizi katalog haline getirdik. Ve bu sergilerle dünyaya öğrencimizi takdim edebilmeyi denedik. Böylece de bir hafıza

oluşturmayı denedik. Bugün Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tatbiki geleneğinin pozitif yanlarını kullanabilen bir kurum. Ama onunla kendisini sınırlanmadan, sınırlamadan bir dünya sanat eğitimi deneyimine açılmış bir kurum. En son yakın zamanlarda kredili sisteme geçerek dünyayla aramızdaki ilişkiyi daha işleyen bir ilişki haline getirdik. Ve bununla birlikte de öğrencimize iki ana dal ve bir ana dal yan dal programı imkanı getirdik. Yani tek disiplinli eğitimden disiplinler arası eğitime doğru adım attık. Öğrencimizi bir meslek eğitimi vererek şekillendiriyorduk. Bunun yerine son yıllarda öğrencinin kendi kişiliğini geliştirebilme olanaklarını sunabilme açısından atölye ve ders yüklerini, kurum içi yüklerini azaltarak öğrencinin hayata katılımını sağlamaya çalıştık. Öğrenci gidip meslek hayatında öteki deneyimlerle buluşsun istedik. Bu anlamda yeni projeler ürettik. Ve bu projeleri yaşama geçirdik. O açıdan Tatbiki artık inter disiplinler, öğrenci, eski yazıları okuduğunuz zaman şunu görürsünüz. Bütün yöneticilerin mesajlarında kişiliği geliştirmek diye bir yaklaşım vardır. Bu Tatbiki geleneğidir. Bu süreç içerisinde kişinin kendi tercihleriyle oluşmasını sağlamaya geçtik. Bugün Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencisine alternatifler koyup kişiliği ve arzuları doğrultusunda kendisini şekillendirmesine olanak sunuyor. Okulumuz dinamizme akademik değerleri vakfetmeyi de çok iyi kavrayabilmiş bir kurum. Ellinci yılda çok büyük bir sorgulama geçirmesi gerekiyor. Bu doğrultuda mezunlarına bakması onlarla iletişimini daha da yoğunlaştırması ve yeni teknolojiye ilişkin alt yapı eksiklikleri giderilmesi gerekiyor. Çünkü tasarım dallarında sinemada ve fotoğrafta çok büyük bir zorunluluktur. Onun için kurumun bu teknolojik sorununu çözmesi lazım. İkinci vizyonu. Şu günlerde projeleri çizilmiş Mimar Sinan yapısı Toptaşı Külliyesimiz var. Restorasyonunu bu kurum başarırsa Güzel Sanatlar Fakültesi çalışıyor demektir. O binanın içerisine sanatla ilgili bölümlerimizi taşımayı düşündük. Yani amacımız sinema, fotoğraf, müzik, resim, heykel gibi alanlar ve tasarımı burada tutmak. Bir başka ütopya bu fakülte ileride üç fakülteli bir üniversiteye dönüşebilir. Bu üniversitenin adı Sanat Üniversitesi yada Sanat Tasarım Üniversitesi olabilir. Fakültelerde şu olabilir; teoridir (sanat tarihi), tasarım ve sanattır. Bence uzak geleceğe ilişkin bu kurumun yeni hayalleri bir üniversite olmaktır ve bunun altını tartışarak yeni önerilerle doldurmak.

Prof. Dr. Nazan ERKMEN

Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu 1957’de ilk kurulduğunda Grafik Bölümü de ilk kurulan bölümlerden birisi oldu. O dönemde Alman hocalarımız vardı Reklam ve grafik tasarıma verilen önem çok daha belirgindi. Boris Niewmann adında reklam grafiği hocamız vardı. Mustafa Aslier Yayın Grafiği hocamızdı. İlhami Turan Bey vardı, yazı dersine giren. Hatta eşim de o sırada asistanımız olarak derse giriyordu. Ağırlık daha çok tasarımdaydı. Bugün Grafik Bölümü’nde bu dengeler biraz bozuldu. Tasarım ve sanat eşitliği mutlaka göz önüne alınması gerekiyor. Sanat tasarım birbirinden ayrılmaz iki ayrı unsurdur. Teknoloji ve tasarım kadrosunda ki eksiklik inkar edilemez. Zaman içinde bunların hepsinin giderileceğini ve sanat tasarım eşitliğinin sağlanabileceği konusunda büyük bir umudum var. Teknolojik alt yapıya gelince de biliyorsunuz ki devletin sınırları çok kısıtlı. Ama bu bize verilenle yetinmemiz gerekiyor demek değildir. Bunu sektörden arayacağız. Bölüm başkanlığı yaptığım sırada teknolojik açıdan yardım buldum. Reklam kuruluşları organizasyonları da bize yardıma çok açıklar. Grafik Bölümü içersinde kültür etkinliklerinin mutlaka yer alması gerekiyor. Ne kadar çok dışardan etkinlik yaparsak, ne kadar Erasmus ve Sokrates partnerlerimizle birlikte workshoplar düzenleyebilirsek sanıyorum eğitimin kalitesini yükselteceğiz. Ve fakültemizde iki ayda bir yapılan bütün bu etkinlikler de eğitimin bir parçasıdır. Mutlaka devam etmesi gerekir diye düşünüyorum. Dışardan gelen bütün hocalar hepsi bizim için birer sestir ve son derece de önemlidir. Büyük bir renktir ve öğrencilerimize kattıkları da eğitim açısından hiç kuşkusuz tartışılmaz bir katkıdır. Çok teşekkür ediyorum.

Prof. Sema Ilgaz TEMEL

1980 yılında Yayın Grafikselsel, İllüstrasyon Yayın Grafiği dalında açılan bir sınavı kazanarak asistan olarak göreve başladım. Mustafa Aslier Atölyesi’nde altı yıl araştırma

görevlisi olarak çalıştım. Daha sonra öğretim görevlisi oldum. Okulun o zamanki çalışma ortamı çok bugüne göre çok daha farklıydı. Tam bir meslek okulu tarzında çalışıyordu. Teknolojinin çok fazla gelişmiş olması bilgisayarla işleri çözümlemeye götürüyor. Ama grafik, baskı sistemleriyle ilişkili olduğu için öğrencilerinin dizginin tarihsel yöntemlerini bilmelerini ve bunları görerek öğrenmelerinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Okulun şu anda geldiği noktada bence çok önemli . bunun yanında olumsuz yönleri de var. En başta müthiş bir kadro erozyonu var. Kadro erozyonu bir çok sebebi vardır. Ama bence en önemlisi özel okulların çok fazla devlet tarafından desteklenmesi.

Benim kişisel gelişimim 86'da öğretim görevlisi olmakla devam etti. İki defa Salzburg, Uluslararası Yaz Akademisi'nde, baskı konusunda burs aldım. 83 ve 87 yıllarında Avusturya hükümetinin verdiği sanat bursunu kazandım. Salzburg'da baskı, metal baskı üzerine araştırma yaptım. Akabinde aynı metal baskıda anlatım çeşitliliği sağlayan farklı teknikler konulu bir sanat yeterlilik tezi hazırladım. Bu yazılı tezle beraber sanata yeterlilik verildi. 90 yılında, 91 yılında yardımcı doçent 93'te doçent oldum. Benim okulda verdiğim dersler başlangıcında da söylediğim gibi serbest grafik dalın alanı içindeydi. Çalışmalarım resme yakın olmasından dolayı serbest grafik bana daha uygundu. Çocuk kitabı resimlemeleri yaptım ve çok sayıda kitap kapağı resimledim. İllüstrasyon dersi verdim. Baskı resim, özgün baskı derslerine girdim. Daha sonra bu baskı resim derslerini bırakıp grafik şekillendirme derlerini vermeye başladım hala aynı dersi vermeye devam ediyorum. Bu dersin amacı temel sanat öğelerini kullanarak tasarıma, grafik tasarımı öğrencilerine formlarla, şekillerle tipografik öğelerle kompozisyon ve kurgu üzerine deneme yaptırmak ve böyle bir araştırarak alt yapı hazırlamak. Bilgisayar ve mono baskı teknikleriyle beraber yürüyor. Sistem biraz kendi kendine gelişti birazda biz geliştirdik. Öte yandan 2000 yılında profesör olduktan itibaren yüksek lisans, doktora derslerim de daha ağırlık kazandı. Sanatta yeterlilik programında kavramsal grafik tasarımı dersi veriyorum.

Prof. Dr. Emre BECER

Grafik tasarımı ve tipografi dersleri veriyorum. Aslında gelişimden bu yana daha fazla bir zamanım olmadı. Altı ay geçti. Uzun yıllar Bilkent Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptım. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu olduğu dönemlerden 1980 yılında mezun oldum. Daha sonra Avusturya'da bir süre çalıştım. Uzun yıllardan sonra mezun olduğum ve öğrencisi olduğum kuruma hoca olarak döndüm. Benim tasarımdaki eğitim anlayışım yıllar içinde değişti. Aslında okulun belki tasarım anlayışında; biraz daha birebir piyasa eksenli tarım eğitimi var. Fakat ben yıllar içinde bu görüşü değiştirdim. Çünkü gördüm ki tasarım ya da iyi bir tasarımcı olmak direkt sadece birebir piyasada öğrenilen bilgilere okulda uyarlamaktan geçmiyor. Aslında öğrencileri daha çok böyle araştırmacı, bilgi toplama yönünde geliştirici, daha deneysel daha yaratıcı yönde geliştirmeye yönelik bir program oluşturmak gerekiyor. Gördüğüm kadarıyla reklam eksenli bir eğitim programı var. Ben bunun karşısında değilim. Fakat tek başına bunun olmasından da rahatsız oluyorum. Çünkü grafik tasarımı sadece reklamcılığa indirgemek ne kadar yanlışsa piyasadaki kopuk olarak düşünmek de o kadar yanlış. İkisinin sentezini oluşturmak lazım. Öğrencileri biraz daha bu yönde çalışmaya yönelten projelerle, çalışmalar yaptırarak, biraz da onları konuşturmaya çalışıyorum. Çünkü grafik tasarım mesleği öyle bir meslek ki sadece yapmak da yetmiyor aynı zamanda yaptığınız işi güzel sunmak gerekiyor. Sadece görsel anlamda değil sözel anlamda da öğrencilerin işlerini savunmasını istiyorum. Onun için de tabi bunun temelinde de yatan şey; bir konuyu doğru araştırmak, o konuyla ilgili doğru şeyler toplamak ve onları da o eksen etrafında yapıp savunmaktan geçiyor.

Yrd. Doç. Birnur ÇÜTSAY

Yardımcı Doçent Birnur Çütsay. Grafik Bölümü'nde film-tv grafiği dersine giriyorum. Bu derste canlandırma film tasarımı ve üretimini gerçekleştiriyoruz. İlk etapta özgün film oluşturma aşaması gerçekleşiyor. Öğrencilerle hep birlikte fikir bombardımanı yaşıyoruz. Arkasından senaryo ve storyboard aşamaları gerçekleşiyor.

Sonrasında fikrin gerektirdiği teknik ne ise o teknikte canlandırma filmi uygulamalı olarak gerçekleştiriyoruz. Tabi öğrencilerin vizyonunu çok geliştirecek bir uygulama. Sonuçta bu işle uğraşacak kişilerin mutlaka canlandırmada bilgi sahibi olmaları gerekiyor.

Öğr. Gör. Tamer GÜRPINAR

Ben 1967-1968 Tatbiki Güzel Sanatlar mezunuyum. Reklam ajanslarında ve matbaacılık sektöründe uzun zaman hizmetler verdim. Tatbiki Güzel Sanatlar Marmara Üniversitesi bünyesine uzman kadrolukta atandım. Pazar ve piyasa deneyimlerimi öğrencilere aktarmak için bu okuldayım. Derslerim grafik üretim teknikleri, yani her türlü baskı teknikleri. Grafiker arkadaşlara hem eğitimini veriyorum, hem de onlara uygulamaları olarak pazarın içinde üretim tekniklerini öğretiyorum. Fotoğraf sanatını bilhassa grafikerlerin bilmesi gerektiğini düşündüğüm için reklam fotoğrafçılığı derslerini de veriyorum. Bunun için hem piyasada, hem de pazarda eğitiminin yanında danışmanlıklarını yapıyorum. Ayrıca kendi stüdyom var. Bütün öğrencilerimi kendi stüdyomda ayrıca da çalıştırarak da bunun pratiğini üretmeye çalışıyoruz. Öğrencileri üretim merkezlerine, uygulama yerlerine, matbaalara, baskı atölyelerine otobüs tutarak gezdiriyorum. Onlara hem pratikte, hem teoride bir şeyler kazandırmaya uğraşıyorum. Bu da tabii bizim alt yapımız, öğrencilere büyük bir fayda sağlıyor. Bunların dışında fakültelerin ve Marmara Üniversitesinin tüm sınavlarında sınav organizasyonları ve diploma tasarımlarını da yapıyorum. Onlarla ilgili danışmanlıklar yapıyorum. Pazarın içinde üretim tekniklerinde ve matbaacılık dalında bütün pazardaki matbaacılara eğitim veriyorum. Onlara danışmanlık yapıyorum ve yenilikleri aşılamaaya çalışıyorum.

Öğr. Gör. Oya GÖKKAN

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde proje ve süreli yayın derslerini vermekteyim. Tatbiki Güzel Sanatlar Fakültesi'nden mezunum.

Radar Reklam ve Pars Mc Cann Erickson şirketlerinde uzun yıllar çalıştım. Dört sene evvel Pars Mc Cann Erickson creative director'lükten ayrıldım. Reklam sektöründe çalışırken yaptığım bir takım işlerden Kristal Elma ödülleri aldım. Edindiğim bilgiler doğrultusunda Marmara Üniversitesi Grafik Bölümü proje derslerinde reklamcılığın nasıl yapılması gerektiği, grafik tasarımcının reklam yaparken gözetmesi gereken bir takım yolları, yöntemleri çalıştırıyorum. Öğrencilerle ilişkimde genel olarak takındığım, tavır bu işin iletişim ile ilgili olduğunun bilincine varmaları sağlamak ve yaptıkları işi sattırmak. Eğer bir kavram, bir sosyal kurum reklamı yapılıyorsa, buradaki mesajlarının ne olduğunu grafik tasarımla beraber düşünmelerini sağlamak.

Öğr. Gör. İlhan BİLGE

Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulundan 1971'de mezun olum. 1994'ten beri de burada öğretim görevlisi olarak haftada bir gün ders veriyorum. Eski Tatbiki ile bugünkü Marmara Üniversitesi arasında çok fark var. Yönetim şekilleri, teknoloji değişti. Ama temelde felsefe olarak Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Bauhaus çizgisinde bir okuldu. Şimdi bu çizgiyi eskisi kadar sadık görmüyorum. Biraz sanatın ağırlığı arttı okulda. Uygulamalı sanatların ağırlığı bir parça azalmış gibi gözüküyor. Onun dışında tabi 90'larda bilgisayarın gelmesiyle öğrencilerin düşünme biçimini de değiştirdi. Önceden tasarımcı her şeyi hayal ederdi. Önce kafanızda bütün parçaları toparlayıp bitirirdiniz. Sonra her birini ayrı ayrı üretime verirdiniz. Sonuçlarını basıldığı zaman bilirdiniz. Şimdi işi bilgisayarda yapıyorsunuz buda beğenmediğinizde size değiştirme şansı sunuyor. Bir bakıma biz şimdiki tasarımcılardan daha avantajlıyız. Çünkü hayal etme refleksimiz hala çalışıyor. Ne kadar bilgisayar kullanmak zorunda olsak da gençlere aynı refleksi kazandırmaya çalışıyoruz. Kafanızda projeyi bitirmeden bilgisayar başına geçmelerini önlemeye çalışıyoruz. Onun dışında eğitim kalitesinde bir değişim var mı? Kadrolu öğretmenlerin sayısı azaldı. Benim gibi dışardan gelenlerin sayısı çoğaldı. Fakat bunu çok riskli buluyorum çünkü bizi bağlayan hiçbir şey yok. Yeni bir proje aldık, yeni bir müşteri aldık veya taşıyoruz gidiyoruz dediğimiz anda

okulun kadrosunda bir anda büyük bir zayıflama olur. Halbuki biz sadece destek elemanı olarak burada olmalıyız. Biz olmasak da okul aynı kapasiteyle işini sürdürebilmeli. Biz sadece piyasanın kokusunu buraya getirmeliyiz. Ben grafik Projeler, seçmeli proje dersine geliyorum. Genelde benim deneyimim daha çok ambalajla ilgilidir. Üç yıldır da Türkiye’de ilk defa bir Endüstri Tasarımı Bölümü ile ortak proje yürütüyoruz. Burada iki bölümün öğrencileri birer kişilik ekipler oluşuyor. Bir Endüstri Tasarım öğrencisi, bir Grafik Tasarım öğrencisi. Grafik öğrencisi ambalajın formuna da müdahale ediyor. Endüstri Tasarımı öğrencisi logoya da müdahale ediyor. Birlikte yaratıyorlar tümünü ve birlikte alıyorlar. Eğer biri zayıfsa öbürünün de notu düşüyor. Ortağı kuvvetliyse onun da notu yükseliyor. Tasarım artık tek disiplinli yürüyemez. Bizim rakibimiz olan sanayileşmiş ülkelerde tasarım şirketlerinin pek çok bölümü var. Kimisinde bütün bölümler var. Marka danışmanları, psikologlar ve sosyologlar dahil. Bu projeye katılan öğrenciler başka disiplinden biriyle birlikte çalışabilmenin ne olduğunu ve onlara ne kazandırabileceğini görmüş oluyorlar.

Öğr. Gör. Kirkor SAHAĞOĞLU

Endüstriyel reklam konseptiyle ders yapıyoruz. Akademik dünyaya piyasadan somut yaklaşım getirmeye çalışıyoruz. Yani endüstri dünyasında bu işin nasıl yapıldığını buradaki arkadaşlarla paylaşıyoruz. Önceden Bilgi’de yapıyorduk bu dersleri. Ama şimdi daha heyecanla yapıyorum bu dersleri. Çünkü bu konunun seçilmiş insanlarıyla yapmak tabi çok daha doğru ve sonucu daha verimli oluyor. Ben bu okulu seviyorum. Eğer dedikodusunu da yapacaksak Marmara Üniversitesi gibi kurumun altında olması da beni ayrıca çok üzüyor. Bauhaus ekolünü zedelediğini düşünüyorum. Ama şuna da inanıyorum. Türkiye’nin bence en iyi öğrencilerinin olduğunu düşünüyorum buralarda. Daha iyi olabilirdi. Çeşitli nedenleri var bunun kapasitelerle ilgili. Öğrencilerin kapasitesi değil sadece. Yani sistemlerin tıkanmalarıyla, fakirliğiyle de ilintili bir şey. Bu şartlarda yine bunun çıkıyor olması çok önemli bir şey. Ben buraya gelirken mutluyum.

Öğr. Gör. Alptekin GÖRÜNÜŞ

Öğretim görevlisiyim. Bilgisayar destekli tasarım derslerine girmekteyim. Burada bilgisayar destekli tasarım dersleri fakülte içersinde CAT - CAM olarak iki gruba ayrılmış durumda olmakla beraber üç ayrı derslik grubu halinde görülmekte. Tekstil, grafik ve endüstri tasarımı grupları ayrı üç ayrı grupta belirlenmektedir. Grafik Tasarımı Bölümü'nde uyguladığımız dersler Fullihen Photoshop tabanlı dersler olmakta. Aslında daha çok masaüstü yayıncılığa yönelik olsa da biraz da animasyona temel itibari ile giriş yapar. Temel bilgisayar eğitimi vererek öğrencileri daha sonraki derslerde tasarıma yöneltiyorum. Farklı ders grupları içersinde bunlar bir şekilde harmanlanıp daha sonra üç boyutlu modelleme ve medya tasarım derslerinde öğrenciler pekiştiriliyor. Burada kullandığımız bilgisayar sistemleri IBM ve Macintosh fakat donanım eksikliğimiz mevcut. Bu donanım eksikliğimizi bağışlarla ve üniversitenin kendi bütçesiyle çözmeye çalışıyoruz. Dijital Zır ve animasyon konusunda sıkıntılarımız var. Ama onlar da zaman içersinde çözülüp öğrencilere en iyi verimi sağlamaya çalışacağız. Tabi burada bilgisayar eğitimi temel itibariyle baskının yoğun olduğu bilhassa gravür, taş veya ahşap baskı gibi alanların kullanıldığı Grafik Bölümünde bilgisayar eğitimi olmazsa olmaz konumunda. Bilgisayarla tasarlanan formlar daha çok üç boyutlu modelleme grupları içersinde problemsiz olmakla beraber Grafik Bölümü'nde maalesef bunlar iki boyutlu tasarımlar ve dizgiye yönelik olan çalışmalar olduğu için çıkış konusunda sıkıntı yaşıyor. O yüzden de sık çıkışları hangi firma veya dışarıda ne üzerine çalışılıyorsa o firmalarla anlaşma yapıp çıkış denklerine sağlayabiliyor ve kalibrasyonlarını yapabiliyoruz. Öğrenciler onlar dışarıdaki firmaların, ajansların çalıştıkları tiplerde, formlarda dizgi standartlarında CMYK veya RGB standartlarında çalışmalarını tamamlayabiliyorlar. Sonuca ulaşmak için bu yeterli değildir. Burada Grafik Bölümü olarak birinci sınıfta temel eğitimi, bilgisayar temel eğitimi dersi verilmekte. Üçüncü sınıfta İnteraktif Medya Tasarımı derslerinde yoğunlaşmakta. İnteraktif Medya Tasarımı dersi için temel hazırlanmasına rağmen bu ikinci senemiz ve yavaş yavaş bu konuyla ilgili öğrencilere daha çok buna hazırlamaya,

ders programlarını oturtmaya başladık. 3D Max, Maya, Lightwave gibi programlar konusunda temeller burada veriliyor. Onun dışındaki diğer profesyonel düzeydeki çalışmalar yapılamıyor. Fakat animasyon konusunda ciddi çalışmalar var. Burada sinema-tv bölümüne bağlı olarak da derslerimiz devam ediyor. Grafik Bölümü'nde tasarlanmış olan dizgisel işler sinema-televizyondan destek alarak üç boyutlu animasyonlar haline getirilebiliyor. Tabi bunlarla ilgili en çok çalışma İnteraktif Medya Tasarım, Videoart, Video Performance gibi konularında süregelmekte olup bu önümüzdeki uluslar arası öğrenci trienalinde öğrenciler bunların uluslar arası düzeydeki öğrencilerin çalışmalarını izleyerek ve kendi çalışmalarına bakarak pekiştirmeyi bu şekilde sağlayabilecek. Onun dışında kurum içersinde çok fazla bu konuyla ilgili çalışma şu anda maalesef yapılamamakta. Ama hızla gelişmektedir.

Öğr. Gör. Savaş ÇEKİÇ

Profesyonel bir tasarımcıyım. Ve okul dışından gelen bir hocayım. Benim buradaki bulunma nedenim biraz daha dışardan gelen ve de profesyonel bir tasarımcı olduğumdan öğrencilerin dışarıyla bağlantılarını sağlamaya çalışıyorum. Daha güncel bir eğitim verme düşüncesi içersindeyim. Ağırlıklı olarak proje ve tipografi derslerine giriyorum. Bu okuldaki öğrencilerin tipografik donanımlarını daha iyi bir noktaya götürmek için buradayım. Okuldaki eğitim genelde piyasaya yönelik bir eğitim değil. Temel tasarımın daha temel öğelerine yönelik bir eğitim. Dışardan gelen hocalar da bu tür bir eğitimin dışa yol alan bağlantılarını sağlamaya çalışıyor diyebilirim.

Öğr. Gör. Cemalettin MUTLUER

Görsel iletişim tasarımı eskiden grafik tasarım derdik. Artık ona görsel iletişim tasarımı demenin gerektiğini düşünüyorum. Görsel iletişim tasarımı kapsamı eski grafik tasarımına göre bana çok daha fazla geniş görünüyor. Nedir o genişlik? Her şeyi kapsamasıdır. Eğer insanlarla iletişim kuruyorsak sesimizle, fotoğraflarımızla,

ilüstrasyonlarımızla, tipografimizle, renklerimizle iletişim kuruyoruz demektir. Arkadaşlara aktarmak istediğim temel kavram da bu. Kullandığımız tipografiden başlayarak yine fotoğrafla devam eden tüm görsel iletişim tasarım birimlerinin iletişimde etkili olduğu.

Öğr. Gör. M. Ali MÜSTECAPLIOĞLU

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde tipografi ve süreli yayınlar hocasıyım. Aslında tipografi yazımsal tasarım demek. Bunla ilgili çalışmalar yapıyoruz. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde öğrenci olacaksanız yada öğrenciyseniz, şu anda esas dikkat etmeniz gereken konulardan bir tanesi; Türkiye'deki sanat ve tasarım ortamında kullanılmayan Türkçe'yi hayata geçirmek ve onun iletişim üzerindeki etkisini kuvvetlendirmek. Benim bu alanı seçmemin amacı bu. Tipografi yani yazımsal tasarım Türkçe ve iletişim için çok önemli. Gerçek bir tasarımın daha doğrusu bu memleketin tasarımcısı olduğunun anlaşılabilmesi için Türkçe'nin kullanılması gerekiyor. Bizi en önemli problemlerimizden bir tanesi yurtdışında ve yurtiçinde tasarımcıların ve sanatçılarımızın kendi kimliklerini yansıtamamaları işlerinin. Bir salona girdiğiniz zaman grafik tasarımı ve iletişim tasarımı ile ilgili bir çok işi beraber görüyorsunuz. Bir çok ülkeden tasarımcının ve sanatçının bir afiş sergisi olsa, tasarımcının yaptığı afişi görüp hangi ülkeden olduğunu tanıyabiliriz. Amacımız grafik sanatlarda memleketin kimliğini ortaya çıkartabilecek çalışmalar yapacak insanları yetiştirmek. O yaratıcılık ve eğilim, sizin kendi kimliğinizde var. Bizim yapmamız gereken onu ortaya çıkarmak ve kuvvetlendirmek. Sizde olanı ortaya çıkartırken ulusun kimliğini, bulunduğunuz toprağın özelliklerini ve yaşadığınız semti, düşüncelerinizi, duygularınızı o işin üstünde gösterebilmeniz için size gerekli olan gücü, çabayı, desteği, isteği buradan bu kurumdan vermek. Dersin tipografi, süreli yayın, ya da başka bir şey olması hiçbir şeyi değiştirmiyor. Bence esas amaç bu olmalı.

Arş. Gör. Yusuf Ziya AYGİN

Grafik Bölümü aslında iki eksen üzerine oturtulmuş bir bölüm. Bir Yayın Grafiği Bölümü var ki sürekli yayınlarla ilgili işler, kitap resimlemeleriyle ilgili işler. Grafiğin daha çok sanat olduğu kısmıyla ilgili işlerin üretildiği alan. Diğeri de reklamcılık gibi piyasaya çok daha dönük bir alan. Günümüzdeki öğrenci tipi genelde reklamcı olmayı hedefleyen öğrenci tipi. Burada zannediyorum paranın günümüzde çok daha fazla önem kazanmasıyla ilgili olabilir. Bir de benim gözlemlediğim şöyle bir şey var. Bundan yaklaşık on yıl öncesine kadar Anadolu'dan yetenekli insanlar ki bizim okulun giriş sınavları yetenek sınavıdır, çizim resim sınavıdır. Anadolu'dan yetenekli insanlar geliyordu ama şimdi İstanbul'da özellikle hazırlık kurslarının çoğalmasıyla Anadolu'daki yetenekli insanlardan çok uzun süre kursa gitmiş aslında resim gibi grafik gibi alanlarla ilgisi olmayan insanlar uzun süre kursa gidip hazırlanıp geliyorlar. Bunun şöyle bir sonucu oluyor. Bu kişiler ki ben yeteneğin doğuştan geldiğine inanırım. Bu kişiler okula girdikten sonra görsel sanatlara olan ilgilerini tamamen kaybedip piyasaya dönük bir çalışma temposu içine giriyorlar. Bu da grafik sanatlar kısmının okulumuzda, bölümümüzde zayıflamasına neden oluyor. İşte her yıl iki tane üç tane yetenekli öğrenci yakalarsak biz kendimizi çok şanslı sayıyoruz.

Arş. Gör. Evren KAYHAN

Üç senedir Grafik Bölümü'ndeyim. Endüstri Ürünleri Tasarımı Ortadoğu Teknik Üniversitesi mezunuyum. Ambalaj tasarımı yapıyorum ve bu konuda tez çalışmalarımı sürdürüyorum. Bu benim için yeni bir meslek oldu. Bu fakülteyi de dışarıda çalışırken gelip görmüştüm. Açıkçası beni koridordaki sergileriyle ve yapılan işlerle etkilemişti. O yüzden burayı seçtim. Bir kere en önemli özelliği Türkiye'deki en iyi öğrencileri Grafik Bölümünde okuyor olması. Dolayısıyla en yetenekli öğrenciler bizde diyebiliriz. Bir burada yerleşik bir kadro var ama son senelerde bir yıkım var bölümde. Pek çok insan emekli oldu, ya da başka özel üniversitelere gittiler. Onun için daha çok dışardan destekli bir eğitim sürdürüyoruz. Son üç senedir de bu dördüncü senesi kredili sistemine

geçildi. Bu da çok önemli bir adımdı bölüm için. Çünkü Avrupa'daki kredili sisteme uygun hale getirildi. Bölümün ders programı ve Erasmus-Sokrates öğrenci değişim, Marmara Üniversitesi'nde ve yine Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenci ve öğretim elemanı değişim programı başladı. Şimdi hem yurtdışına öğrenci yolluyoruz hem yurtdışından öğrenciler buraya geliyorlar. Bu yeni kurulan kredili sistem ve oradaki sistemlere uyum sayesinde.

Arş. Gör. Didem DAYI TİREK

2002'den beri araştırma görevlisiyim. Yaklaşık dört senedir buradayım. Reklam Grafiği ve Tasarım derslerine asiste ediyorum. Yani okulun artıları eksilerine gelirsek Türkiye'de ciddi güzel sanatlar eğitimi yapan iki üç kurumdan birisi. Tasarım eğitime de gelince benim yaptığım kısmı işin çocukların sadece görsel olarak ve estetik olarak gelişmelerinin yanı sıra bir akademik birikim de buradan mezun olmaları. Okuyan, araştıran, farklı bir duruşu ve bakışı olan insanları mezun etmek güzel sanatların görevi gibi geliyor bana. Kısıtlı imkanlarla bunu sağlamaya çalışıyoruz. Tabi ki burası devlet üniversitesi. Öğrencilerin, hocaların katkıları veya dışarıdan gelen katkılarla ayakta durmaya. Ama öğrencilerimizin iyi olduğuna inanıyorum. Yani gerçekten iyi işlenebilecek kadar değerli çocuklar olduğuna inanıyorum.

Arş. Gör. Deniz DALMAN

2000 yılında bu kurumdan mezun oldum. Bir sene sonra da asistanlık sınavına girerek bu kurumda araştırma görevlisi olarak devam ediyorum. Yaklaşık üç sene oldu Genelde buradaki kalma amacım bilgiyi üreten ve paylaşan bir kurumda çalışmak. En büyük sıkıntımız kadro eksikliği ve araç gereç sıkıntısıyla boğuşurken bilgiyi üretme ve paylaşma sürecini oluşturmamız zorlaşıyor. Amacım da zaten 'bilgiyi üretmek ve paylaşmak' olduğu için buradayım.